

NICANDRI C O L O P H O N I I
POETAE, ET MEDICI A N T I -
Q V I S S I M I C L A R I S S I M I ' Q V E
T H E R I A C A.

Petro Iacobo Steue Medico Valen-
tino interprete, & enarratore.

Ad Magnificum dominum Bernardum
Cimonem Patritium Valentimum.

V A L E N T I A E.

Per Ioannem Mey Flandrum.

1 5 5 2.

*Autoris ad lectorem
Epigramma.*

En tibi Nicander yates Phœbiq; sacerdos
Exutus φαρετος, prodijt in Latium.
Non bene pro meritis præfulgens veste togata
Sed decor est vesti saxe vir ipse suæ.
Nec Latium temnit, Latium nam vestie decora
Exornat multos, induit atq; viros.
Sed quandoq; rudis sartor fuit inscius artis
Indignum pauno de locuplete togam.
Non igitur nostrum pendis ex veste Poëtam
Ne prodiant ratem pallia fortè bonum.
Sed si fortè boni qui quam spiculae scat in illis
Sartori debent id decas illi suo.
Abdita quin potius laudent mysteria ratem
Naturæ semper ubere promptissim.

MAGNIFI=

CO DOMINO BERNAR-

DO CIMONI PATRITIO VA-

lentino, vnico studiorum Mæcenati

Petrus Jacobus Steue Medi-

cus S. D. P.

I QVICQVM hominum dili-
gentiam, industrianq; commendare
vnquam potuit, Bernarde magnifi-
ce, vt inde homines àphusi, id est,
indagatores cognominari merue-
rint, ea sanè medicinæ pars fuit
(mea sententia) quæ venenis aduersa-
tur. Tantò enim alijs difficilior, abstrusaq; magis cen-
senda est, quantò minus in ea ratio hominis, ingeniumq;
valent. Nam alias omnes medicinæ partes, tanet si diffi-
cillimas, longissimasq;, si ad ritæ humanae periodum spe-
ctes, & quarum culmen vix infinita annorum secula attin-
gerent, hominis ingenium, sagaxq; ratio, mirum locuple-
tarunt in modum. Ea enim est ingenij nostri in ratiocinan-
do solertia, vt quæ sub sensuum iudicium cadunt, ita inter
se mutuò componere possit, vt amplissimam inde lautissi-
mamq; remediorū materiam comparare valeat. Quæ enim
pus mouere, carnem cauis ulceribus inducere, plana ad ci-
catricem perducere, & huiusmodi similia præstare natæ
sunt,

EPISTOLA

Sunt, ad cum modum sunt omnia inuenta, cognitis nimis
primis medicamentorum facultatibus, quarum scripsus
index est, quæ in calfaciendo, refrigerando, humectando,
et exsiccando sunt sitæ. Cæterum amuletorum facultas,
cum sola experientia possit comparari, non mirum si tan
angustam, arctamq; inueniendi habeat viam, egregiamq;
laudem naeli sunt, matores illi nostri, qui tam sedulo se
huic negocio decidere, ut singula, quæ aduersus venenata
scripta sunt experimento comprehendenderent. Ad quam sa-
nè rem immensis laboribus, iugi exercitatione, ocioq; sem-
piterno fuit opus. Quis enim Andromachi diligentiam
non euehat ad sydera usque? Quis non extollat Mithris
datem? Quis non reuereatur Asclepiadem, qui antidota
aduersus venena propemodum omnia descripsit? Quis no
veneretur Appollodorum, Heraclidem Tarentinum, Hæ-
xam, Eudemum, Dioscoridem, Galenum atque Nicandrum:
quorum diligentia, atq; sedulitas in hac medicinæ
parte tanta fuit, ut singulorum commentaria in publicam
hominum utilitatem exierint? Sed partim iniuria tempo-
ris intercepta, partim inuidorum prauitate in priuatis bi-
bliothecis tabescientia, ut inde magis, commendatio maior
accedat his, quorum lectionem non potuit unquam inui-
dia supprimere, non longa annorum curricula delere. Nam
quæ inexplicabilem temporis edacitatem effugere potue-
runt, et sancè multis semper placuisse, ac tanquam meliora
ab iniurijs vindicata fuisse credendum est. Huiusmodi sa-
nè est præsens Nicandri de Theriacis cōmentarius, quem
sub nominis tui patrocinio in lucem emittimus; in quo de
venenatis animalibus, et medicamentis venenis aduersan-
tibus tracitionem instituit. Qui tam accurate vniuersa
iusq;

N V N C V P A T O R I A.

iusq; seræ notas deliniat, vt earum formam potius oculata
fide intueri, quam aut legere, aut audire arbitris; tanta
est huic auctori in dicendo efficacia, tan mira in verbis cle-
tio, viuaxq; proprietas. Et cum nō desint opportunitate suis
in locis lepores poëtici, ac sales, insignes (inquit) histo-
riæ, & fabulæ quibus sœpe dilatet, amplificet, & exornet
propositam tractationem, animumq; quodammodo mul-
ceat legentium, iuncta tamen cum his est quædam non vul-
garis obscuritas, ob quam sanè haudquam peruiu est
ad hunc poëtan aditus, vel his etiam, qui non omnino Græ-
cæ linguae fuerint ignari. Quod non altam ob causam con-
tigisse mihi in animum induxi, quam quod dum explican-
darum rerum proprietati, totus incumbit, interdum no-
ua quædam vocabula effingere, interdum peregrina, longe-
q; petita aduocare, interdum figurata locutione uti,
coactus est. Ad hæc rem ipsam succincta quadam tractat
brevitate: quoniam verborum non longè à mendacio dis-
sita, à philosophica tractatione semper esse debet aliena.
Propterea mirum non est, si tam felicia hæc tenus inge-
nia, qualia & nostra fert ætas, & ante nostram ætatem
extincta fuere, obscuritate perterrita, aut non tentauer-
int hunc Poëtan in Latium vertere, aut incepto iam
opere destiterint. Neq; hæc attulimus, quo nostros com-
mendemus labores, conatusq; eucharius, nosq; præ alijs
admiratione dignos censamus: sed potius vt studiosos ex-
citamus, animumq; ipsis ad ardua quæq; capescenda adda-
mus, illud comici dictum obijcientes, nihil esse tam diffi-
cile, quin querendo inuestigari queat. Neq; enim nobis,
cum primum animum ad id negotium appulissimus, res ex
votis cæsura esse videbatur: Quin potius, quoniam hinc
familiaria,

E P I S O L A

Familiaria, hinc verò publica negotia nos angebant, nec locus supererat ut seris studijs incumbere possemus, ludo seria posthabuimus, atq; ita ludentes, id qualemq; negotium exorsi fuimus: sensimq; adeò noster excanduit animus, exarsitq; musa, ut diutius poëtico durate furore, tandem ad umbilicum hoc opus perduceretur. Non quidem tanta cum dignitate & splendore, vt Græca aut æquare aut vincere possit, sed non penitus contemnendum, contentiq; fuimus tam egregium autorem (cuius eruditionem Cicero ipse laudibus extollit: dum hominem ab agro remotissimum, præclaræ admodum de rebus rusticis, poëtica quadā facultate scripsisse admiratur, & Fabius Quintilianus frustrè hunc sequutos esse Macrum, atq; Vergilium assereret,) Romano vt cunq; munitum cothurno, in publicum Romani theatri spectaculū prodijisse. Nam quoniam id repribus, & spinis, innumerisq; saxis scatet, dum quis Græco induitus cothurno illac iter fecerit πᾶς λιθόταιοις ποτ' ἀρβελίδεσιν & αἰδη impingit (inquam) ad obuium quenq; Lapidem, ac veluti incalceatus vepriū, & spinarū occurrit iniurie. Græcum enīm theatrū longè magis politū, & explanatū est, neq; tot habet, quibus impinges obices. Et sancte iam his dudum clapsis annis Nicander hic noster, Romanis cothurnis assuescere cœpit; quam gratiam Ioh. Gorreio medico Parisiensi imprimis debet, qui eius Alexipharmacā, hoc est, venenatis potionibus aduersa medicamenta, felicissimè Latino carmine vcrtit. Quare gratulamur studiosis, quod omnia, que extant huius auctoris monumēta Latinè legere possint, cum multi sint qui Græcas musas ne à limine quidem salutauerint, & qui Græcarum literarum fuerint gnati, non paucis suo gustui græ

N V N C V P A T O R I A.

ta comperient in Latina versione, quæ ad penitissima, abditaque maxime huius autoris sensa capescenda non mediocre collatura sunt auxilium. Gratulamurque etiam tibi priuatim Magnifice Bernarde quod nostram ob causam studiosi tuum nomen et suspicient, et altius euehent, quoniam tam grauissimo autori in lucem emitendo, dexteram tuam auxiliatricem prebueris. Vale Mæcenas optimus, et ut cœpisti bonos studiosorum conatus adiuuare, perge bonis auribus. Nihil enim ardentius Deum Optimum Maximum exorare studiosi aut debent, aut posse sunt, quam ut tibi longam fœlicemque vitam cōcedat, aliosque decem tibi adiutores in hac exercitete Republica, qui eam iam iam collapsuram subfulcire possunt.

*In Nicandrum autoris
Epigramma.*

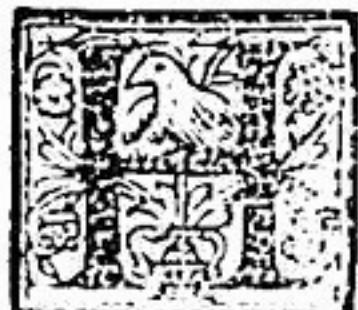
Νίκανδρῳ καὶ ἔλατοι τολμῶν αὐτάξιος ἀλωμ
καὶ γαρ δικαῖος δικαῖος καὶ αὐτοῦ οὐδὲν.
Κοινὰ δέ πάντα τάδε ἀλλήλους καὶ αὐτοπατεῖχε
Ζεὺς ἀγαθός μάστιγμα, οὐδὲν ἐκάπιο γονεῖς.
Τελεῖ δὲ πενταρίκης ἐσκῆνος κορυφαιος ἀπόλωμ
ποιητής τε μέγας μαντοσιώδης τε πατήρ.
Οὐχ αρρένωντ' εὐρὺς ἀμήν γένεται φωτί^ζ
ἔπειτα χρεός μαστόν ἀφθονος πάντα πόρων.

NICANDRI
*COLOPHONII POETÆ
ET MEDICI ANTIQVISS.
clarissimique Theriaca.*

INTERPRETE ET ENARRATORI
RE PETRO IACOBO STEVE MEDICO
Valentino, ad Magnificum dominum Ber-
nardum Simonem Patritium Valeū.

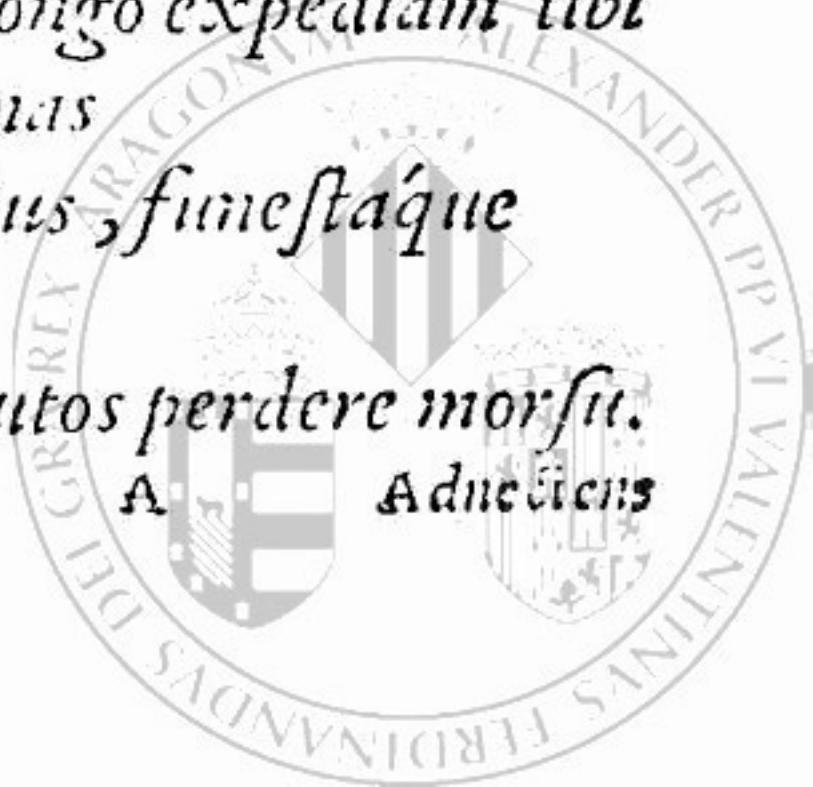
PEΙΑ κέζι μορφάσι σίνη τ' ὀλεφώια θυρῶμ
Απειδῆ τύφαντα, λύσιν θ' ἐπραλκέα κίδης
Φιλ' Ερμησιάναξ πολέων κυδίσκε ταῖς
Ευπεδα φωνήσαις, σε δ' αὖ πολυεργὸς αρότρεῦς
Βακαῖος τ' ἀλέγοι, Κι ὁροιτύπος, ξυπελαθ' ὑλεω
Η τῷ αροτρού δύοντι Βάλι: ἀδὲ λειγόι ὄδηντα,
Τοῖς πραφρεαδύτος ἀλεξανδρανδρού.

*Aud equidem longo expediam tibi
carmine formas
Omnigenosq; ielus, finestaque
damna feruum,
Querabido possunt, male cautos perdere morsu.*

A

Adiectus

NICANDRI

*Adne& tēs etiā quæcunq; his pharmaca prosūt,
Chare Ermēfianax, nostro q ex sanguīne surgis,
Inclyte, quo possis gratus messoribus esse,
Et qui ligna secant, altis crescentia syluis,
Atq; armenta boum ductant per pascua leta.
Cūm videant per te, tanto se munere dites,
Ut possint validis seruare amuleta venenis,
Quæ inflixērē ferē lethali dente petitis.*

Proponit statim in proœmio Nicander, de quibus potissimum agere instituat: de morsibus nimirum animalium, quæ venenum eiaculantur. Atq; pollicetur se non nudam hanc tractationem relieturum, sed omnia accuratè enarraturum, quæcunq; tum ad symptomata virulentorum, tum ad notas, delineationesq; serarum, tum ad amuletū, quæ aut catholicā, aut priuata ciuilbet serarū generi sunt, spectare videbūtur. Et quoniam hac tractatione maxime gratificatur agricolis, lignatoribus, bubulcis, & huicmodi hominibus, qui rei agrestis curam gerunt, propterea cum nūcupat hæc theriaca Ermesianæ i consuētudo, nō exiguum laudem illi conciliasse arbitratur, nec honorem contemendum, si honorifice ab ipsis excipiatur. Maximam nraiq; saisse olim retristicæ curam, maximumq; nomen ex agricultura veteres sibi comparasse testis est Cato. Non antiqui virum bonum cūm laudabant, ita laudabant bonum agricolam, bonumq; colonum, atque optimè laudari existimabatur, qui ita laudabatur. Est autem hic poëta litterarum

et inter Græcos celeberrimus, qui ut spretuit semper veritas
bositatem poëtis familiarem, ac illam inutilem πλεισταρησαμ,
qua alij vndiq; abundant; nihil quod ad artificium orato-
rium spectare videatur prætermittit. Nam statim in ini-
tio proponit ea de quibus tractationem instituit; atten-
tosq; maxime reddit lectors: commonstrans, quibus haec
sunt usui futura: deinde protinus ad narrationem se con-
fert. Sunt autem huius autoris carmina succincta, sensuq;
grauida, ex quibus quantum ex textura demes, tantumdem
etiam ex sententia: quam laudem Philoni sapientissimo au-
dio imprimis fuisse tributam. Quare non potuit commodè
fieri, ut numerus carminū in hoc proœmio par esset cum
Græcis, alioqui id perpetuo seruaturi in posterum, nunc
enim maluum exornare paululum operis faciem.

Αλλ' οὐδὲ πακοεργάτε φαλάγγις σὺν τῷ αἰνύσσει
Ερωκτέσ, ἔχισθε, τῷ δὲ χθεα μυρία γαῖης
Τιτανών γίγαντοι ἀφ' αἰματοθεότητος, οὐτε οὐποτός
Ασκραῖοθεοὶ μυχάριο μελισσήντοθεοὶ γνόχθαις
Ησίοδοθεοὶ νετέλεσε, ποτὶ οὐδεις πρημπτίο.

Sunt igitur primū male fida phalangia, et atria,
Sæuiaq; reptilia, ac sexcenta ferocia monstra,
Nata giganteo de sanguine: si modò verum,
Ascreus cecinit vates, iuxta ora fluenti,
Mellea Permesi sacro ex Helicone ruentis.

NICANDRI

Narrationem virulentarum ferarum auspicatur à divisione, ipsas partim ex gigantum sanguine natas perhibens, partim verò Diana ira, ac odio immisgas. Hec autē fabulosa historianō tantum facit ad rem, quantum ad demulcentias legentium aures, nisi volueris, arrectis mentis auribus, oculisq; omni caligine expurgatis, penitus intueri, quid nam illa gigantū fabula ænigmaticae veritatis contineat, quod nos tamen παρεγρότερον nunc reticebimus: contenti tantum, cōmonuisse lectorem, phalangia araneorum esse genus inuisum, de quibus in calce libri abundè Nicander aget; priuatim vnamquodq; ipsorum genus delineatis. Scholiastes verò Græcus non rectè speciem parvorum anguum phalangia esse dixit. Interim tamen non est omittendum Acusilaum Græcum autorem ex sanguine Typhonis venenata omnia pullulasse putare: Apollonium autem Rhodium in fundatione Alexandriae, ex guttis que fluebant de capite Gorgonis. Quin nec illud est sine adnotatione prætermittendum, quod nos multoties animo pendere coēgit: scriptum apud autorem περὶ οἰλασι περικοσοῖ, putantibus nobis lubricum esse lapsum pro περικοσοῖ, nec nobis tantum, sed eorum, quos licuit videre autorum bona parti, cùm tamen rectè legatur περικοσοῖ. Nam vt auctor est Strabo Geographiæ lib. 9. Permessus, & Olmeus fluuij ex Helicone fluunt: in vnamq; permixti in eundem Copuidem locū penes Halicartum incurruunt. Hic igitur est fluuius Permessus de quo agit Nicander ipsum μετασκέψοντος vocans, quoniam ille fuerat locus in Helicone, in quo inuenierat Hesiodus Musas, aut ab apium multitudine dictum, ob anominitatem & florum flagrantiam, aut à Rege quodam Melisso ita nuncupatum. Habitabat enim Hesiodus oppidulum

oppidulum Aſcram nomine, de quo ipſe ſcripſerat ad Perſem fratrem ſuum, mentionem faciens de patre.

Ηάσα τὸ δέ ἀγροῦ ἱλικῶν Θεοῖς υἱῷ εἰνὶ κώμη
ἄσυρη, χαμακατή, θίξθεοντος ἀργαλίη, ἀδίωτος ἐφλῆ. id eſt.
Hic Helicona colens dura degebat in Aſcra.
Implacida bruma, graui et aeftu, ſemper iniqua.

Τὸν δὲ χαλαρήγνυτα κόρην Τιτάνιος αὐτῆς
Σκορπίοις ἐκ κάγκρου τεθηγανόν, οὐδεὶς ἐπέχει
Βοιωτῶν τούχας κακὸν μόρον οὐαρίων,
Αχραίντων ὑπὲρ χερσὶ θεᾶς ἐδιάφεζεν τεπλῶν.
Αυτὰρ οὐετεροῖς κατὰ σφυρὸν ἄλασγνον οὐασ
Σκορπίος ἀπεψιδός, ὀλίγῳ τόπῳ λᾶξι λεχίσεις.
Τόδε τούτος πορίσιμον γνὲς ἔστρατη ἀπλανὸς αὖτας
Οἴας καινολατέοντος ἀειδελοῦ ἐτίκτειται.

Attamen ipſa neptam quondam Titania diua
Protulit, infana geſtantem ſpicula cauda:
Bæotum quo poſſet amara morte Oriona
Perdere, ſacratiū quoniam contingere peplum
Amenſ ausus erat: latitans ſub cotibus ergo
Incauto inſidiis ſtruxit: veſtigia pungens.
Quem poſtquam extinctū crudeli ſinere vidit,

A 3 Iuppiter

NICANDRI

Juppiter in cœlū rapuit venantis ad instar.

Cum fabulosè primam diuisionis virulentorum partem sit persecutus, non videtur ab re, alteri parti fabellam attestuisse. Est autem notissima hæc fabula; Diuam Orioni iratam, aut quod esset ab eo petulantiter prouocata, aut quod impiè, & per iocum cōtreftasset vestes ipsius, hanc pestem immisisse, que tolleret Orionem incutum. Titaniū autem vocavit Diuam: quoniam Latona, & Cæti gigantis filia credatur. Ceterum peremptum Orionis inter astra locatum à Ioue rescrunt, præfulgidis stellis decoratum, propterea πεδισμού τις huius Orionis sydus Nicander dixit, atq; ἀειθλός per antiphrasim, qm̄ sit insigne, nobile & fulgentissimum, quem qui tuendo nocte serena contempserit (vt inquit Aratus) non speret se parsydus cernere posse in celo. Cuius carmina, quoniam in libro secundo morborū vulgarium in prefatione nos exposuimus, non est opus iteratò eadem in hoc loco inculcare.

Αλλὰ σύγε στεθυδτε καὶ αὐλίς ἐρωταῖς φύγεις
Ρηϊδίως ἐκ τωντα διώξεις, οὐδὲ τὸ ερίων,
περὶ τοῦ πόνοιο χαμδυνάθε, οὐδὲ τὸ αὔγεστο
φύγεις αὐτέλεθε, θέρεος τωντασσεν αὐτούς
αἴθει, τὸν ταλάκην τορέτες αὐτέστροφος εὗδης.
οὐ καὶ αὐτὸν γνωτε πέτει λόφομ, οὐδὲ τὸ βίντας
εχαπιώ, οὐδὲ πλαστα κινωνετα βοσκέτην εὐλας
δρυμός τοὺς λασιδιας αὐτορθαίς τε χεραδράς.

Kαὶ τε πρέξει λιστρωθὸν ἄλω σφόδρον, ἀδ' οὐα ποίκ
πρωτα κυῖσκομεν σκιάς χλεόντας ιέμυσ.

Sed tu perfacilè ex stabulis, aut caulibus oēs
Longè arcere feras poteris, seu dormis in alto
Vertice, seu potius recubas subnixus aceruo
Culmorū molli, tua quem tibi dextra parauit:
Dum fugis ardentes, quos fundit Sirius æstus.
Seu tu syluosos tumulos, vallesq; profundas
Lustrando graderis (Loca semper plena ferarū)
Seu querceta colis, densa, aut torrentis opaca,
Seu magis oblectet tereti exæquata cylindro
Area, seu potius prati capiaris amore,
Quod laſciua ſolet plantæ decorare venustas.

Tanta est Græcae linguae facundia, t. om laetus verborum
apparatus, vt qui Latij sermonis arctatam elegatiā cum
ipsa contulerint, mediocrem aliquam suppelleūt illem, cum
Cræsi opibus cōtulisse videantur. Propterea semper con-
fuso, vt Græcae lingue autores Græcè legantur, si fieri
quicat: qūm non possit tota orationis vis in aliam linguam,
prefertim angustiorem, transfundit: quod saecula sūc in
presentia videre queas. Nam qūm Nicander non sine ma-
ximo artificio, loca omnia, in quibus nos ruitos ab incurſi-
bus ferarum scrupore debemus, nūc recerſeat, singula vero

N I C A N D R I

ha ita disquisuit sensu grauida, ut paucis carminibus multa includere posset. Ita sane ἵειπων dixit, que vox montis fastigium significat οὐδὲ τὸ ἀπνίτος, id est, quod ventis abunde perfletur: significat etiam caudas profundasque montium partes οὐδὲ τὸ ἀπνίτονον ὑπερασπέαν, καὶ κοιλωθῆντα, id est, quod huiusmodi partes cecidisse excavataeque esse videantur. Significat tertio fragmen, montisque scissuram, οὐδὲ τὸ λοκῆπον ἵειπων, id est, quod ruinam minari videatur. Ex his autem dictionis huius significatis, qui Graeca transfert, rurantatum, que magis arriserit eligere debet: quoniam desit in Latina lingua dictio, que perinde ut haec, multiplicis sit significatio. Quin etiam nomen est πολύσημον, nam et saltum significat, et locum maximè peruum, altum et conspicuum, cavitatem etiam irriguam et locum, qui inter duos montes iacet, vallis instar. Nam vero ἐμβρύαις χρέασθε, aut pascua loca dixisse voluit; aut obscuria opacaque torrentium. Nos vero semper, quantum potuimus, conati sumus, ut seruaretur in Latio Nicandri integrum.

Τῆλος ἔτ' αὐτοῖς φολίσθων ἀπεδίνασσε γῆρας
μᾶλυς ἄντειχων, ὅτε φωλεὸν ἕπει φύγων
Οὐμαστραμβλώσα, μαράθος δὲ γύναχυτος ὥρτης
Βοσκηθεις, ὡκεύ τε καὶ αὐγήσαται τίθησι.

Scilicet id quando de posto latus amictu
Incedit serpens. ac linquens vere latebras

Captus

*Captus & ipse oculis; audiē fænicla requirit
Quās pastus reparat pereuntia lumina visus.*

Exponit obiter quando sibi cauere maximè debent homines ab incursum serpentum venenatorum, quando sci licet vere primo exequentes de latibulis deponunt sene etiam: queruntq; fœniculi germina, quibus pastis possint sibi oculis mederi. Nam ex longa per hyemem in latibulis mordaces torpescuntibus sensibus, visus etiam amittitur. Quare autem tunc venenum maximè vigeat, crediderim sanè esse ideo, quia non sit dissipatum, sed per hyemem totam in se ipso confotum. Nam in morsibus virulentorum id liquido compertum est, primum ictum esse robustissimum, maximiq; veneni, deinde vero alios sensim flaccescere.

Θιμβρέω δι' ἐξελάσσεις ὄφεων ἀδιλωβέα κῆρα
Κατωνίων ἐλάφοιο τολυγλώχινα κεράλια.

Ἄλλοτε δι' ἀραλέων κάκων ἐγγάγγια πέπρια,
Ηρὶ δὲ κρατόροιο τυρὸς ποθικάντας ὁρμή.

Ἐπὶ δὲ τολυχιδέος βλήτρος τυεὶ βάλλεο χάρτοι
Ἡ σύγε καχνούσασιν ἐλῶν ποθιδαπέα δίζηται
Καρδιάμω ἀμμίξεις ἴβελκει, μίσγε δὲ γύνοικοι

Ζορκὸς γύνε πλάστιγγι νέον κέρας ἀσκελεῖς ἵστες

Καὶ τὰ μελανθίς βαρυαέθε, ἄλλοτε θάσ,

Ἄλλοτε δι' ἀσφάλτοιο φέρων ἴβελκέα μοῖραν.

A S Ergo

NICANDRI

Ergo procul pelles serpentum dira venena,
 Dura adolens igni ramosa q; cornua cerui.
 Interim & exuētam cōburens Gangida petram
 Vincere quam nunq; potuit validissimus ignis.
 Multifidæ filicis addes quoq; germina pulchre;
 Aut radicem indes gustu libatoeidis acrem
 Cardama cui fuerint æquali pondere mixta.
 Atq; pari mole iugulatæ cornua dame,
 Tantundem & nares ferientis odore melanthi
 Asphalтиq; feres pariter cum sulfure misti.

Incipit recensere medicamenta, quibus in vniuersum ve-
 nenata, potissimumq; serpentes fuguntur, antipathia qua-
 dam naturæ. Est autem aduertendum plurimos lapsos esse
 in hac parte, putantes, θυμφέα à Nicandro positam vo-
 cem, esse nomen herbæ, qui en saturegiam dicunt Latini.
 Sed falluntur maxime, scedq; labuntur, cùm θυμφέα sit epi-
 teton veneni serpentum, significat autē feridum & acu-
 tum; quod & Scholiastes animaduertit, adferens ex Cal-
 limacho autoritatem: θυμφέας κύπρος ἀχεμονίας, id est,
 feruentis Veneris harmoniam. At Euphorion dixit θυμό-
 φέα τι σ. μίγαμη, id est, feruescentem, ac salacem Semira-
 minum. Hoc unum tamen posset omnem ambiguitatem tolle-
 re: quod saturegia, à Græcis nō θυμφέα per iotā, sed θυμφέα
 per ypsilon dicatur: neq; accentu in ultima syllaba, sed in
 primā potius retracto. Gangida petram.] Hic lapis, quem
 radicata

γαγάτη & seu ἰδαινίδη & vocavit Nicander, Gagates est, qui
 nasci solet in Cilicia, qua influens annis in mare effundi-
 tur, proximè oppidum, quod Plagiopolis dicitur. Vocatur
 autem & locus, & annis Gagas, in cuius faucibus ijs lapi-
 des inueniuntur. Inuentus est hic lapis apud nos in radici-
 bus montis excelsi, quem nominant Palomitam, iuxta op-
 pidum Cantauellam nomine; quem effodiūt in campo quo-
 dam uberrima copia. Cognitusque his diebus fuit, deinceps
 etusq; ad nos à perito quodā iuvene Apparitio, quem nos
 in herbaria re instituimus. Hic enim videndarum stirpium
 gratia illuc se contulerat; quoniam nos his clapsis annis cùm
 loca illa lustrassemus, comperimus sanè herbis miris con-
 fita prata, vallisq; amoenissimas. Est autē citra controuer-
 sionem Gagates lapis nos iras hic, nulla reclamante nota, mi-
 raq; in hac re est naturae prouidentia, quæ semper morbo
 aptat auxilium. Nam solum illud viperarū scatet tanta co-
 piā, ut ex harum venatione questum faciant multi homi-
 nes. Cæterum quod dixit: nunquam ab igne vinci hunc la-
 pidem, ideo fortasse dixit quia eiusmodi bitumen intra-
 terram in multis locis perpetuò ardeat: vel quod magi, qui
 illo virtutur in ea, quam vocant axinomantiam, negant (ut
 scribit Plinius) perire, si res ex votis cessura sit. Libano-
 tidis.] οὐχεὶς απ̄ vocavit radicem libanotidis sœundæ
 potissimum, quoniam hæc semen ferat οὐχεὶς nomine, ut
 Dioscorides inquit. Nec est audiendus hac in parte Scho-
 liaſtes, qui affimet οὐχεὶς απ̄ nuncupat. in esse hanc ra-
 dicem propterea quod ordei radici similis fit, quid enim
 inceptius dici potuit? Cardama.] Nasluria Latinè, & quæ
 autem nota sunt Greco, ac Latino nomine.

Ἡ σύριθεντας γῆς φλέγες τονες λέσχαι

h̄c. 6. 10.

N I C A N D R I

Ηθ' ὑδατὶς θρεκθῆσαι σελάσσεται, ἐσβεστὸν αὐτὰ
Τυτθὸν ὅτι ἀδημίσοιται ἀδιρράσθεντος ἐλάσσεται.
Τέλος ἀκρὸν θρησκίαν νομέεις τωτακοῦ φέροντας
Οὐ πόντῳ καλέσοις τόθι θρησκὸν ἀμορθοῦ
Κεδοφάγοι, μήλοισιν αργυρολεῖσιν ἐπούται.

*Aut tu Thraicum combures igne lapillum,
Conspersus gelida subito qui accenditur vnda:
Extinguiq; solet, modicum si sentit olium.
Quemq; tulere feri proprio de flumine Thraces;
Quod pontū vocitāt, vbi magna armēta sequunt
Carniuori pecudū duictores, atq; magistri. (tur*

Thracius lapis ex genere Gagatis est; neque enim aliud
sunt huiusmodi lapilli, quam bitumen concretum, interim
maiorem, interim vero minorem terrae mixturam admit-
tent: atq; pro locorum differentia in quibus effoditur, va-
ria fortitur nomina. Nam in Lycia ad Gagas oppidum, Ga-
gates dicitur: ut Dioscorides est autor; in Mesopotamia,
Gangitis, quod fateatur Strabo: in Pieria, terra Ampelitis,
ad pontum Thraciae fluuium, Thracius lapis, in Samothra-
ce insula, Samothracia gemma, ut Plinius affirmat: potissi-
mum si sit Politus lapis. Eiusdē est generis & Obsidianus
lapis, bitumen scilicet durum, in India & AEthiopia na-
scens, inuenitum ab Obsidio, cuius fortasse natura est, quod
in Gallici, uberrima effoditier copia, ex quo imagines so-

lidae satis formantur, Hispani Adzabecham vocant^f Sed ut ad Thracium lapidem reuertamus, dixit Nicander hunc aqua accendi, & olco extingui, non sanè quòd aqua temerè conspersus effervescat, sed quòd semel accensus, si inspergatur aqua dilucidius ardeat, quòd nimirum bituminoso sex partes aqua solidentur, cùm olco statim soleant cliquari, quod r̄su cuenit in Gagate ac alijs omnibus bituminosis lapillis.

Ναὶ μὲν οὐδὲ βαρύοδυτος ἀνί φλογές μοιρηθῆσαι
χαλβάνη, αἴνυντισε οὐδὲ οὐ περόνεας ζυάκη
κέδρος οὐ πολυόπιτος καταψήθαισι γραύοις,
έν φλογεῖ τε πενηλὸν ἄγε, οὐδὲ φύξιμον δολμένη.
Τοῖς δὲ χάρακας κοῖλας οὐδὲ οὐληωρέας δυνάτες
κρύψεται, δακτείδως δὲ πεσὼν οὐτοιο κορέας.

Præterea in flamma teturum spirantia odorem
Chalbana, & Acnestis, dentatis sectaq; ferris
Cedrus, ut ipsa scobem referat tenuata minutū.
Hæc mādata igni pellent procul omne venemū.
Actu lustra caui, & sylosoa cubilia tergens,
Fusus humi poteris dulcem captare soporem.

De Acnesti nibil habeo quid dic. in certi. Scolasticis dia-
ctam ἄνυντι voluit, quasi πολύνυντι: ut &, non sit pri-
uatiua particula, sed augeat potius significationem, quem-
admodum

N I C A N D R I

admodum apud Homerum ἄξονθος οὐκ dicitur, quasi τολμητικόν.
Quare nōnulli vrticam intelligunt per eam vocem:
quoniam pruritum atrocem moueat, κυκέανον enim scalpere
significat. Tyranniō arbitratur Nicandrum potius & cne-
stum vocasse scillam. Apollonius autē Memphis enorū
seu cnestrū, scilicet thymeleam potius per eam vocem in-
telligi voluit. In tanta autē autorū cōtrouersia difficile sā-
nè est, propriam velle sententiam proferre, quae non firme-
tur rationibus validis, sed tantū coniectura. Sed ut id obi-
ter moneamus, Græci ἄκανθη brutorum spinam vocant,
quoniam scalpi ea pars ab ipsis non possit, interdum vero
& hominum spinam significat id nomen: quemadmodum
apud Homerum, πατ' ἄκανθη μήδε νῶσ.

Εἰ δὲ τὰ μὲν παχύτα ἀδράδυτο, ἄγκη δέ τινες
λύπτεις ἄγκη, ποιτα δὲ λιλάξεις ἔργων αὐτοσας
τῆμος, διὰ ποταμοῦ τολυργάγεος πατάξιν
ὑδροκληὶ παλαιμυθοῦ ὀπάργεο χατίεσσιν,
πολὺ γάρ λιβάσι πάρα πέφεται, αὔμφι τε χάλκη
ἔργεται, αὔραύλεισιν αὐγαλομάνη ποταμοῖσιν.

Quod si dieta tibi magno constare videntur,
Noxq; etiā suadet placide dare membra quieti,
Tunc poteris madidā vicinū versus ad amnum
Vellere frondosim nepetam, que crescit in ipso
Littore luxurians, rapidoq; inspersa liquore
Exultat semper laitis sociarier vndis.

Hactenus suffimenta quibus abiguntur noctuæ bestiæ
recensuit: nunc iam ad stramenta se confert, dinumerans
plantas, quibus solum substerni debeat, quo animalecula hu-
ijsmodi procul fugari possint. Ac primū calanitham ex
littore annis, aut fontium faucibus decerpit, solo ster-
nendam esse iubet. Latini hanc neptam vocant, quanq; al-
terum ipsius genus priuatim hoc nomine donarint, sed om-
nes huius species in rniuersum ad id negotium accommo-
dantur, ut Dioscorides affirmat. Quare superfluum illud
suerit, quod Scholiastes adnexit, οὐδεὶς λέπρας, id est, madi-
danum dixisse Nicandrum, quoniam sit ex huius generibus
fluviatilis, sit et montana. At qui haec sunt poëticæ lepori
condonanda.

η σύγ' ἄκοσορέσαιο λύγοι πολυανθέας κότες
η πόλιοι βαρύοι μοι, οἱ δὲ γίγιστοι οὐδείωμεν.
Ως δ' αὔτως ἐχίνοι δειγανόεσσα τε χάτη.
Ναὶ μὲν ἀβροτόνοις τότ' ἄγριοι σέρεσι θάλα
Αργεντίνων τὸ βασιλεῖον, η ἐραύλωοι νομάσ,
Οἵτε φιλόρωοι νοτέρην ἀνιβέσκεται αἴσιον,
Ριζοβόλοις λασίοισιν ἀσφύλλοισι κατηρήσ.
Φρέάτεραι δ' εἰσικε χαμεζίλειο λονύγης.

Ἄγνα τε βρύα λουκά, καὶ ἐμπερίουτ' ὄνόγυροι.
αὔτως τε βάχοντα ταμών ἀρεταῖνατα σίδης
Ηειρῶν ἀσφόδελοι νεὸν πολυανθέα μόχοι,
σφύχνοστε, σκύρας τ' εχθρός, ταῖς αἰχεσ σίναζετε

NICANDRI

*Germina sicca simul miscere terenda conyzæ:
Salviaq; haud aliter succo donata salubri
Profuit; & silphi radix consissa minutim.
Sæpe etiam fugiūt redolens graue pingue suillū.*

Postquam recensuit Nicander suffimēta, atq; stramenata, quibus bestiæ virulentæ abiguntur, iam linimēta proponit, quibus inungens corpus, tutus dormire possis in agris. Tanta est enim horum linimentorum facultas, ut renata animalia nō audient foras è latebris crumpere, sed in ipsis perinde ac si obsepta fuerint continentur. Primum ergo vnguenti genus, ex cedri fructibus paratur, contritis in olla; est enim non exigua facultas ipsorum ad fugandos serpentes: sed Dioscorides ex adipe, aut medulla ceruina inungi corpus iubet vñā cū ipsis. Secundum linimentū ex peucedano, aut mōtana conyzæ conflatur, cū cedri fructibus simul intritis. Tertiū ex salvia & silphijs radice. Quartū ex salita carne suilla, qua ritūtur & nostrates mulieres ad excitandos sericos vermes, quo axidiūs descendant, ad id negotium substrata arbustula, ac serico nudent operam. Εἰσὲ σύγε γίνται ὀλίγῳ γὰρ Βράκματι νέμωσις
Κητώλῳ δὲ Γέασσω, τῷν χλωριδαῖς νόσοις.

Hè ιοὺς ἀγριάδης & μαλάκης ἐγκύμονας παρέπου,
τῆς τετέρης λιπαρόστιας, αὐδίμαντ & καὶ τὸν ιαύοις.
Quod si tu intrita feruente liquamine campe
Incola quæ hortorum dorso viridante notatur,

*Nut maluæ agrestis solitæ grandescere, fætui
Circum membra linas, tutò satiabere somno.*

Quintum hoc linimentum ex Campe, non qualibet sed hortensi, quæ dorsum viride habeat, parari debet. Est autem Campe verniculus, qui rodit plantas, multiplicis generis, & naturæ, Latini erucam vocat, inter quas quæ pincta incluant perinde ut cantharides venenatae sunt, facultatis erodentis & putrefactoriae. Quidam, ut Scholastæ adnotauit in hac parte, herbæ genus quoddam Campen esse putabant, quibus non est assentiendum. Sed hanc liquamine intricationem iubet admoueri. Dixit autem & Cœcumanus, quod nomen cum sit à verbo βέασθαι deductum, significat aperte ius ipsum quod efforbuit; nam βέασθαι aqua dicitur cum feruendo rugit. Quod si lex unus βάμματi à verbo βάπτω, significabit liquorem omnem, quo quid intingitur; & quoniam frequenter dapes aceto intinguntur, nonnulli pro aceto desumunt, alii id quod Græci alio nomine ἔξινεα πη, Latini vero poscam vocant, significare volunt: acetum inquit, aqua temperatum, atque dilutum.

Υἱός δ' εὗρε περιβαλλούσα λίγη θυσίας
Εδλεττὸς αὐτοτόνοιο δύω κομόωντας δράκυντας,
Καρδιάμινων ἀττίγδια, ὁδελῆς δὲ οἱ αἴσιοι δληκεῖ. Τι
Επὶ δὲ χεροπλήθαι καρποὺς νεοθηλέα πλάντας,
Λιδαίναι τριπλῆει, τὰ δὲ τριοχόδια πλάκασιν
Τερσας ὑποσκόγυνε βαλλουσανεμόστεις χώρων.
Ανα δὲ εἰς ὄλων θεύπτει, οὐδὲ τίπατε γῆς αἰσθανομένοις.

NICANDRI

*Nec secus & pilæ collectos ventre capaci,
Egregij abrotoni caules contundito binos.
Cardama mixta ferens, oboli pendentia pōdus.
Adde etiam dauci quantū comprehendere pugno
Posis, & in globulos mox hæc glomerata rotū.
Aprico perflāda loco siccabis in umbra, (dos,
Quās oleo intritis liceat tibi inungere corpus.*

Pastillos cōflare docet, aduersus venenata animalia maximi momenti, quibus oleo intritis iubet corpus esse illiscendum. Sed interim plantæ, ex quibus conflantur diligenter sunt examinandæ, primumq; abrotomum, quod diuum est generum, alterum fœmina, mas vero alterū, multò generosius, quare egregium ipsum nominauit Nicander. Et quidem apud nos surgit, quam fœmina valentioris odoris, feruentiorisq; gustus, Broidam vulgo nominant olitores. Nascitur autem in montibus multò præstantius, potissimum apud montem quem Penyagolosam vocat, ubi nos his classis annis maxima copia erumpentem conspicati sumus. Quin & Daucus cùm sit multorum generū, præstantior tamen est Creticus: qui etiam apud nos surgit uberrimè in montibus myrtleis: qui nomen etiam dederūt cœnobio Hieronymiano, sub patrocinio virginis Myrtæ intemeratae. Cæterum hæc omnia ubi pistillo trita accurate fuerint in pastillos redigēda sunt, siccandaq; seorsum à sole, in loco ventis exposito, ne solis facultas humorē maximè ad rem facientem sugendo hauriat: denumq; siccati pastilli oleo soluti

soluti ad ungendum corpus erunt accommodati. Quod enim ipse dixit: ἐν ὅλῃ πηθεύποτε, id est, in lecytho tere, unus vix mox mors, per rasis genus, oleo levigandos esse pastilos significare voluit. ἔλασιν enim rasis olearium significat, quo uicebantur potissimum athletæ.

Εἴγε μέν εἰς τριόδοιο μεμιγμένα κυάσια λαχύτρῳ
ζωὰ, νέοι διορυνόνται καὶ σύθορεταιάδε βάσιοις
δίαις θλεμένησι μὲλεξητήσιοις ἀποτασι.

Ἐρυμάρη γάρ μυελεῖο νεοσφαγέθελαφοι,
Δραχμάκων βίφαντι διεκάδες καταβάλλεο βρῆθος,
Εμὲ τρίτην μοῖραν ῥοδές χροὸς, λαγύνθυωροι
Πρώτην μεσαπίλωτε τολύτριπτοις καλένσιμοι.
Ισόμοροι δὲ ὡμοῖο χέδην αργῦντελαῖς.

Τρεβάκμοροι κηροῖο. ταῦτα δὲ ποθηκέται γάρ
Θάλατε καταστέρχων, ἐσ' αὐτῷ ποθεν σάρκας ἀκάυθις
Μελόδημναις θρύπωνται, ἐπειτα δὲ λάχεο τυκτῶν
Εὐσθράτης λάκκηις, πάκη μυρία ταῦτα ταράσσουν
Συμφύρδης ὁ φίεσιν, ἐκάστος δὲ πόρερθετοις θάσοις.
Καὶ γάρ ταῦτα κακοεργὸς ὅμως γίνεται φρύνος.
Γῆρας δὲ ταῦτα λίτωταρχεῖ, οὐ τοις ὅδοις, οὐδὲν κοῖτον
ἢ ὅταν αὐτέλεσθε τοις μεθ' ἀλώταις ἔργοις
Ζωσάμνιος, θρίναξι βαθιοὺς δέκτηνει αὔτλον.

N I C A N D R I

Quod si autē ex triuijs Veneris perculsa furore
Turgida reptilia in tripodem coniecta reponas,
Seruabis validis praeclaras amuleta venenis.
Addereccens cerui cæsi mucrone medullam,
Ter quæ appēsa æquet dragmarū pōderā denū,
Cui simul vnguenti rosei coniunge trientem
Quod primū, aut mediū polytripton noīe dicūt.
Tantundem & crudi infundes splēdentis oliui;
Cera quadrātem æquet; que postq; vase capaci
Mixta simul fuerint, igniq; admota valenti
Sunt recoquenda diu, duro ut vellantur ab osse
Præmadiæ carnes, pistillo moxq; subactis,
Confusisq; simul, procul ossa rigentia pelles,
His siquidem fixum manet exitiale venenum.
Accinctusq; ad iter somnū' ue hoc vnguine cor-
Colline; seu potius te æstate negotia ruris (pus
Inuitant amplos Cereris disquirere aceruos.

Non fuisse primum Andromachum, qui viperas iniccerit in theriacis miscellis, vel hinc deprehēdi facile potest,
quod Nicander ipso multò retustior, has moneat esse disquirendas, nec vt cunq; sed semine turgidas, ac in Venerem
proclives, quādo scilicet, ipsarum venenum exitialiū est.

Paratus

Paritur autem hoc linimentum ex viperis ipsis in tripode coctis, unde cum alijs medicamentis, quousq; carnes ipsarū ab spinis diuulse separari facile possint. Tuncq; ossicula procul rei sciēda sunt; quoniā sanguinū, exitialeq; venenū huic maximè parti pertinacius hæret. Quod quanq; putem non esse religiosè obseruandū in his, quæ intra corpus sumi nō debent, arbitror tamen satis idoneū esse virus, quod carni conciliatū est, ad depellendā noxiam, quæ ex iectu venenati animalis nobis accessit. Cæterū nō est dissimulandū, in hac parte autorē obscurè admodū pōderā indicasse: nam quod scribit medullæ ceruinæ drachmas triginta esse iniisciendas, Græcè dictū est, Πίφατον δικάδη, quod Σίτων μέγος τὸ δικάτον δέκαχμον. i.e. tertiam partē decime partis drachmæ, significare videtur; quod tamē nō est rationi consentaneū. Cūm tam exiguam medullæ ceruinæ quantitas nō possit quidam præstare egregiū in medicamento. Sed significare potest Σίφατον id ī quod Σιπλάσιον, ut dicat Σιπλάσιον τὸ δικάδη, τετράσι, Σικουζόν δέκαχμον. scilicet drachmas triginta, quod maximè probatur. Porrò Σίτων μέγαρος δικάδη, id est, tertiam partem rosacei dixit, quæ tamē pars tertia intelligenda sane est chongij. Nam quicmadmodum libra in pōderibus duodecim est vinciariū, ita chongius in mensuris liquidorū duodecim est cotylarū. Quare triens chongij, quatuor cotylas cōplete tur. Propterea nō fuerit ab re suspicari corruptè legi χεῶν pro χεῶν. Iam verò rosaceū iniisciendū est, quod primā tantū, secundam uero rosarū expressionē passum sit, id enim est præstantissimum. At verò vnguentarij rosaceū πολύπιπον appellant, quod nos tortile possumus interpretari, quoniā multoties rosa cædē prælo-

N I C A N D R I

premantur, aut torqueantur, quo primariū, secundarium, tertiarium, aut quartarium vnguentum fiat. Rosacei au-
tem compositio apud Dioscoridem libro primo descripta
accuratè habetur.

Εἰ δὲ τὸ γένος ἀκέεοσι μὲν φορμάκητο χροῖ κύρσις
Ακμῶθεντος, οὐδὲ δὴ οὐκόποιοι αὔδησις ἕκπτα
Αἴστακην ἀμετόβητην ἐρωτήσεις εἰφετμαῖς.

*At si vnguam incautus offendas turpia mōstra
Pressus fortè fame, quādo vomit anguis iniquū
Virus, scripta tibi rimabere mente sagaci.*

Cūm alia sint medicamenta, quæ præcautione venenis
aduersantur, alia verò, quæ pellunt grassantia per corpora
venena: hactenus Nicander, cūm nondum quis ictum viru=
lent.e fer.e passus est, medicamenta proposuit, quæ in uni=
uersum venenatis omnibus aduersantur. Cæterum si qui=
spian ab Aspide, aut Ceraste, aut Vipera, demorsus fuerit,
præstantius sanè erit, uti amuletis, quæ cūm dictis vene=
nis priuatim pugnant, quam cōmūnibus tantum. Propter=
ea monet ut si aliquando non delibuto corpore, nullisq;
præsumptis auxilijs, quis à feris oppetatur, saucius dili=br/>genter aduertat, cuius generis sit venenatū, à quo vulne=br/>ratus est, atq; ad ea medicamenta configiat, quæ aduersus
illius venenū descripta sunt. Primum ergo cōmūnia quæ
dam documenta proponit, ut quisq; sibi maximè caueat à
feris, quando veneno sunt ferociorcs, magisq; indomitæ.

Scholia

Scholia stes nō probē videtur tenuisse autoris institutum, cūm in hac parte dicat, ἐν Δακίας, id est, in feris, pro sp̄idibus tantum usurpandam esse vocem.

Τῷοι, ἦγε θήλαια ταλίγκοῖς αὐθεντοῖστ,
Δάγματι πλαισόρη, καὶ ὀλκάλια ἡδὶ σειρᾶ,
Τὸνεκαὶ τὴν Θανάτου θοώτορος ἴξεται αἴσσα.

Est igitur vindicta occurrunt, feruidaq; ira
Fœmina: quin morsit, caudaq; immannior imma
Quo veniat citius duri inclemens fati.

Fœminas in omni serpentium genere vitandas esse possimum, docet in præsentia Nicander. Est enim hæc semper iracundior, maioriq; dentium copia donatur, rictuq; oris multò est immannior. Propterea quos momorderit fœmina, celerius moriuntur. Quin et in theriaca antidoto Andromachus viperas fœminas iniici voluit; cūm cam inscripserit γαλάνην διατῶριχιδνῶρ, id est, Galenem ex vipers fœminis.

Αλλ' ἦγε θέρε Βλαβερὸν οἰάκος θελέαθε.
Γλυπτάσιων φάσιας δεδηκημένος, αὖθ' ἔπος τάγε
ὢλκαλια τάγεσσα, ὀλίγωνες φορέονται.

Sed fœnuas æstate feras vitare memento;
Pleiadum metuens ortus, has infima tauri

B S Cauda

N I C A N D R I

Cauda gerit tenues, obscuro lumine notas.

Cum iam docuerit maxime vitandas esse fœminas inter angues, nunc docet quo anni tempore in uniuersum genus anguum sit magis infestum, æstate nimirum. Cumq; nota ianæ præsentis æstatis vellet indicare, Vergiliarum ortum proposuit; hæc enim cum matutino tempore cum sole exurgunt, æstatis initium definiunt, cum vero vespere primo surgunt, maneq; occumbunt, hyemis initium tunc est. Cæterum quod in cauda Tauri ipsas locauerit, non est satis nec res dissimulanda, cum Ptholæmus in ceruice Tauri ipsas constituat, quanquā Hipparchus, cuius sententia secundus esse Aratus videtur, extra Taurum eas constituit, iuxta Persei pedis extremitatem. Sed hæc abundè sunt expressa in proœmio libri secundi de morbis vulgaribus, illic ergo te conferas, si rem ipsam intelligere perfectere volueris.

Η ὅτε σὺν τέκνοισι θεραπεύοισιν ἀβοσκής
Φωλεῖς λοχάδης τῶν γαλεᾶς δέ τας οἴει.

Η ὅτε δὲ λίπησι μετ' ὅμινοις ἡ ἄδικοτοι
Εκ νομῆς τενάχασθαι κίη κεκορημένης.

*Vel cū pasta nihil sobolem fouet usq; cruentam
Dipsas, & insidias lustris parat abdita tetrica.
Aut cū victa fame furibunda ad pascua fertur;
Aut satur inde means consueta cubilia querit.*

Aspidis venenum perniciosissimum esse statim audies.

Num

Nunc verò tantum docet, quo tempore maximè vitandum sit, quando scilicet oua fouendo excludit, nihil dum past. i: sed tota huic negocio incumbens, quemadmodum gallinæ, quæ sepissime dum oua fouent, fame conficiuntur. Præterea vitandum est huiusmodi venenum, quando iam non amplius sancem sufferre potens aspis, maximo perculsa furore, fertur ad cibum capescendum: aut cum iam expleta satis, consueta cubilia repetit. Sed semper fame exaci venenum ob corporis siccitatem credimus, frequenter enim exsaturati serpentes etiam si lassantur, mole cibi grauati non admodum indignantur.

Μὴ σύγενοι πρόσωπα τύχοις, οὐτε δημητρίου περικνήσεις θύμοι τυπώλινοι λόγοις οὐδὲ χίλια. Ηνίκας θορυβούσις οὐχι, θολερῶς κινόδιον γέγονος οὐδὲ φύγει, μάγεις απόκοτος οὐδενός. Οὐδὲ πατρὸς λόβης μετεκίαθον αὐτίκα τυπθοῖς γρύψαντος οὐχίσσει, οὐδὲ σφάλματος αραιούς γεστέρας αναβρώσαντες, ακμήνεις οὐδεγένοντες. Οὐκ γάρ Βαρύθειά τὸν κύματα, τοιούτην καθ' ὄλην. Στούποις ὄφεις λεπυγέων θάλασσαν γρύνεθλεν.

Nec decet in triujs truculentæ occurrere pesti,
Coniugis horrēdum fugiet cùm vipera morsum:
Quando sœna caput lethali derite mariti,

Quem

NICANDRI

*Quem vesana Venus adigit, præscindit echidna.
 At catuli postquam tenera clausi intus in alio
 Sumpserunt vires, tum primum vindice nixu
 Viscera disrumpunt matris, nascuntur & orbi.
 Hæc etenim solum fœtu grauis vndiq; fertur
 Cùm tamen oua aliæ passim per deuia fundant.*

Maxime decantata inter naturales philosophos est hæc
 tum concipiendi, tum paricundi viperarum ratio, ego autem
 nescio an perinde sit vera. Plinius naturalis historiæ libro
 decimo, hanc coitus rationem viperarum tradidit. Marem
 fœminæ in os caput inserere, tum illam dulcedine ille etiam
 sensim maris caput abrodere. Quod si verū est, mirū pro-
 fectò riederi debet, cùm caput maris non sit adeò infirmū,
 ac dentes fœminæ sint potius ad pungendum, quām ad se-
 candum accommodati. Sed hæc experimento potius quām
 ratione inuestigandasunt. Apud nos maxima est viperarum
 copia, id autem quod diximus non usquequaq; cōper-
 tum. Ceterum paricundi ratio magis est vulgata. Sed nos
 cum Theophrasto sentimus, qui, ut refert Aelianus, nō cre-
 didit disrumpi laceratione aluum à fœtu, sed præ angustia
 vteri in lucem eди nō posse, quin aliud distrahatur. Siquidem
 marinæ acus, quia tenues sunt, & nequaquam sinuo-
 san & capacem aluum habent, idcirco similiter à suis fix-
 tibus afficiuntur. Quod autem oua excludant intra ven-
 tris cavitatem, quemadmodum Plinius scripsit, probabil-
 sancè est. Nam nos multis secundis vipers, quibus venter
 turgidissimus erat, & censemabantur grauidæ, quas tamen

ouis quibusdam mollibus ac luteis onustas omnes compri-
mus. Hęc igitur aut oua, vt alię paritare erant, aut si sex-
tus, vt vulgo creditur, editur.e erant, oua intra ventrem
sine dubio excludebantur. Accepimus autem à Pharmacop-
ola fide digno, intra arcam cōiectam viperam catulos edi-
disse, nihil tamē de obitu matris ab eodictū recordamur.

Μηδὲ ὅτε δικυῆγν φολίδωμ ἀπὸ γῆρας ἀμέρεσ,
Ἄτ αὐτοις τόση νεαρῇ γε κεχαριμένοις οὐδε.

Nec quando rigidam squamis exuta senectam
Lætabunda nouo incedit splendore iuuentæ.

Hęc omnia ἀπὸ κοινῶν intelligenda sunt, quasi dia-
cat, nec est in triujs occurrentum viperę, cum deposita
squamarum senecta lætabunda, exultansq; graditur nouæ
pubertatis nitore. Sed non de viperā solum id intelligen-
dum reor, sed de omni in uniuersum reptili bestia venena-
ta. Hęc enim primo vere cūm senectam deponunt, vt poter
quibus non sit venenum dissipatū, sed veluti in seipso con-
fotum, multò scuius mordent: iaculanturq; venenum syn-
cerissimum, maximeq; lethale.

Η δότε σκαρθμάς ἐλάφῳ μὲν ὁ χεῖσι μὲλύξεις
Ανδρὸς γύναικί, χολόωμ θυμοφθόροις ἰόῃ,
Ἐξοχεὶ γάρ οὐλιχοῖσι κινωνωισαῖς κοτέσσι
Νεβροτόκοις, καὶ γόρησι, αὺλην δύσσις τὰ
Τροχιαλάθ' αἴμασιάς τε, καὶ ἀλυδὸς ἐρέοντες

ΣΗΓΩΝ

NICANDRI

Σμερδαλέη μυκητίγος ὄδιαστές χοντες θύτη.

*Nec quando insultus ceruorum feruidus ira
Deuitat serpens, vasto ac se condit hiatu
Telluris, tetrum iaculans ex ore venenum.
Haud vulgaris enī est, quā seruat anguibus ira
Cornibus insignes cerui, damaq; fugaces,
Per lustra horris nos efflantes naribus orsus.*

Mirifica quadam naturæ antipathia, serpentibus cerui
aduersantur; qui audiissime latibula, cavernasq; montium
omnes disquirunt: quo funditus anguum genus populen= tur. Neq; id citra admirationem, aut narrari, aut confide= rari debet, cum meticulo sum aliqui id animal sit, facileq;
ab alio etiam si non admodum robusto vincatur. Sed indi= ta quedam sunt roboris, aut imbecillitat is seminaria singu= lis ab ipsa natura, quibus aut aduersarios vincunt, aut po= tius ab ipsis vieti succumbunt. Ita sanè hyrcino sanguine
frangitur adamas, quem ferrum non domat. Hinc esse arbi= tror quod ceruini cornu suffitu serpentes fugentur; quo= niam seminaria huiusmodi adeò pertinaciter hæscrunt, ut
in dissectis etiā in partibus seruari possint. Quin & pellis
ceruina strata, ne accedant serpentes, nos reddit tutos.
Ceruino porrò sanguine contrahuntur angues. Coagulum
quo tractatur die non sinit ferire serpentem. Utilis est etiā
ad id negotium reuter cerui; utilis etiā & medulla. De= niq; dentem cerui gestūtem, angues fugiunt. Huius sanè
est generis, quod pellis lupina contrahi cogat anguinem
pellere

pellent; plumæ etiam aquilæ, aliorum animalium plumas rodunt; que omnia natuam quandam antipathiam in rebus naturalibus monstrant.

Ναὶ μὲν τὸν φόεσσα φέρει δυστάλλοντα Θεύς
φοινίκα δάκην, κοίλη τε φάραγξ, καὶ τριχές ἄγμοι,
καὶ λέωνες ὑλῆς, τόθι δίτιος ἐμβατέαι σῖντοι,
χροιὴ δὲ λόφατόν τε, τοιούτους διαδόμειοι,
αὐγὴν δὲ μέμνειντε χώρων, ἵνα χαίραντας νέκει.

Multa niualis habet rigidis agitata procellis,
Seua Othrys monstra; & vallis caua; & aspera
Syluosūq; nemus; degit sitibūdus vbi seps; (rupes
Qui vario semper decoratus membra nitore
Occurrit, mutans pariter ad lustra colorem.

Inter cōmuniā p̄cepta, quibus edocemur quānam ser-
pentum venena perniciōsiora sit, & quo tēpore magis in-
festa, & illud etiā contineri videtur, quibus nimirū in lo-
cis frequētiores ferē occurrant; ut dum per ea iter fecerī-
mus nobis ip̄sis caucamus. Est igitur Othrys mons Thessal-
ie, ex aduerso Osse locatus, infestissimus venenatorū co-
piā, atque frequētia, in quo seps, quæ alio nomine lacerta
Chalcidica nuncupatur, frequentissima est. Hæc autē pro-
locorum varietate corporis colorem etiam mutat, quem
admodum & Nicander scribit, de qua priuatim, ad libri
calcem scripturus est.

NICANDRI

Τῷ διμῆνι λίθαις τε, καὶ ἔρμακας γνέοντες,
 παρόποι, βαχᾶς τε, καὶ ἔμπυροι, σκηνέκανων
 Ανδράσι διηγμα πέλαι μεταμόνιον, ἀλλὰ κακηθέοις.
 Ἄλλος δὲ αὖ κόχλαισι σύμβανται αὖτις.
 Ἄλλως δὲ γνήχλοάς φελεῖς πολύμηκα κύκλοι
 ποικίλου αἰώλῳ. τολέσε δὲ ἀμάθοισι μηγίτοις
 Σωάρη λεπτών τοι, ἀλινθύμονος ταμάθοισι.

Ex his, qui ue colunt silices, lapidum' ue ruinas.
Exilesq; simul, rigidi, feruentq; veneno,
Futile qui nunquam virus vomuere, sed atrum.
Ast alij cochleas terrestres corpore reddunt;
Squama virens alios tercetes diffusa per artus,
Distinguit; varium spira referente colorem.
Quin multi squalent respersi puluere corpus.

Anguum genera siccitate maxime infesta sunt; ac si
 cis in locis potissimum. Sed et illud aduertendum diligenter est, quod quibus pre siccitate in molem maximam daturi corpus non potuit, veluti basiliscis emorbois, et dry-
 nae, sepedoni, dipsadiq; his etiam virus insit pernici-
 sum. Contra draconibus, colubris, et serpentibus val-
 aut exile, aut propemodum, nullum. Propterea, qui la-
 dum aceruos, præruptasq; cantes incolunt serpentes, om-
 nium sunt perniciosissimi; non solum alterius generis sa-
 pentis

pentibus collati, sed ipsi in suo genere. Cæterū quod scripsit Nicander: Ast alij cochleas terrestres corpore redunt, ita sanc intelligendum rcor, hos parvulos, exilesq; serpentes, cùm in spiram convoluti occurruint, cochleis terrestribus esse similes, alios verò variatos lituris quibus dam videntibus, alios deniq; puluere veluti obfitos, perinde ac si in arena tenuissima ritam degerent.

Φραγμός δ' αὐτολέας μηδὲ μεταφεκτών φολίδεος γραπτίδας φοινίκεων, ἀκυμασθόταχνη δάκτυλη ἄλλων.
Τῇ μηδὲ γάρ τε κέλσηθότακτος οὐτε γίαντοι ἔργων,
Ἄπραπτον δλκαίων, θνατίκῶν μηρύγματος γαστρός.

Η καὶ σμερδαλέον μηδὲ λέπτης, γὺν δὲ κελσύθω
Νοκελέες δῆ δλκοτο φέρει Βάρρος. Ταναλέοις δὲ
Αἰγὴν ἀθηλίζεται φαίνεται γὺν δυνάτες ὕστοις.
Αλλ' ὅταν ἡ δάστων, νέον δασιην, οὐτε οὐτε αὐδήν,
Ἄθριστη, νωθρὸν μηδὲ πεπλεύθετο Βάλην ὑπνον,
Ολκῷ δὲ βορχώσαται ἄλων' αἱλίξαθε γάνη.

Σμερδαλέον δ' αὐτὸς μέσας κέρυπε φεκτὸς ἄγα.

Sed primū horredam, squamaq; rigēte ferocem
Aspidā nosse potes, peior qua bellua nulli.
Cernitur; hæc gressus in rectum firmat eundo,
Prolixo ventris reptatu grandia complens

*Interualla soli, truculentoq; inter cundum
 Corpore, fessa suæ pigrescit pondere molis.
 Somnolenta nimis, semper noctantia profert
 Lumina, sed strepitum si quando senserit illa,
 Protinus & segnem depellit corpore somnum
 Collectoq; molam prælongo corpore fingit,
 Truxq; caput media de spira tollit in altum.*

Iam auspicatur ferarum, quæ venenum iaculantur signatim facere mentionē. Primumq; meminit aspidis atrocitatem, cuiusq; venenum omni medicina robustiore esse, p. Iosophi, ac medici omnes arbitrantur. Dignū sanè hoc animal odio est, ob redundantiam mali: nam venenis alijs erga quædam medicamenta, nec virtutis contemnenda experimento comperta sunt; tum quod virus non tam cito penitissima corporis penetralia se insinuet, tum quod virus, superariq; facilius possit. Huius autē virus, atq; eti. basilisci, medicamentis omnibus reluctantur; pugnando euadunt superiora: neq; alio commodius auxilio percussi succurritur, quam citissima sedis affectæ exemptione. propterea quod huiusmodi venenum iniunctum propendum sit, & non sit magnopere compertū, qui aspidis impactus euaserit, peruetus sanè mos Aegyptiorum fuit. Regum diademata, serpentis eius imagine distincta geriri, quo principatus iniuncta quæda vis significaretur. Quidam & eam summa religione colunt Aegyptij, atq; Isidis sancta tanquam regio quodam diademata A spide coronata.

Quoniam negant in perniciem bonorum hominum natam esse, enim uero cōminiscuntur eam se ab ijs abstinere. contra autem improbis necem afferre. Quod verum esse negare non possumus: ut ethnicos viros inde subeat admirari. Nam & iusto scriptura pollicetur: Super aspidem, & basiliscum ambulabis. Cuius sancte rci & diuus Paulus testimoniū fecit: qui percussus à viperā nihil mali passus esse prohibetur; unde à barbara gente, qui reus mortis antea censebatur, in deorum numerum relatus postea est. Tria Aspidum genera naturales scriptores esse testantur, partim quidem natalibus, partim verò veneni iaculatione distincta. Nam ex ipsis cherscas vocant, hoc est, terrestres, quae procul ab aquarum aliueis, in aridis, siccisq; locis paucuntur: quae maxima ex parte cinerei sunt coloris, quamquam & subuirides recuperiantur. Huius morsus tam pestilens est, ut ictus tribus ad sumnum horis moriatur. Sunt & aliæ chelidonie nuncupatae, circa fluviorum ripas, potissimumq; Nili degetes, colore fusco, ac veluti nigrigante, quarū etiam ictus præsentissimam adfert mortem. Aliæ verò, quod erecto in priorem partem collo ex intervallo, quod satis esse conijscant, venenum in hominem iaculentur, ptyades nuncupantur; quas omniū pestilentissimas Paulus ex Galeni sententia retulit, quanq; Actius Cardius mortem consequi dixerit ipsarum venenum. Sed id fortasse ad tam egregios viros conciliandos, animaduertisse non fuerit ab re: Actium quidē dixisse his qui à Ptyade conspuuntur, mortem lentius, quodam modo, accedere, cum tamen ictu syncerissimum venenum iaculantes possint omniū esse pestilentissime. Nam cum per aërarenam vagatur, diligitur sensim: quod faciei tumor corū, qui cōspicuntur, aperte

NICANDRI

indicat. Percussis enim nulla, aut certè exilia in sede affecta tumoris vulneris' ue indicia remanent: quod venenum tenuissimum cum sit, subito se in intimas corporis partes insinuet. Quatenus enim in affecta parte magis remorsatur, ceterus imbecillus esse censendum est. Porro color ipsarum cinereus, viridisq; est, ac auri simul. In uniussum Aspis squamis riget aridis, omnino formidolosa, & horribilis, recta meat, tardis tractibus, pr. elongatisq; ac somniculosis oculis, semper velut in somnum propensa fertur. Ut vero vel strepitum, vel vocem auribus percepit, defosita segnitie, excussoq; sonno, in orbem contrahitur, ac ex medijs spiris truculentum, terribleq; caput attollit, quo possit venientem eminus intueri. Nec est natura in hac re, sive obliterata prouidentiae, cum huic pesti, non solum hebetes indiderit oculos, sed nec eos in fronte, ut ex aduerso cernere possit, collocabit, verum in temporibus: itaq; extaturs sepius, auditu, qui in visu.

TΗΣ ΗΡΩΣ ΜΗΠΗΘ μηγν, ο κιύτασον ἔπειφω αἰα
Οργυῆ μετρητὸν, ἀπάρ πολιβάλεται εὐρΘ,
Οασοντ' αἰγανέις, συραζέοσ λιῦσε τέκτων
Εἰς γνωτῶν τελέων τε, βαρυφθόγγων τε λεόντων.
Χροιὴ δ' ἄλοτε μηνὶ φαραροῖς ἀδιμέδεομε νώτις,
Ἄλτε μελισσόεσσα, τρέσσολος, ἄλοτε τεφρή,
Πολλαχὶ δ' αἰθαλόεσσα, μελανομένη βώλω
Αἰθιότων, οἴωτε τολύσον θάλατταν
Πλιντέμην θαλαττέχσην ἀστη, πρεστυψε δὲ πόντον.

Est pro

Est proceratumen, clades haec pessima terræ,
 Vlna capit quantū spatiij, nec crassior vñquam
 Est iaculo, fabri quod torno industria rasit,
 Figere quo possit tauros, saenosq; leones.
 Sed quādoq; color squalens per terga recurrit,
 Interdū et viridās, variisq; aut vndiq; fuscus,
 Sæpe niger, qualem nigricans ac torrida gleba,
 Æthiopum mittit: fundo cùm exæstuat imo
 Nilus, & exundans conþerget sordibus agros.

Postquam reptatum Aþpidis, squamarumq; rigorem,
 ac oculorum hebetudinem, auditusq; perspicaciam expo-
 suit, iam nunc corporis molem proponit, simulq; crassitu-
 dinem, ac colorum differentias. Est igitur Aþpis maxima
 ex parte, vlnæ longitudine proccra, ad summumq; quinq;
 cubitos non excedit, est autem vlna, quam Greci ὄργανο
 minant brachiorum extensio in rectam lineam: dicta quidē
 οὐδὲ δέξιας καὶ ἀντίκειται τὰς χεῖρας. Cæterum
 colorū ipsarum Aþpidum differētias, iam nos sumus exca-
 cuti in precedentibus, quibus distingui possunt, cherso-
 achelidonijs, & h.e rursus ab his, quas vocant ptyalas pe-
 culiare nomine.

Δοιος δ' εὖ σκαλίσισι πάνερφαίνσι μετώπα
 θίατύλοι, γὰρ δ' εὔερθη πάναιφοινίσεται οὐμα
 πολλὸν πότερον είγει, Τεφαρὸς δ' αὐτοπίμητα^τ αὐχεῖ

N I C A N D R I

Ἄκετα ποιφύσασντες, ὁ τ' αὐθενίστημ ὀδύτας
Ἄιδα πεσμέντας, ἀθραμνὲς κοτέσσε.

*Huic geminæ in cilijs verrucæ fronte tumescit,
Instar callorum, nimioq; cruore rubescit,
Obtutus subter; cùm se contraxit in orbem
Aſpis, & in tumida ſqualē ceruice, minarum
Plena, viatorem quoties tranſmittit ad orcum.*

Ferociſſimum ſanc̄e deſcribit Nicander Aſpidis incurſum, atq; utinam nobis tam eſſet lauta ſuppellex, vt poſſemus, & hic, & alibi, in Latium ἀργεστῶ texturæ ſermo-
nis vim, tranſfundere; tamen, quod potuimus, prætitimus
officiū noſtrum, vt hoc noſtro labore gratificari studio-
ſis hac in parte poſſemus. Quotus enim quisq; vel facun-
diſſimus, totam huius orationis vim multis etiā verbis ex-
haurire poſſet? Ψαφαρὸς Δ' ἀναπίπλαξαι αὐχὴν, ἀνεլα-
ζοιφύσαντθ? in qua non ſolum efficacia orationis conſi-
derari debet, ſed figurata locutio, metaſtaſmo enim uſus
eſt; à ſexu fœminico tranſiens ad muſculinum, quo verbis
ex figura vi multò robustior accederet. Non enim ποι-
φυάς ſunt, ſed ποιφύαντθ muſculino genere dixit. Hæc
autem rox terrorē quendam in cutere videtur, quemadmo-
dum apud Sopronem in nimis ποιφύξις, id eſt,
terrebis. Significat etiam uchementer efflare, quemadmo-
dum apud Euphorionem; ξιφόρες μίγα ποιφύξαντθ, id eſt,
valde flante Faunio.

Τῆς, ἡ Ζεπίσυρες, κοῖλοι ὑπάγνερθεν ὀδύντοι,
Αγκύλαι, γναθοῖς πολιχήρεσσι ἐργίζονται,
Ιοδίκοι, μύχοις δέχεται ύμενες καλύπται,
Ἐνθω ἀκμήλικῷ γύροις γέρεσθαι τοῦ.
Εξθεῶμεν τὸ τόρα κανακαρέασι μὲν τελάσσει.

*Quatuor huic dentes firmis radicibus vinci,
Maxillas firmant, prolixo, virus alentes,
Quos ambit mēbrana profundior, vnde venenū
Indomitum eruat, si quando laceffere morsus
Iracunda potest venientem cominus hostem.*

Fœmina quatuor armatur dentibus; propter ea huius
morsus truculentior est, celeriusq; mortem aduocat. Mas
verò duobus tantum munitus est dentibus caninis, viperarum
instar. Id tamen, in hac parte non est dissimulandum
apertè à Nicandro dici, venenum Aspidum dentibus insidiare,
quos appellavit ιοδόντες, hoc est, veneni receptacula.
Idipsum etiam est adnotatum ab Opiano, cum de coitu
viperæ cum Muræna agit,

πάντες δέ οἱόντων

Ηρυχε πενιελανόρ ζαμενη χολόρολβορούλεθεβ.

id est.

ac dentibus hærens

Diuitias mortis, vomuit lugubre venenum.

Σαρκὶ γαρ τε οὐδῆνα φαίνεται, τε μυστικέσ

C 4

οίλοι

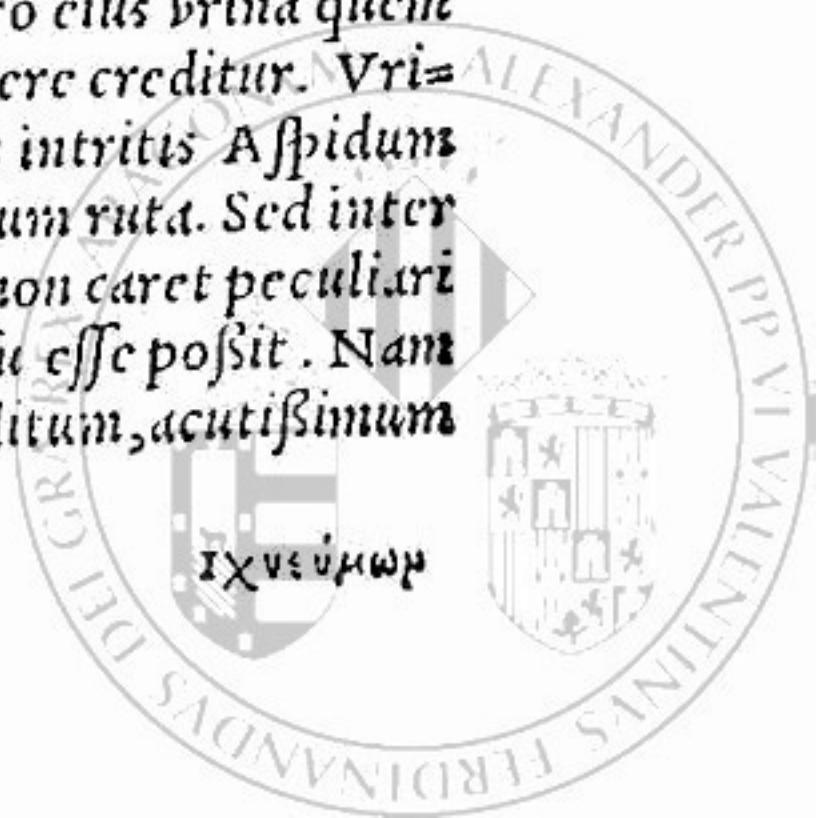
N I C A N D R I

Ωιδης ἀθηφλέγεται, κακάτος δ' ἀπόρος ὄλυτος αὐγή.
Υπωνυλὸς δὲ ὑδί νῶναρχεῖ γει Βιαστον τε λαυτών.

Haud tamen vlla manent plagiæ vestigia dire,
Feruida nec quicquam turget pars saucia mole,
Non dolor incursat, sed vir perit usq; veterne.

Ictus Aspidis vestigia, tam obscura in affecta sed
sunt, ut indicia vix acri oculorum acie deprehendan-
tur, deprehensa que instar puncturæ tenuissimæ acus ri-
deantur, ex mariibus quidem gemina, ex fœmina vero
quaterna. Sed quod ita sunt obscura, hanc sanè causam rea-
dunt naturales, egregian planè ac maximè veracem.
Aspidis venenum ad transmittendum peracutum est, ce-
lerrime que ad intima corporis transitum facit. Atque
ideo cum mordet fera venenum non eminet, sed subu-
tò in profunda corporis penetralia se insinuat, dilabi-
turq; universim, ut nihil super sit, quod generando tumo-
ri faciat satis. Quin et sanguinem ipsum penitus coagula-
lat, lacris bubuli instar, ut et iecur, et cor confessim sen-
su, motuq; priuet, insomnumq; faciat delationē, omni pro-
fus dolori sensu sublato. Propterea Cleopatra aiunt (cā
Antonio mortuo, adiungit Augustus) quæsisse in com-
itio à circèstantibus, quænam sine acerbo dolore mors es-
set, accepisseq; eam, que aspidis ictu affirretur plenam le-
nitudinis esse, quod et periclitatione percepit. Sed et si
hac naturam veneni maxime paudit, quod est à Plinio me-
moriæ proditum: Aspidis venenum si sanguinem attingit,
aut rarus vulnus statim interimere, inacteratū nucus tar-

dius. Non enim (inquit) est tabifica cius vis, nam & occisamorsu illius animalia cibis innoxia sunt, quod quanq; in alijs verū sit, in ptyade verū esse nō potest. Huiusmodi sānè venenum est, quo venatores vtuntur ex genere aconiti quodam confectū, id enim tractant frequēter ore, quin & interdum, intra aluum transmittūt, maximè cùm ventrem ducere animo ipsis est: alioqui si acus puncturam vnde sat quis fluat eo contingant, nisi succurratur diligenter, mortiferum est. Cæterum quanquam indomitū ferè huiusmodi Aspidum venenum sit, maximè esse in rem nostram arbitramur (cùm naturā plura mala, quam remedia protulisse non sit credendum) hic subtexere, quecumq; experimēto comprobata aduersus id veneni genus hactenus sunt. Primum igitur Aspidum naturæ halicacabum in tantum aduersum est, vt radice eius proprius admota soporentur; ideo ex olco trita percussis auxiliatur. Anisum etiam, lupiniq; amari huic veneno maximè reluctantur. Accutum etiam maxima ad id negotium pollet facultate, neque alios colluūt venena exugentes. Clematis daphnoides (quam peruviana hodie vocant) maximo est usui, aduersus aspides, & omne serpentium genus. Cimices præterea hac polent facultate, vt compertū sit gallinam, qua die cimicem ederit, non necari ietam ab aspide. Porro eius urina quem Aspis momorderit veneno ipsius resistere creditur. Vrana etiam testudinis, potissimū cimicibus intritis Aspidum ictibus singularis. Valeat etiam polium cum ruta. Sed inter tot mali, quæ Aspis inferre consuevit, non caret peculiariter quodam emolumento, quo nobis ex usu esse possit. Nam Aspidis exuuium ex melle tritum, & illitum, acutissimum usum conciliat.

N I C A N D R I

Ιχνδύμων δ' αρά μῆνος ἀκήειος ἀσπίδος ὁρμώ
 Ή μηνὶ ὅτ' θε μόνη μέσην ἀλσύτας, οὐδὲ λυγῆς
 Θαλατόντος ὄφεος κηροτρόφος ἡ εἰς γάιην,
 Πάντα δε σκλήνειτε, καὶ τὴν ὑμένων ἐπίναξε,
 Δαρειάπτων, ολεοῖς ἢ σωεργάθαγκσεν ὀπλῶσιν.

*Solus at Ichneumon potis est vitare furorem
 Aspidis; et pugnam dum vult cōmittere fortem,
 Et dum corde fero rimatur sicubi possit,
 Oua cruenta simul congesta, per auiā ab angue,
 Rumpere cū strepitu, validoq; excudere dente.*

Non reliquit natura Aspidem sine aduersario, sed Ichneumona educavit in ipsius perniciem; qui naturali quodan odio hanc pestem prosequatur, prouocans eam perpetuò ad pugnam, disquirensq; sedulò loca, in quibus oua incubat, quo possit ea funditus cuertere, ac lacerare. Cuius Ichneumonis formam iam delinaturus Nicander est.

Μορφὴ δὲ ιχνδύταο κινωτέτσ, οἰου ἀμυδρῆς
 Ικτίδος, οὐτ' ὄρνισται καζικιστήσιν ὄλεθροι
 Μάεται, τὴν ὑπονοιο καθαρπάγγειαν τετάγων.
 Εὐθα λέχος τὸν χονταῖον ἵκριον, οὐδὲ ἀφανεῖται
 Τέκνα ζεθαιβώασιν, τῶν πλούτερηστοι θέρεται.

Est ta

*Est tamen Ichneumon qualis Viuerra pusilla,
Quæ parat insidias auibus ruralibus, atque
Alta domus scandens, vastat laquearia nidos.
Somnū vbi captantes rimis, aut fragmine muri;
Se cōdunt, pennæq; fouent sūb tegmine pullos.*

Digreditur paululum, nec sine artificio, dum Ichneumonis formam nobis pingere nititur, ad viuerræ naturam explicandam, quæ sanè animalculum nobis notissimum est, quaq; solemus frequenter venari auiculas, ex foraminibus murorum. Simillimus ergo Ichneumon Viuerræ pingitur, ac mirum profectò est, pusillum adeò animal, audere cum vasto adeò serpente congreedi, sed quod moles corporis præstare illi non potest, præstitit natura, nam iam audies quo modo se liniat, aut potius armet lutoſo thorace, quo renenati animalis ictus cuadere posſit.

Άλλ' ὅταν αὔγυνπῆοι πᾶς ἡρυόγυντας ἰάμυνς,
Ἄστισι μόλεψ ἄγυντι μέθεσφατοι, ἀλικούσας,
Αὐτίχ' διηγὴ ποταμόνδε καθίλατο, τύφεσθὲ κάλοις
Τάρταροι ἰλυόεσσω, ἀφαρ δὲ φορύξατο γῆς
Πηλῷ ἀλινθεῖς ὀλίγου δέμας, εἰσόκε λάχυλι
Σείειος ἀργάνη, ταῦξδε δὲ ἄγυνακπῆοι ὁδύντα.
Τῆμος δέ τε κάρη λιχμήρεος ἐρώντασσο,

Σμερδας

N I C A N D R I

Σμερδαλέης ἔβρωξε πάλμην Θ., οὐκέ τέρπις
 Αρπάξεις, βρυόγντες τὸ σῶμα κύλισσι
 Sed postq; Aegypti per iuncis confita prata
 Assidibus tetricis minitatur bella cruenta,
 Protinus vndosum preceps demersus in amnem
 Vndiq; confurcat cænoſa vligine corpus,
 Siccatuſ ut possit lanugo lutosa ſub æſtu,
 Dum premitur morsu, dentē torquere nefandū.
Qui primū ut ſenſit, premunitū vndiq; corpus:
 Inſiliens ſubitò, caput ex ceruice reuelliſt
 Assidis, aut cauda rapiens deuoluit in amnem.

Atrox ſanè pugnabit et c'eſt: ac mirū, quod non defit animali ratione carenti industria, qua ſe manire poſſit, aduersus aduersarij insultus. Maximè ergo ſemper admiranda natura eſt, ſummiq; laudibus colenda, que nunquam deficit in hiſ, que ad unius cuiusque rei tutelam ſpectare videntur. Imprimisq; naturæ opifex laudandus, cui ſemper rerum omniū gratiarum actiones referendae ſunt. Nam hic certa quadam lege ſingula gubernans, naturam fouet, atq; conſeruat.

Ἐν δὲ αὐτῷ χιδυνέοσαν οἱ θεοὶ πολυδερκέα μορφῶν
 ἀλοτε μὴν οὐλιχλώ, ὅτε τοιχοράδα γῦγον ἀέρι.
 Εὐρώπῃ τοισίν τε, τάδε τὸκονθάκελας θύδις.

πότε αὐτὸν διεργάτης μηδὲ λίγονα, τοῦτο δὲ τὸ οὐρανόν
πάνων αετός, καρακός τε τὸν αργυρίων τελέθσοι.
οἴμον, τὸ σκάρεων θόρη, τακτικάντια τὸν αἰώνα,
πύτακος, κόρακός τε πάγον τολιόν τὸν ἀσέλικον.

Indeque; *Vipeream cognosces pulchritè figuram,*
Corpore quod magnos modò paruos implicat orbes,
Namque per Europam varias, Asiamque per oēm
Cernes: illa quidem breuius, rostroque patente
Naris; alit monstrum, cādens, et cornibus auclū.
Talia pascuntur Scirū et iuga Pammonis alta,
Rypaeum cornuque pagum nucemque Asselenum.

Post historiam Aſpidis, de Vipera instituit sermonē Ni-
cander; quam multiformem dicit, quod modo rasiiori, mo-
do breuiori corpore videatur: nec similis planè in Europa
Asiamque proueniat. Nam Europa huiusmodi feras breuiores
multo, et que cubiti vix longitudinem excedant, produ-
cit; insuper et naribus intortis sursum, ut instar suilli ro-
stri ad naruum extremitatem, eminentiōnem quādam gestare
vidcantur, colore arenoso, maculis quibusdam, aut littis
obscuris variegatis, supra oculorum sedem propè mediū
capitis protuberantes quasdam veluti verrucas habentes:
que cornua frequenter a Nicandro solent appellari. Tales
profecto sunt, quas ad nos delatas frequenter vidimus ma-
xima copia, ex montibus, et vicis Morellæ finitimiſ. Ni-
cander

NICANDRI

cander autem locare censens Europæ, in quibus maximæ
 copia proueniunt vipers, meminit Scironidum petrarum.
 At hæc saxa inter Megara, & Corinthum iacent; de qua
 bus Strabo libro nono, in hunc scripsit modum; Atticis
 nibus imminent Scironides petræ, iuxta mare transitus
 relinquentes. Super eas via est in Atticam, atq; Megara
 ab Isthmo ducens. Adeò autem magis, ac magis via petra
 propinquat, vt in multis eius partibus præcipitum viar
 i minetur, tam excelsus, & transitu periculosus mons in
 cumbit. Hoc in loco Scironis res gestæ sunt. Hic autem la
 tro fuit insignis, qui viatores spoliatos de saxis in mare
 præcipites agebat. Pammenia autem iuga in Magaris iu
 cent: le quibus, vt refert Scholiastes, ipse met Nicander sa
 bit in Thebaicis. Rypæum autē Antigonus in Achaias
 tuebat, inde Achæos Rypæos dici censens, Nicander autem
 in Aetolia. Aselenus autem Locrensis est mons asperri
 mus, & habitationis difficilis.

Ασίς δὲ ὁργυόντα τὸ πλέον ἐρπετὸν Βόσκη,
 οὐαὶ ποθὲ τρυχαὶ Βοιάρετροι, οὐ καὶ ἐρυμὸς
 Αιγαγένες τρεπῶμ, οὐκέτε φος γύρος ἐέργει.

At quantum vlna capit spatij; siue amplius Asis
 Mōstra horreda gerit, genis id bucarterus asper
 Vertexq; ægægees ac Cercaphus vndiq; claudūt

Magnitudinem viperarum, quas Asia gigant recenset,
 ubi longè vastiores educantur: vlnæ nimirū proceritate,
 & interdū maiores. Sed in Trogloditide, Nymphæ libros

rum nono, quos de Ptholomeis scripsit, ingenti nasci ma-
gnitudine recenset, si cū alijs conferantur, decem inquam,
et septem cubitorū proceritate. Bucarterus autem, Aega-
gees, et Cercaphus nomina sunt montium, promontorio-
rumq; Asiae.

Τῶι μὲν Βρεχμοῖ μεγάλῳ πλάτῳ, καὶ ὑπὸ αὐτοῦ
ολκαῖον αὐτίρησ κολεύειν ἀδιλίας ταῖς ἔρησι,
Αργαλέας φρίσας θεραπευτανόν φολίδεας,
Νωθεὶ δὲ γύναι, καὶ γύναι σῆμα ματίσσας οὐλιώ.

*Fœmina sed latum caput exerit, atq; subimo
Corporeæ molis mutilam quatit vndiq; caudā.
Horrendam arrectis squamis semperq; rigentē;
Incessu quæ lenta hinc inde per auiā serpit.*

Declinat primo Viperam fœminam, quam lato esse cas-
pice dicit, caudaq; accruatim in tenuitatē desinente, haud
quaquam immixta paulatim, nuda carne, asperaq;. Ven-
trem habet hæc sinuosiorē, et ingressu ad summum cau-
dæ nititur, sensim vero, pedetentimq; inambulat, pluresq;
habet dentes quam mas, quod statim adjicet. Quæ attinet
ad colorem silentio prætermisit, neq; enim rino semper co-
lorē cernuntur, quanquam maxima ex parte subflavæ, are-
nosæ uero sunt, multis lituris variegatae obscuris.

Γαῖς δέ γοι ὁ ξυκάρεως ἴδειν εἶχε, ἀλλοτε μῆκος
μαλαζωμ, ἀλλοτε ταῦρος, ἀκιδνότορος δὲ καθ' εὐρος

καθίσθιος.

N I C A N D R I

Νηδύος, οὐδὲ μύρρος ἐφολκάει τετάνυστα.

Ἴσως μὴν πεδίαν πολιχῆ τόπος πάρεστι δὲ λαζ.

Ἴσως δ' ἐκ φολίδων τε βιμβάνη. αὐτὰρ γένων
τλεῖει φοινίασθε θοωμένθ, δέξεται δικρή
τλώσιν λιχμάργων, νέαζει σκολύπτεται σέλι.

Κωκυζὸν δ' ἐχιναῖον ἀπκλείστι διέπει.

Τῷ μὴν ὑπέρ κιαύδοντε δύο χροὶ τεκμάργον^τ),
ἴοι μὲρον γόμνον, πλέον δέ δέχεται γένη εχίδνης,
ἄλω γάρ τομίω εμφύετ^τ), ἀκμή^τ δέ τερπε
πάντα καὶ διρευθεῖταις ἀνιψεωσασ χαλινάς.

*At mas omnis habet capitis fastigia acuta:
Corpore nunc breuior, nunc vastior, attamen alii
Debiliorm moles, protensiq; pumila cauda
Decrescens sensim, prolixo ex corpore monstri.
H.ec pariter tegitur squama rigidissima; et altis
Ex oculis ignes iicit, acri percitus ira,
Ac caudam gemina lingua vibrante retorquet.
Vipereum luētum solet appellare viator,
Quem gemino natura armauit dente canino,
Vulnere tabifico, sed plures semper echidnæ*

Quæ si seua unquam morsus inflixerit atros
Haud quenq; fugiet lata ob vestigia dentis.

Viperamas peculiari nomine à Græcis ^{ix}is nominatur:
 fœmina verò ^{ix}ida, morsu multò truculentior immate-
 niorq;. Est ergo mas eiusdem cum fœmina coloris, caput
 verò angustius habet, et magis acuminatum, collum cras-
 sus, et vniuersum corpus tenuius, et quodammodo pro-
 licius, venter non perinde tumet, propterea cauda sensim
 decrescit, murinæ caudæ instar, gressum autē superne cir-
 ea ventrem firmat, alacriusq; mouetur. Huic non secus ac
 fœminæ cauda squamarum rigore asperrima est, oculiq;
 igneo colore micates, qm excandescit potissimum, gemi-
 nus vibrat lingua, celerrimeq;. Gemino etiā caiino dente
 armatur, nam utrinq; in superiori mandibula vnus hæret:
 spine piscium acutissimæ simillimus, membranula quadam
 obuolitus, iuxta quem minores alijs plurimi aceruatim ca-
 dem obteguntur membrana, ut non facile cognoscas, utrum
 in fœmina, an potius in mare uberior dentium copia sit. Sed
 in inferiore mandibula sunt etiam in fœmina utrinq; gemi-
 ni dentes, multò superioribus minores, et tota etiam gin-
 giuarum sedes minutissimis quibusdam dentibus acutissi-
 misq; munita est. Quare, quos mas momorderit, vestigia
 punitur et gemina præferunt, in his verò, qui à fœmina de-
 morsi sunt, vulnera quatuor aperte videri possunt. Scholia
 stes nescio quid insulsum de ventre viperæ commentus est,
 qui citra omnē rationem dictionē illamq; ἀναδύοται et tam
 ad viperam marem, quam fœminam spectare scribit: neq;
 enim multas se viperas vidisse monstrat.

NICANDRI

*Omnēq; corpus edit populatrix aspera clades,
Feruida, dira nimis, singultus guttur anhelum
Collumq; exercēt, grauiter turbutāte tumultu.
Quin vertigo premit, roburq; resoluitur omne
Mēbrorū, ac lumbos agitat valde anxia noxa.
Pondus inest capiti: nunc sauciū ardet iniqua
Pressus valde siti, siccatis faucibus igne.
Sæpe rigent vngues glaciali frigore, & alget
Profusum corpus veluti incumbente pruina.
Sæpe vomens reddit suffusos felle madores,
Corpore pallescens, madidus per corpora sudorū
Discurrit, niueo saliens algentior imbre:
Qui tristem referat plumbi linore colorem,
Atq; aliâs teturum, similem seu floribus aeris.*

Summarum corporis partium penitus interempta faciūtate, virus latenter se insinuat, ac cor maximè inuadit: vnde de febris excritur ardens, siccanturq; fauces, à tetris fuliginibus veneni, sitisq; vrget inexhausta. Inde & ventriculum laceſſit, vellicatq; vis ingens veneni, potissimum superiores eius partes, maximè sensiles, cordiq; maxime colligantia connexas. Ob quam sanè causam singultū frequentia accedit, quæ sola posset præsentancam inferre rationem. Præterea caput vertigine vacillat, totiusq; corporis

robur accessit, quod non aliunde quam ex animali facultate dissoluta, aut languescente prouenire potest. Ceterum cum iam principiae omnes virtutum sedes, vi, ac saepe yenenii facultate, obsessae sunt, funditusque cœrsæ, tunc glaciali frigore corpus alget, perinde ac si pruina perfusum esset, colorque mutatur, madentque membra omnia sudore quando frigidissimo, plumbeo, aut alioqui tetro, aut æruginoso. Quod nimis omni corporis humorum ferac virulentia in suam mutauerit naturam: atque ita exundans erunt per cutem. Admonēdi tanen sumus, Scholiastem Græcum Αὐθεσι χαλκη, intellectisse χαλκανθη herbam, quam suo tempore καλανθη dixit nominari, quanquam et aeris sordem aperte describat in eodem loco, sed addit semeni habere simile semini sinapis, remque ipsam tam confusè tractat, ut non putem locum illum liberum esse à menda. Adnotauit etiam scriptum esse in aliquibus exemplaribus Αὐθεσι χαλκη, quam lectionem Numenium sequutum esse affirmat: aitque χαλκη florem esse, à quo purpura nominata est χαλκη. Ego autem non video quid opus sit ambagibus interperspicua.

αὐθέσι αὖτε τὸ μελόγυντα μάθοις ἀθρόντα κεράσια
οὐτ' εἶχιν, τελείωτα τὸ μελίνην ἴνδαλμετου ἰσημηνού,
λοτε μὲν πισύρεσσι, τελ' γένειοῖσι κεράσισ,
τοι διμερὴν κολὸς δέκτημ, οὐδὲν αὖτε κεράεσσι πεποιθώσ.
τριτεροῦ δέ γένει φαρᾶ λεπτήνεται, γένει δέ ἀκμάθοισι,
καὶ σμαργροχιῖσι, προστίθονται διλυκὴς αὔδι.

D 3 Nec

N I C A N D R I

Nec securus ipse dolis plenum cognosce Cerastem;
Vipereæ similem proli, cui corpore par est:
Quatuor interdum gestantem cornua fronte,
Interdumq; duo, sed vipera cornibus expers.
At color ut puluis candet, cū in puluere semper
Dormiat, atq; via, callem qua semita monstrat.

Cerastes à cornibus nomen accepit, quæ Græcis κεραστης
nuncupantur. Serpēs est vipereæ simillimus, cubitalis longi-
tudine, ad summumq; bicubitalis, in mediterraneis Libyæ
frequetissimas iuxta arenosa loca; et in scimitis, ubi color
ex albidus præter cunctibus molitur insidias. Nam viatores
coloris errore falsi, pedibus illos cōculcātes ritæ periculi
subeunt. Atq; idcirco fraudulentum, dolosumq; animalia
nominatur. Quin & in illo fraus est conspicua, quod Plu-
nius recēset: Cerastes corpore cornicula eminere sepe que-
drigemina, quoru[m] motu reliquo corpore occultato sollici-
tent ad se aues. Hęc autē cornicula cochlea cornibus sim-
ilia esse perhibentur, non similiter autem atq; illa tenera
vipera autem cornibus huiuscmodi caret: tantum habe-
vit inq; supra oculos nescio quid tuberosum. Quin & vi-
peræ, quæ Asia gignit, etiam huiuscmodi tuberibus carent
quemadmodū in viperæ historia ante arctulit. Sed et illa
quod dixit Nicander ἦ πιστόν οὐδὲ δοξά, i. hic quidē mis-
sus est: ad corporis molam reserri posse Scholia stes assert:
quamq; non admodum arrideat, tuncq; perinde esset, ac
dixisset, hic corpore minor est, de vipers intelligens. Ne
& Cerastes sunt nonnulli cornibus carentes, quos voca-
nebās, ut ille scripsit.

Τέλος, οὐκον αὐτόρησι μόνη, θεός αὖτε θυά
 Ἀρχατοργού ιθάσαι, μελιχῶ μηρύγματε γαστρός,
 οὐτάρε δέ γε σκαρίς μεσάτω επαλίνθεται ὀλκῶ,
 διμορφόδιπλανέων σκολίων, τε βηχότι νώτω,
 τρέμεται. Θέλκαστος ἀκάτω ἵσως, οὐτε δέ αἴλυκος
 πλευρὸν ὅλην Βάπτιζε, γενοστεθέονται αἵτη,
 Εἰς αὔεμον Βεβίνται ἀπόκρυψας λιβός ψέω.

*Ex his illa quidem rectâ festinat eundo,
 Absolutique viam sinuoso margine ventris.
 Hic me at obliquè, medio nam corpore torto
 Incedit titubans, rigido squalenteque dorso.
 Nō fecus atq; natās prolixā per æquora cymba
 Respumante salo, validè quādo Africus urget;
 Vndiq; pulsa vndis gressu titubante vacillat.*

Viperæ gressum ac Cerastes mutuò confert: illam quidē
 rectâ meare scribens, hūc verò cōtorto corpore veluti va-
 cillantem, & à recto deuiantem calle, cuius saniè gressum
 appositissima quadam cymbæ parabola, maximaq; cū em-
 phasi nobis veluti ob oculos ponit. Nam n̄ eccl̄ dum per in-
 re graditur, ventorū turbinibus agitat, nō potest rectum
 seruare viam, sed modo huc, modo illuc fluctuat. Ita et Ce-
 rastes obliquam semper init viam.

NICANDRI

Τῷ μὲν ὅταν βρύξῃσι, ἀπέκελιον πᾶντα νύμα,
 ἦλι ἐδίδυμον τυλόγνω τέλη, αἴ δὲ τελιμναὶ
 φλύκταιναι, τέμνοντες τὸ δίδυμον ὑετοῖο,
 Δῆμοντα τέλειον πλάγοντες, ἀμυδρώεσσαι τὸ πάντα.
 Ήτοι ἀφανρότοροι τελέδη πόνοι, γὺνέας δὲ αὐγὰς
 ηελίον μογέων ἄθιότες, οἵστι κέρας
 οὐλόμενοι, μακοεργόμενοι, γὺνι χράσσει καόδεντα.
 Διπλοῖς δὲ γὺνι βρεθεῖσι, καὶ ίγνύσι, ἀσκελὲς αὖτας
 μόχθος γὺνι βρέφες. τελιός δέ τοι ἐμφέρεις χρῶς.
 Τῷρες δέ τοι καμνόντα μὲν ὀλίγος πᾶντα ἀψεσθυμός
 λαίπεται ἐκ καμάτειο, μόλις γε μὴ ἔκφυγος αἰσθανεται.

*Sed vir quando fremit percussus vulnerere tetro,
 Clavi instar callosum ad vulneris oscula tuber
 Erumpit, circum liuentes vndiq; bullæ
 Obscuræ, quales saliunt largo imbre ruente.
 Sed nō valde premit clades miserāda, nec vltra
 Æger stat postquā nouies sol voluerit orbem,
 Bellua quem potuit funesto inuadere dente.
 Inguine sed gemino, gemino quoq; poplite noxa
 Figitur: ac corpus liuescit protinus omne,*

Atq;

Atq; laborantum resoluto membra vigore
Flaccescunt, ipsis mortem vitantibus ægrè.

Simillimum est Cerastarum venenū viperino, aliquanta
tulum grauius, ut quæ natura corpore similia fecerit, ea
etiam veneno non dissimilia genita esse, sit consentaneum.
Nam quemadmodum lumbis negocium facessit Vipera,
ita etiam Cerastes inguinibus, quæ sancè ob iecur affectum
maxime nasci credimus, quod conetur illuc impellere vi-
rus, nec possit voti compos euadere, unde et quæ deorsum
procumbunt veneni partes, musculis tibiam mouētibus oc-
currentes, genua flaccescere cogunt: ex quo nō leuis suspi-
cio insurgit, in poplite noxam cōsistere. Cæterū post mul-
tam veneni moram uniuersum corpus liuescit, quod nimi-
rum naturalis omnis facultas sit extincta, atque animalis
etiam, cùm robur partium penitus absuntatur. Quare, quæ
πόλοι γε μὴ οὐφυγούσισαρ exemplaria legunt, id est, mul-
ti mortem vitantq; frequenter, non videntur Nicandri ger-
mania. Nos autem quotquot vidimus exemplaria, mōlis, id
est, vix, aut ægrè scriptum habebant.

Σῆμα δέ τοι δάκε Θ αῖμορρός αὐτίκ' γνίσσω,
Οὐ τε κατ' ἀλυθμὸς πεπρώμενος γνήσυκτος αὖθις,
Τρηχεών παράστασιν, Θαλάκην ὀλιγήρεα τούχων,
Ἐνθ' ἀλυθμὸν ἔχεσκεν, εἰς αὐτ' ἐκορέασαν φορβῆς.
Μήκη μὲν ποδὸς ἵχνος ἴσταται, αὐτὰρ εἴς τ' ἴντον
τεθρυσταὶ μύργοι ἀπὸ φλογέοιο καρπῶσι.

N I C A N D R I

Α' ποτε μὲν χροιῇ φολόεις, ὅτε δι' ἔμωαλιψ αὐθός
 Δέρεις δ' ἐσφάκωπαι ἀλις, τειδαὶ δὲ σχέτη.
 Σαχραῖς θλιφθεῖσαι οὐδεμφαλις θεθάνυσαι.
 Τὸς μὲν ἴωερνιφόγντα κεράτατα σβιάτα μετώπω
 Ἔγκα), πάρνοψι φάκη, λογάδας τε πθοσικής,
 Σμερμαλέομ δ' αὐτὸν λάκμηρομ πέφρυκε κάρεων
 Δολμάτη δ' ἀδισκάρχωμ δλίγρυθέματας, διακεράτης
 Μέσας ὅγ' ἐκ νάτας Βαύομ πλόομ αὐγὴ δικέλαδ.
 Γάλη οὐδοθλίβωμ νηδιώ, φολίσιμον δὲ στομα.
 Παῦρομ οὐδοφέωμ, οὐλάκμης χύσιμον διαδιέρπε.

*Nec mora quin referat Hæmorrhī signa cruentia,
 Qui degit semper fissis in cautibus altis,
 Et colit in rigido prædura cubilia saxo:
 Quæstum repetit, postq; satur arua reliquit.
 Procerus sedenim quantum vestigia plantæ
 Arctatur sensim, tenuis ex vertice summo,
 Sed color est fuscus veluti fuligo, vel ardens,
 Constrictoq; satis collo gracilescit in ima
 Cauda, angusta nimis, q; ex alto umbone pfusi.
 Hic oculos supra niueos gerit ardua frōte (est.*

Cornuta

Cornua bina simul, cādēntq; simillima Brucha
 Luminā, et horreficit vertex reuolubilis anguis.
 Pumilus, at titubans gressu velut ipse Cerasles
 Multiplicansq; sinus dorsum graue pellit eūdo;
 Ventre terente solum, squama rigidissima verò
 Nō secus ac siccas gradiēs crepat inter auenas.

Hemorrhūs ob sanguinis fluorem, quē inducit his, quos
 momorderit dictus est, sed sāmina ὀμορφοῖς, quod sancè
 symptomā inter alia, que ictum huius serae sequuntur tru-
 culentissimum est, quem admodum statim dicet. Dedit autē
 hēc bellua in asperis saxorū cavernis, ibiq; frugale quoda-
 dum, & vīle construit cubile, ad quod statim ubi cibo se
 in aruis expleuit, se recipit. Huius proceritas palmorum
 quatuor est, tantum enim pede continetur: sensimq; à sum-
 mo vertice decrescit usque ad imam caudam, ut nihil huic
 intumescere ventrem dicas, magis quam continui decre-
 menti exigat ratio, murine scilicet caude instar. Colore
 interdum fuliginosus, interdū verò ardens, flamincus'ue,
 maculisq; quibusdā cādītis, ac nigris universum ipsius cor-
 pus variegatū nōnulli scribūt: quē admodū Actius. Cornu-
 tus etiā enīc serpens est, qua in parte id non est dissimil-
 laudum, ἀνθεκόντως dictum esse à Nicandro:

Τὸ οὐ πριφόντες νέγαστα δοιά μετώπῳ
 Εγκάται, πάρεντος φάνταστας τε προσειώσο-

Cū illud οὐ πριφόντες tam ad oculos, quam ad cornū are-
 ferri possit, & si ad oculos referatur illud epitheton, non
 tantum significabit oculorū colorem, quantū mortiferum
 sunt amq;

NICANDRI

funestumq; visum. Nam oculi Hæmorrhis, ut Actius tradi-
dit, igneo colore fulgent, & Scholiastes σφυγες habere
oculos scripsit: in quibus tamen candidæ partes perinde ac
locustis carent. Neq; in his nos certi quidpiā afferre pos-
sumus, cūm id serpentis genus nunquam viderimus. Hoc ta-
men possumus assuerare, non carcere menda, quod scriptū
est apud Actium, rectā percepere hanc feram, cūm Nicander
apertè scribat Δοχμα, hoc est, obliquè incedere, in Ce-
rastæ morem. Cui cūm venter squamarum rigeat duritia,
dum graditur, perinde ac si per siccatos culmos gradere-
tur, sonitum edit.

Νύγματε δ' αρχομένω μηδὲ ἀδιβέχαι αὐχεούμ οὐδες
κυανεού, κρασίλω δέ τινες πολιτέοφγν αἴλγος,
Γαστὴρ δέ υδατόεσσα διέσαυζ, νυκτὶ δέ τινες πρώτη,
Διμα δέ εκρινθετε, καὶ αὐχγύθ, οὐδὲ καὶ ὄπωρ,
πιδύεται, χολόγνηνέου τε φορυμένοις ιῶ.
Οὐρα δέ τινες φοινίασονται κατέδραμεν, αἰδή τινος γύροις
οταλαιέρηκνωτ, εἰσώδημεναι χρόος αἴρη.

Sed primū in plagi accurrit malus vndiq; vul-
Cyaneus; presso vehemēti corde dolore: (tus
Turgidius at venter crepitat: sed vespere primo
Naribus, & collo pariterq; ex auribus atra
Sanguinis vnda fluit, viroso felle subacta.

Atq;

Atq; cruentatum lotium discurrit, & artus
Fædantur tabo fractis vibicibus atris.

Tenuius multò est huius virus, quam Cerastarum, aut
Vipere, magisq; ad penetrandum idoneū. Propterea sta-
tim in corse inficiat, præcipuum corporis arcem, imbiq;
feruidum cōmouens incendium, universum sanguinem ca-
lefaciens, ipsum ebullire vehementer cogit. Vnde ex nari-
bus, & auribus, ob crassissimas venarum propagines, que
in cerebri membranis continentur, disruptis nimio feruo-
re rasis, sanguinis scaturigo manat. Nec mirum sanè est,
concitatum ex feruore spiritum vasa dirumpere, cum &
vires, & dolia disrumpat, in musto ferucente accumu-
latus. Quin & usque adeò hic feruor, ob veneni pestilen-
tem vim, augescit, ut totius corporis vene, nō amplius spi-
rituum copiam continere valentes, penitus diffingantur.
Quare prius vibicibus quibusdam atris universum corpus
luescit, qui mox nimio sanguinis feruore fatiscunt. Actius
videtur ex his carminibus intellexisse, diffingi corporis
cicatrices omnes, etiam si senuerint, his quos Hæmorrhous
momorderit, quod & Dioscorides scripsit. Sed Scholia-
stes Nicandri, quemadmodum nos sumus interpretati, vi-
detur locū intellexisse, Nam ἀτακίη id quod diximus si-
gnificare constat.

Μήδοσέ τι θύλαι' αεμορφώσις ἐπ' γνάνη,
Τῆς γαρ οὐδεξεμένης, τὰ μὲν ἀθρόα πίμπεται σλαβα,
Πιζοθεύς δέ ονύχων δὲ πατάβεται ἀστεγὴς αἴμα,
Οἱ δὲ φένω μυδῶντος αὐτογένεσι μόσχοι.

N I C A N D R I

Sed caue ne diros infligat fœmina morsus,
 Nam tunc ardescunt gingiuæ protinus omnes,
 Ac summis stillat sanguis ex vnguibus, atque
 Dentibus infrending, perfusi sanguine corpus.

Fœminæ virus grauius semper esse, saepius diximus.
 Propterca non est mirum (cum Hæmorrhī morsum, que
 dicta non adeò pridem sunt, sequuntur) si intordente fœmi-
 na, magis sanguiente veneno, sanguinemq; impensis inflam-
 mante, etiam extremi artus fatigentes disrumpuntur: mul-
 toq; facto per corpus universum sanguinis fluxu, conuul-
 sio tandem accedit: quod sicut stridor dentium ostendit.
 Hoc veneni genere, Romæ dudum confectos magnates
 quosdam audiuimus. Ac paratur (ut credimus) huius ser-
 pentis dentibus, aut spinis in puluerem redactis, aut alio-
 qui cruento. Cæterum sunt, alia que miscere norunt venes-
 dici homines, quorum scientiam ignorasse, multò quam te-
 nuisse est satius. Haic ergo veneno reluctabimur, in sum-
 ma, medicamentis, que fluori sanguinis accommodata sunt.
 Vulnusq; solijs ritis coctis, ac melle tritis illincemus; aut
 portulaca folijs imponemus cum polenta. Quin & prius-
 quam cruentari prodeat urina, allium multum edere fue-
 rit ex usu, viuamq; dilutum liberalius haurire, vomitumq;
 frequenter concitare, adhibereq; theriacam antidotum.
 Cibus ex piscibus cū allio coctis prescribatur. Plaga frigi-
 da aqua proliuitur, et vesicata foveatur spogijs calidis. Per
 os autē Hæmorrhī ipsius caput crematum utiliter potui da-
 tur, aut scordion herba cū irino olco, & vnde pass.e.
 Εἰ γ' ἔτυμον, βόκηθην ἵστ' εχαλέψαθε φύλωις

Αἰν' Ἐλάρην, ὅπερ νῆα πολύσποιος Βούρη Νᾶλομ
 ἔσκαψε, Βορέας πακτί πεφυγόντος ὀμοκλίνη,
 ήμερος αὐτοῦ χροντα κιβερνητήρας Κανοβού,
 οώντος γνή Τακιαδόσιος ἀθροίστο, τύφε γὰρ αὐτῷ
 αὐχεῖν ἀρθλιβῆτα, πάλι γνή Βαρλίνηρυγρού ίὸν
 αὔμοργός τις θύλαξ, πακτόν μὲν οὐτοῦ χραε ποιῶν. (θε
 Τότε δ' Ἐλάρην μὲν διέρη ὄλκον αὐτοκλαστού, θραύσε δ' ἀκαίνο
 δεσμοὺς πάσης νωπαῖς, γάλαξ δ' ἀζέδραμε γύψῳ.
 Εξόθην αὔμοργός τοι, σκολιοπλανέστε περαστοι,
 οἵοις χωλαδύσοις πακτωτάτην Βαρύθοντος.

Sed referunt, quādo ex Troia remicaret ad argos
 (Si stat fama tamen) angues odissē feroceſ
 Pulchrā Elenā; siquidē boreae fugiēdo procellas
 Appulit ad littus Nili, salijtq; Canobius
 In terram letus, quem vidit Thonius audax
 Percussis collum, renomens tunc ergo cruentem,
 Inuasitque virum, struxitq; cubilia mortis.
 Iracunda tamen dorsalia vincula monſtri
 Profiliens Elena abrupit, cōuulſa q; ſpina eſt.
 Atq; hinc Hæmorrhī, titubantes atq; Cerastæ,
 Vacillant

NICANDRI

Vacillant soli grauiter præ vulnere presi.

Amplificat Hæmorrhī historiam fabulosa quadam nūratione, cuiusmodi solet per interualla attexere, quo leniat, mulceatq; paululum legentium animos: ne ardua, seriaq; lectionis sobrietas fastidium pariat. Quando ergo perata Troia Menelaus consorte sua potitus, Argos repeteret, maximo boreæ turbine, ad Nili ora deturbatus ei Cumq; Canobus nauclerus ob littoris præsentian gauderet, voluit in arena egressus refocillari, qui incautus, ped Hæmorrhoidis ceruicē cōpreßit: Hæc verò indignata invasit hominē, morsuq; confecit. Helena tunc grauiter ferens naucleri mortem, irata maximè baculo dorsum serpentis confregit: unde contigit in posterum non posse retraducere viam huiusmodi serpentes. Thonium autem Hæmorrhoida vocauit hac in parte, quoniam Thonos nomin rex quidam in Aegypto regnauit, unde ab illo nomen indutum est serpenti, quod nimurum in Aegypto res gesta sit.

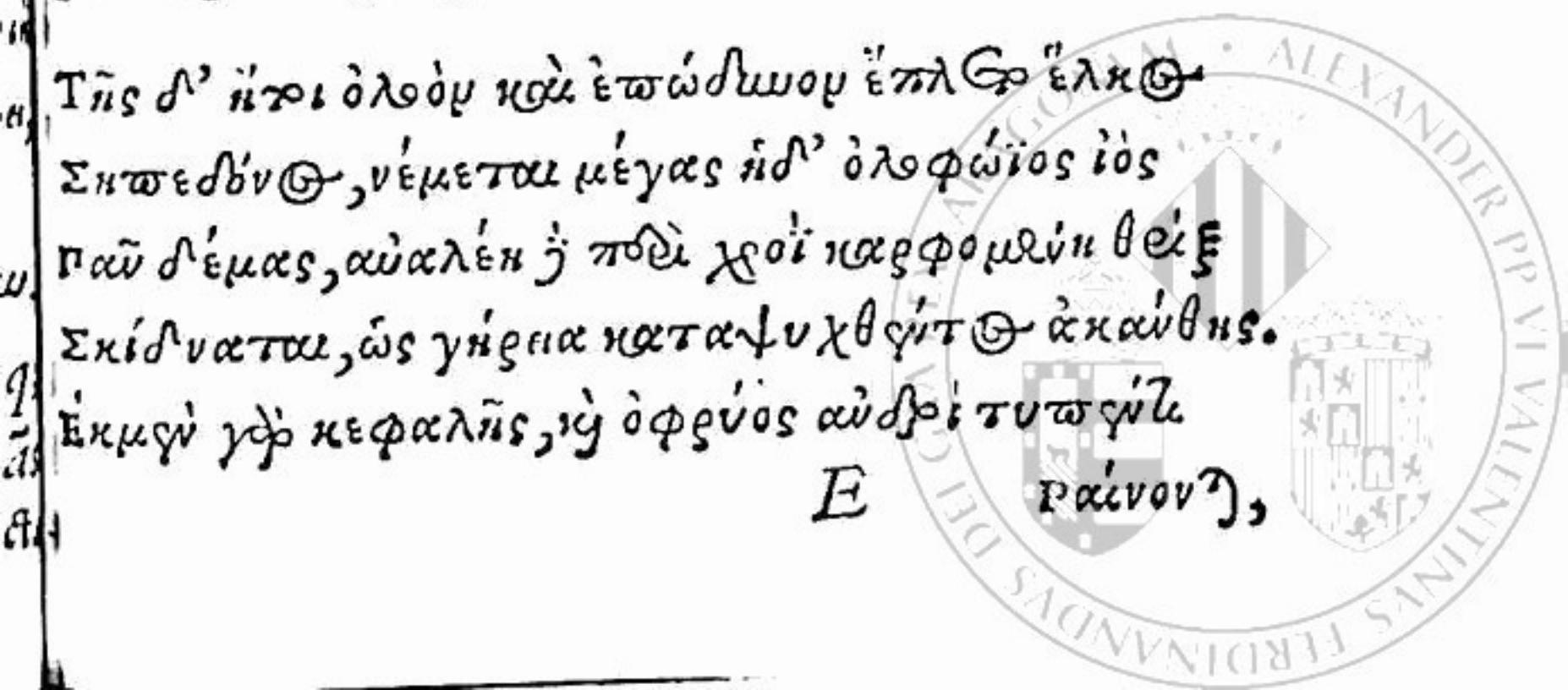
Ἐν δὲ αὐτῷ σηπεδύνῳ γνοίκις δέμας, ἀλλ' ὅμοιό εἰσιν Αἰγαίορρώσ τύμπανοφθόροι, ἀπὸ τοῦ σίβου αὐτοῖς ἀκέλαι, καὶ περάωμεν δέμας ἔμπλουτοι μοργοῦ, οὐδὲ νυχοῖς
Οἴκωτεροι διατίθεται λασίκις πολιμέδομε τορφή.
Κράκει δὲ εὐβαρύθαι, ἐλάχισται δέ μεταξύ τοῦ
Εσυμένη, σκολιῶν γάρ δύο μᾶς ἀδιτάνεται ἄκρεων.
Sepedonis formam cognoscet, corpore nang
Æmorrhō similis, graditur vestigia firmā

Recta, haud ulli tamē gestat hic cornua frōte,
 Sed color est varius, qualisq; tapetis amoeni,
 Et gravitate caput mutans, extremaq; cauda
 Pumila dum gradit, nō nilq; reflexa subimo.

Sepedona similem Ac morrho describit: nō addit tamen
 magnitudinem, nisi velit et forma, et mole corporis Ac=
 morrho esse consimilem. Actius tamen duorum cubitorum
 longitudine vastum hunc serpentem describit, quem Sepa
 nominat (quoniam Seps propriè lacertæ genus sit) qui
 ex crasso in tenuem sensim abeat, perinde ac Hemorrhous,
 differt tamē ab eo ingressu, neq; enim ut ille obliquè pro=
 greditur, gyros, flexusq; intorquens, sed recta potius, qua
 in parte Gyllius non videtur Nicandri mentem exactè te=
 misse, cum dicat, non recta hunc serpentem incedere. Co=
 lore autem varius admodum est, neq; cōmodius poterat al=
 teri rei quam tapeti cōparari, in quo varij colores in unū
 congesti simul sunt; quo visus recreari ipsis possit. Ceter=
 rum hic cū ambulat, extremum caude intorquet, ita ut,
 quæ longa alioqui ipsi inest, breuis, contractaq; appareat.

Tῆς δ' ἡραὶ ὀλεὸν οὐκ ἐτώδυμον ἔπλετο εἰλκό^Θ
 Σητεδόν^Θ, νέμεται μέγας ἡδ' ὀλεφῶιος ἱὸς
 Γαῖα δέμας, αὐτολέη ἵ πθεὶ χοῖ ταχεφούλιν θεῖ^Ξ
 Σκίδναται, ὡς γήραια κατατυχθεῖτ^Θ ἀκαύθις.
 Εκμὴ γέρη κεφαλῆς, οὐδὲ φεύος αὐδοῖ τυωγῆ^Ξ

E ράίνον^Ξ,

NICANDRI

Πάνοντ], Βλεφάρωμ δὲ μέλαν, οὐέφθιστάχνη.
Αὐτεας ἡ τροχόγύτα, οὐδισίγαστι μηδὲ αλφαῖ,
Λεύκαι τ' ἀργυρόεσσαν επ' ἄρ σύνοντ] ἐφηλιψ.

*Fœmina sed vulnus dirum ciet, atq; molestum,
Acteneros statim virus depascitur artus,
Exuetoque humore pilus dilabitur omnis,
Non secus ac pappi vento perstante fatiscunt.
Nam capite ex summo, cilijsq; renulsus iulus
Difflit; ac omnis nudatur palpebra crine,
Membrorumq; teres compago candidat alphis,
Et leucis etiam, quas mox comitatur ephelis.*

Vulnus quod sepedon inflxit, acerbitatis plurimi habet; nam est in hoc serpente immanis pernicies. Virus q; proscendo celerrime universum corpus populatur, ipsum tandem in putredines resoluens: unde & nomen serpenti inditum est. Valeat autem maxime rodendo, quo fit, ut eo capillorum radices erodantur, atq; ita deficiente nutrimento difficiant, non aliter ac spinarum pappi, ob ingentem siccitudinem. Cæterum vi veneni pestilentia naturalis corporis facultas propemodum extinguitur; vt non possint partes singulæ distributum alimentum in suam permutare naturam, indeq; fœdis quam plurimus maculis, habitus totius corporis conspurcetur, quas medici modo ἄλφας, modo λεύκας, modo ἵφελιδας nominant. Proprietate autem ἄλφας dicunt de colorib;

decolores maculas, seu candidas, seu nigras, quæ non admodum in profundum subierunt, lînas autem, quæ penitus subiectam carnem attingunt, iφθιδas verò eas, quæ orbitione in sole morbo contrahuntur, aut quæ illarū gerunt similitudinem, cuiusmodi solent mulieribus in fronte potissimum obtингere, non leviter molestæ renuntiati. Nicander autem, quemadmodum Scholiastes adnotauit, videtur illorū sententiae subscriptisse, qui αλφας, τα λίνας veluti præparamenta esse putabant, ad iφθιδas. Quare iφθιδis ex horum sententiæ non aliud alphis, ac leucis addet, quam permutatiorem in cute, magisq; fixam affectionem.

Ναὶ μὲν δέ ταῦτα οὐδεὶς ὄμως πεῖται αἰχμὴν
πρωτοτόρῳ, θανάτῳ δὲ θεώτερος ἔξεπτα αἰχμα,
οὐδὲ γάρ σκιψθεὶς βλαστυθεὶς δάκνει. οὐδὲ αἴσιος
αἰχμὴ τούτη τοι καρποθεὶς στρεψει.

Atqui dipsas habet parvundiq; corpus Echidnæ
Non magne, verùm citius perueniet ipsa
Parca rigens mortis, lethali dente petito.
Est truculenta nimis, caudam saturata nigrore.

Dipsas nomina plurima inuenit: nam asiti ingenti, quon inducit Dipsas, ab yrrendo Prester, & fortis incendio, Causus nominatur. Sunt & qui Centrida, & Ammobatemi, & Melanuram etiam à caude nigrore cognominant. Vis per e parue speciem gerit: sed veneno multo est truculentior, celeriusque quam illa interficit. In maritimis

NICANDRI

præsertim Arabiæ, Africæq; nascitur, notas habet per omne corpus fulvas, & nigras, caput habet angustius riperi no, caudam saturari nigroris. Eam Sostratus cùm albam esse dicit, tum duas in caudalineas nigras habere.

Δίγυμα δ' ἐκφλέγεται πρασίνη πρόπαν, ἀμφίζη πάσω
χιλ' ὥτος ἀρχαλέης ἀράνεται ἀβροχα στήτης.

αὐτὰρ οὐδὲ ταῦτα τὸ τολμαῖον νευστηνώς
χανδόμ, ἀμέτροντες δέ χεται τοὺς, εἰσόκε νηδὺς
οὐκ φαλοῦ ἐνεργεῖε, λέει δέ ταξεραχθέα φόρτες.

Cormordente fera feruerescit protinus omne,
Quin & biulca siti finduntur labra dolentis.
Nec secus ac taurus fluij se ingurgitat vnde,
Non cessans donec crepitans iam venter biulco
Fragmine dissiliat, fundēs graue pōdus aquai.

Qui à Dipsade percussi fuerint, his protinus inextinguibili æstu ardent precordia, sitisq; inexhausta succedit,
quoniam nec iugi aquæ potione possint extinguere. Quare
duorum alterum sequatur necessum est, aut deuri ægrotan tem, cōficiq; tandem validam, insuperabiliq; siti, aut multo
potu distentia alio disrumpi.

Ωγύγιος δέ αρραμβος σὺν αὐχνοῖσι φορᾶται,
Ως ὁ πότερος ἔχει κρέον τρεσερύσατος,

Νημάμενος

Νηπάρμενος κασίεσαι μέκας ποθικυδέας αρχάς
 Ιδμοσιών, νεότητα γέρας πόργυν ομερίσιοις
 Κυνιάνων, μή γάρ δὲ ταυρὸς ληίσορ' θύτηροις
 Ἀφρονθοῖς, τοιούτοις δέ τακοφραδίης ἀπόνων.
 Νωθαὶ γάρ κάμνουσες ἀκορβδύουσα λεπτάργυρα
 Δεργα, τολύσιαρθμῷ ἐκαυμένος αὐχενία δίτη
 Ρώσῳ, γωλδοῖσι δ' ἴδιῳ ὄλκηρέα θῆρα
 Οὐλού, ἐλιτανέσι τακῆταλαλιέμενοι ἀτη
 Σάνων, αὐτὰρ ὁ Βρεθος ὁ μὴ δέ αὐτοῦ εἴσαντος
 Ἡπέρην ἀφροναδεργοῦ. ὃδος δὲ τακανιών χρή.
 Ἐξόπε γηραλέοις μηδὲ τὴν φλούδην ἔρωτας βάλλε
 Όλκηρη, θυντῆς δὲ τακόις ποθεὶ γηρας ὀπαίχα.
 Νῦν δέ αργαλέων Βρωμήτορῷ ταλαιπών θηρε
 Δέξαστο, καὶ τὸ τυπωτικόν ἀκυδροτόπητον ἀκῆ.

*Atqui inter iuuenes antiqua haec fabula fertur.
 Cùm primum Æthereo regnasset Iuppiter orbe,
 Fratribus assignas longe inclita regna seorsim,
 Dedit et ipse viris insignia dona iuuentæ.
 Scilicet exultans, ignis quod iurgia fari
 Dixissent, sed haec merces nil profuit illis,*

NICANDRI

*Amentes si quidem segni imposuere iumento
 Munera, quod sitiens siccato gutture obæstum
 Succumbens oneri, conflexit reptile longum
 Ad fontem, supplexq; gravi succurrere morbo
 Postulat; ast illud petijt graue pondus aselli,
 Allatum dorso, neq; tum pugnauit egenus.
 Inde ferox anguis iuuenescit dote quotannis,
 Mortalesq; omnes inuidit dura senectus,
 Atq; tulit serpens morbum rudentis aselli,
 Inuidens homines funesto vulnera dentis.*

Fabula hæc nō illepidæ Nicander, tum segnes inter eum
 dum esse Dipsades, tum suum ingerere percussis, tum sene
 Elam deponere quotannis, indicare nititur. Habetur autem
 hæc apud Sophoclem & Aeschilus, hinc in modo. Prometheus
 quondam viuacem ex Aetere igne furatus est; quem la-
 cesserant mortales, ingiter ab eo efflagitantes longævum
 ritum, quam cùm nō posset omnibus clargiri, indignatū illi
 mortalē genus est, ipsamq; ut furem exacti dic in reprobati:
 Quia de regnsum locū illis dono decaisse iuuentutē sem-
 piuernam ferunt: ipsi stolidi ac insensati suscepimus manus
 asino ferendum tradiderunt, vnde in adagium venit ὅτι
 ἀγεναδέστιτικάς, id est. Asino maxime necessaria cōmu-
 nisi. Porro illum tum itineris longitudine, tum ponderis
 mole granatum sicutq; immensa pressum, ad fontē quæcumque
 appulisse dicunt. Cumq; iam iumentum gestaturus esset aquam,

cūstigio

enestigio Dipsada quandam insiluisse, quæ illū arceret à potu. Tum ille supplex rogauit serpētem, ut potū lasso cōcedere vellet, quæ non prius id factur. om̄ se esse dicebat, q̄ onus dorso allatū deponeret, sibiq; tradiceret. quod sanè astius necessitate compulsus, h̄audquāq; recusauit. Atq; hinc factum est, ut iuuentute serpentes potirentur, homines vero dura consepti sene etate perirent; tum etiam asini sitim serpens simul cum dono recipere, quam soleat incutere his, quos momorderit. Hęc s. n. ē est antiqua fabella, quam cum intramem et ipsum frequentius considero, videor plānè mihi rectusti illius serpentis astum percipere, simul ex primi parentis stultitiam: qui per imprudentiam perpetuæ iuuentutis decorum sibi ab Optimo Maximo Deo dono datum amiserit, dum illū segni lepargo, hoc est, sensualibus cupiditatibus concredidit. Ecquid quæso ingens illa sitis est, quæ nec vastæ etiam aquarū illuuiæ, sedare possint, quam cupiditatū inordinatæ, effrenæq; voluntatis nostræ ingens numerus? quam nō possint planè vel uniuersi ifsum explorare seculi huius flueius, quod ob aquarium multitudinem, mare ab scriptura sacra nominatur, Psalmo. 106. Qui descendant in mare in nauibus, facientes operationes in aquis multis. Sed et illud obserro, quòd fabulam hanc ogygiam, id est, antiquam valde, rectamq; dicat, nōne cum hac allegorica veritate consentit? Hęc autē quād videmus iam paululum ab instituto nostro discedere, volumus tamen significare, quo notū fieret, antiquas poëtarū fabellas, nō esse omnino temerè confitas: quod aperte Hieracides Ponticus in Homeri allegorijs ostendit.

Nῦ δὲ ἔγειρε χερσόνησον ἢ Αὔριδος ὥπερ πορφύρας

N I C A N D R I

Ισάκας, πληγὴ δὲ κακίθεα σίμαθ' ὄμαρται.
 Πᾶσσος γὰρ αὐτέντη δύνατος ποθὲ σέρνα μυζαχθῆσι.
 Νέόθις τῆτακαλίκη, μυδίγν τεκμύραχο νύγμα,
 Σκωτεῖστοι φλιδίωσι, τὸ δὲ ἄλγεα φῶτας διαμάχη
 Μυρία, τυρωτολέοντας, θοᾶς δὲ ἀδι γῆς χέονται
 Πρεκόπηνσι, ἄλλοθήν ἄλλας, ἐπικρατεῖσι βοὲς κλονέσσαι.

Nūc age Chersydi (qui par est aspidi) formam
 Discito, sert plagiā symptomata sēua sequuntur.
 Nam quae membra cutis cōuestit carnea circum
 Funditus vda scutens fainoso humore fatiscit,
 Laxa putredinibus, vietusq; laboribus eger
 Succumbit multis, feruentibus, atq; per artus
 Erumpunt scabies, hinc inde ingente tumultu.

Hunc serpentem Latini Natricem, Dioscorides verò
 Hydram nominat, et sanc varijs est nominibus donatus.
 Nam quod in principio quidem, in aquosis degat locis, ve
 luti paludibus, ac stagnis hanc hydri appellationē adeptus
 est, Natrixq; à Latinis appellatur. Sed cùm resiccatis pala
 dibus, ob ingentes aestus, cogitur per arida loca vagari, tunc
 sanc multo est truculentior, mutataq; natura nomen etiam
 aliud indipiscitur. Si quidem in humectis locis, ex humido
 rictu venient acrim mā diluitur; neq; ipsum syncerū r̄sq;
 quaque seruat, ac puram. Quam verò terrestris sit, sicci-

tate virus exacuit, maximeq; merum, & nocentius id ad-
quirit. Propterea tunc appellatur Chersydrus, quasi ter-
restrem Hydram quis dixerit. Hic forma Aspidem videtur
emulari non magnam, præterquam quod cervicem non ita
latam habet. Hoc enim insigne solum Aspides præ his ha-
bere videntur. Morsu hic sexam per universum corpus
commouet putredinem, ex qua factior abominabilis expi-
rat, cor & universum corpus ardescit: vertigine oculi tur-
bantur, exoluuntur membra omnia, viresq; deficiunt, vomi-
tus urgenter biliosi, ac factidi. Membra contremiscunt, exor-
bita facultate. Mors autem intra tres dies accedit.

Οὐδὲ τούτῳ μάγνῳ αὖτις Βροχθώμεται λίμνῃ,
Αὐτὸς δέ Βαστράχοισι φέρεται κόσμον, ἀλλ' ὅταν ὁμώνημος
Σίει & οὐδένισται, πρόγυν δι' οὐδὲ τυθμάνι λίμνης,
καὶ τόθ' οὐδὲ οὐδὲ χέρσωι τελέθει Ταχφαρὸς, τειχὸς
Θάλασσας ἡλιῷ Βλαστηρὸν δέμας, οὐδὲ τελθύθοις
Γλώσση τοιφύγδης νέμεται θήτηρες οὐκαντις.

Hic primum in stagnis furioso percitus ira
Insequitur ranas, verum cum Sirius ardens,
Humore exhausto faciem combusserit omnem,
Tunc salit in terrā squalens, et puluere plenus,
Sole fouens corpus triculentū, ac inter eundum
Sufflando lingua, fitientes vastat aristas.

N I C A N D R I

Naturam Chersydri his carminibus Nicander explicat: apertumq; hinc est, non leuem ex squalore soli, ac stirris feruore veneno conciliari acrimoniam. Cum ex sufflido solum, exsiccare possit segetum culmos, tam pestilens halitus, truculento ex ore efflatur.

Tὸν δὲ μετ' Αμφίσβαιναν ὀλίγονα, τὸ πινύθος οὐ,
Δῆδες ἀμφικάρειων, ἃς οὐ λίνασσιν ἀμυδρέι,
Αμβλὺ γέροντός τοιόντος αὐτοῦ περιγένεται γάρ τοι
Νόσοις ἀπὸ τοῦ αλλήλων, χοινὶ γεράνης ἡ πτερυγίης
Ρωμακλέους φορέας πούσυγες αἴσιοι εἰσφέντο.

Præterea occurrit gracilis, pariterq; pusilla,
Amphisbena biceps: semper cui lumen in nube
Caligant densa, nam palpebra mutat utrumq;
Ad caput obtusior, verum color aequis arenæ,
Robusto in corio variato stigmate multo.

Monstruosus hic serpēs est, duplicitq; prædictus capite, quo-
rum altero caudæ loco ruitatur, cum aliquo necesse habet
progredi, rursus si ei retrocedere sit opus, quod caudæ lo-
co gestabat, pro capite ruitur. Vnde apud Græcos ἀντίσ-
βαινεις nomen inuenit. Cum hoc animal mordet, vix vul-
nus aliquod apparet insigne, sed quales sunt muscarū pun-
cture, locusq; inflammatur et exardescit, perinde ut in
Vesparum iætibus, similiq; ipsi conducunt, his quæ Vespa-
rum stimulis adhibentur, sed rachimetiore facultate. Neq;

enim necat huius morsus, tametsi multū facessat negotijs.
Quare Dioscorides consimilia demorsos ab Amphibianis
pati recenset, his que sunt de Vipera conscripta, non tan-
tem sunt r̄sque adeo saeva. Est tamen Amphibiana gracilis,
pusillaq; instar lumbrii terrestris, quo piscatores vtūtūr
ad capiendos pisces. Utrinq; in cūpitibus oculos habet cat-
higantes, quod palpēbra nimirū obtusār, aut genae crassi-
nido impedimento ei sit, ne eminus cernere possit, robusta
armatur corio pro corporis mole, fului coloris, multis ma-
culis variegato.

Τέλος μηδὲ οὐδὲ ἀπειράντων, θέρατόν ποιο Βασιλεα
κόφαντες γέγονται, αὐτολυτικόν φέρουσίν τοι,
Δέοματ^Θ εἰσπιπλόσανται, ὅτε πρώτες τούτων φέρουσιν,
Πρόθις βοῶς τέτταγος νεαροτάτης, οὐδὲ δινήποτε
ρίνω μέτωπον τοῖς, οὗτοι γάρ τοι παλαίκησιν ἀεργού^Θ
λαχανανθησθέντες, τῶντος προστατεύονται, καὶ τὸν πρυμοῖο μάρμανταν.
Ηδίονταν γανάταν δύρων κεχαλασμένα μεσμάτα.

Hanc capere ut potuit primū lignator adultam
Ex uis sibylli ins, oleastri ex arbore cæsim,
Conuestit baculum, tereti serpentis amictu,
Ante crepēt querulæ quām rauca voce cicadæ.
Hec si quando cutis densissima frigora brumæ
Senserit, & palmas torpens comprehendenter algor
prodicit

N I C A N D R I

Proderit, extēdens gelidos torpedine nexus.

Cūm in aliorum omnium serpentium historiā hacten
recensuerit Nicander, quæ inferūt dāma solius Amphibie
bænæ meminit ad salutarem rusticorum r̄sam, quibus
frigora interdum manus adeò torpescunt, vt eis sit necessi-
sum desistere ab incēptis operibus. Est igitur nō contem-
nendus, pellis Amphibie bænæ r̄sus, quam baculo olastrinum
uolutam ferunt, omnem depellere frigoris sensum, laxa-
req; nexus, qui aliōqui algore torpescentes rigebant.

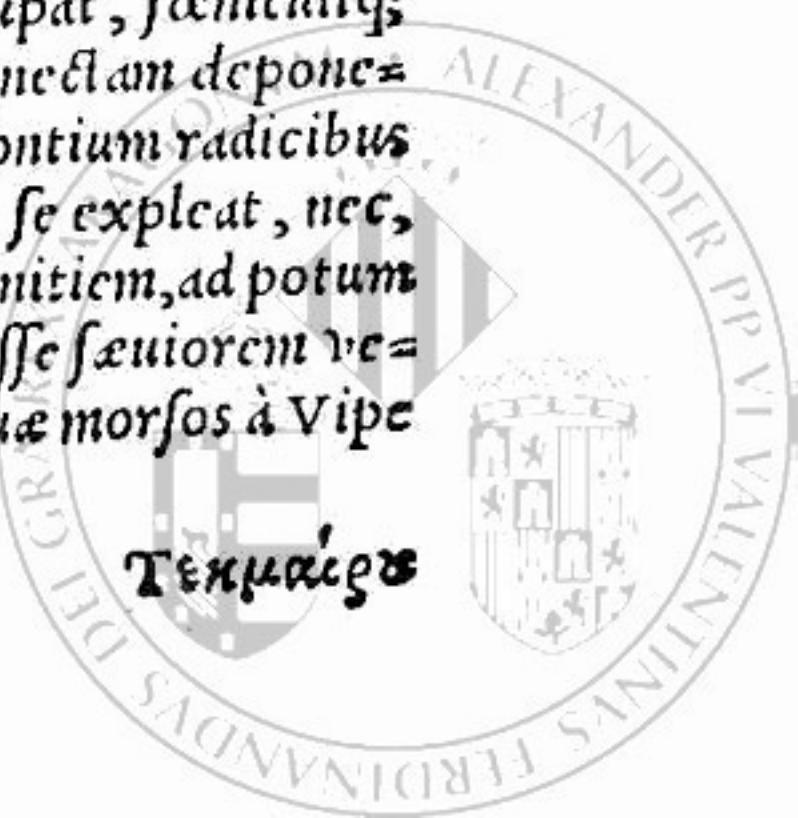
Δῆμις οὐ σκυτάλων γναλίγκιον ἀμφισβάνη,
Εἰδες, ἀπάρτητος πάχεστε, τὸ δὲ μάντι σερβῶ,
Πάσασον, ἐπὶ σκυτάλης μὴν, ὁ Γερμίνοιο τέτυκτο
Στρατῆς πάχετο, τῆς δὲ ἔλμινθος πέλεψόγκος,
Ηὲ καὶ γύπτρα γῆς, οἰα βέφθη φύματο αἴα.
Ἄγροφός ὅτ' αὖ χαράδρῳ λίτω, οὐρώγαδος πέζω
Ἥρος ἀεξομήν, διπόθ' ἔρωτας γυχῆς φαίνει,
Ακρέμονος μαράθοιο χυτὸν πούβόσκεται ἔρνος,
Ἔντ' αὖ θάνατον πού φλόοιο ἀπέα βάλλη.
Αλλ' οὐδὲ αργαλέας πε, οὐ γνεμέεστι πεστος,
Φωλάαι βαθύτωντο, ἀττακάκης δὲ βοτάτας
Γαύνης, δολὸς ἀτταλός αλδύεται εὐμάνη πε.

*Iam verò et Scytalem poteris cognoscere; forma
Prædictæ*

Predicet & similem, sed corpus crassius ipsi,
 Caudaq; procerior, capulo exaequanda ligonis.
 Amphibisbæna tamen similis est vermibus, vda
 Quæs genuit terra, eiusq; intestina vocantur.
 H.ec linquit cū lustra, aut fissā fragmine petrā
 Vere nouo, quando tellus vasta agmina pandit
 Serpentū, hanc vñq; carpit fæniclæ vorando,
 Num spoliata nouæ exultet splendore iuuentæ?
 Sed requiescit iners, montis radice sepulta,
 Somno pressa graui, tenuiq; vligine terræ
 Paſta, ſitim nunquam potuit vitare moleſtam.

Non ſolum forma Scytale, & Amphibisbæna ſimiles ſunt
 ſed veneno etiam. Differt ergo Scytale ab alijs ſerpenti-
 bus, quod non abeat ex crasso in tenuem, ſed æqualis cras-
 fitudinis per totum corpus eixat, ut cognitu ſit difficile
 rtra in parte aut caput, aut cauda ſita ſint. Tum etiā quod
 non ut alij ſerpentes vere ex latibulis erūpat, fœniculiq;
 ramos voret, quo tempore ſolent etiam ſeneſtā deponere. Sed tunc maximè, iners, ſegniſq; in montium radicibus
 ſepulta obdormiat, ibique terræ vligine ſe expleat, nec
 poſſit tametsi crucietur ardua ſiti, ob ſegnitiem, ad potum
 ſe conſerre. Ex his Chalcidicam ferunt eſſe ſequiorem ve-
 neno, ab eaq; demorsos eadem prorsus, quæ morsos à Vipe-
 ra ſequi ſolere ſymptomata.

Teſtū

N I C A N D R I

Τεκμάρες δ' ὀλίγον μηνί, ἀπότελε πεφερέσαζεν ἄλλων
 Ερωτικῶν Βασιλίας, τὸ μηνί δέ μας ὁ ξυνάρχειν Θ,
 Ξανθὸς, ὃντι τρίτον διδόξα φέρων μῆκός τε, καὶ ιθια.
 Οὐκ αργέται δὲ πάντας απαραχθέας κυώματα λαγκάνες
 Κύριοι μίμυστοι, ὅτ' ὅπεραν μόδη, πέκαλα. οὐλεῖ,
 Ήττοντες αρδεμένοιο, μεσημέρειαν ἀγέντες Θ,
 Μάργουται, φύγοντες δὲ ταλιντροπέστεροι φοβέονται.

*Eia age iam parvum, sed qui præstantior omni
 Regem nosce potes, corpus cui vertice acuto
 Fuluescit, palmis triplici procerus ubiq;.*

*Hunc si quādo feret torquētes corpus in orbem
 Sibila promentem (medio cūm pascua in æstui,
 Per syllucas querit, potum' ne ardentius optat)
 Comprendant, retro fugiant per deuinia furtim.*

Basilisci virus longo interuallo alia omnia superat νε-
 uena. Hunc Cyrenaica generat provincia drodanti ali longi-
 tudine, non ut serpentes alij, flexu multiplici inceden-
 tem, sed erecto corpore, caudæq; innitentem. Sibilo omnes
 alias fugat seras, ετοι Archelaus ait, cūm ad depeascenda
 cadauerat in Africam maxima serpentium, serarumq; vis con-
 fluat, si audiatur Basilisci sibilus, omnes se statim in cauer-
 nas, infra' ne arcuam abdant, illeq; solitarius in tranquilla
 pacis

pacis libertate se explet. Postea verò quām pransus est, repetito sibilo, latit. antibus serpentibus indicia tradit, se non pransum ex cadaveribus abire. Necat autem frutices non contactos modo, verum & afflatos, exquirit herbas, rumpit saxa, visu hominibus mortem infert. Si baculo tet metu prolixo contingatur, mordeatque; extrellum illius, & baculi etiā dominus necatur; Et si hasta ex quo transfigatur, discurrente per hastam veneno, non cavitem modo, sed equum etiam interficit, tam ingens, efferaataque; est veneni huius immans pernicies: cui non aliud quām Merstellorum virus exitio est.

Τύμπανον δέ ευτρόπη φωνάς μέματε, αἱ δέ οὐ γύψῳ
Σάρκας ἀρρέγεισται, πελειδνάπε, ροφεράπε.
Οὐδὲ τοι δέ οἰωνὸς ὑπὲρ νέκιας ἔχνατάνας
Αἴγυπτοι, γῦπτες τε, κόραξ τ' ὄμβροντες κρώζων,
οὐδὲ μὴν ὄσαστε φῦλ' ὀνομάζετε) ὕρεος θηρῶν
Δάκιασται, οὐδὲ ποτὲ αὔτιμα δίψοντες φάν.
Εἰδ' οὐδὲ Βάρβωσις καὶ μῆτρα πελάσσει,
Αυτῷ δέ Θανατός τε, ποτὲ ὥκεια μοῖρα τέτυκται.

Dum ferit, ardescit percussum corpus: & altis
Membris atra caro serillat luore nigrescens.
Nulla rapax animans audet tractare cadaver;
Nō aquila, aut vultur, nō corvus nūcius imbris.

Nec

N I C A N D R I

Nec quotquot montes lustrant armenta ferarū
 Gustabunt carnes, tanta est violentia odoris.
Quod si fortè fame victus concurrerit ales,
Iam subito exanimis soluet temerarius orsus.

Ex his que Nicander refert, atque ex illis, que à nobis
 paulò ante dictasunt, immatis huius veneni pernicietis de-
 præheditur. Quod autē aut sibilans auditus, eos qui iussum
 audierunt tollat, aut risus tam pestifero, ut conspectos
 ab ipso protinus interimat, nō video sanè aliquem reme-
 locū aduersus huius virus existere. Quare cum Actio rati-
 num, & superfluum ducimus cōtracum auxilia referre.

Κηραδέ Ζεύσινας πιφάσκεο, όμηρος Χέλυδροι
 Εξέτοροι καλέστητοι, ο δ' γὰρ δρυσίου διπιατόνεας,
 Ήσγεως φηγοῖσιν, δρεσκόναι ποτὶ βίνοςας.
 Υδροῦ μηδὲ καλέστητοι, μετεξέτοροι δέ Χέλυδροι,
 Οστεοβρύα πελιπών, οὐδὲ λες, οὐδὲ οὐθεα λίμναι,
 Αγρώστων λιμνού μολυρίδας, ή βατραχοίδας,
 Σωέρχεται εκ μύων θόρη, οὐθεα δέ γυμνος δρυνῶ.
 Ενθά κατὰ τρέμουν κότλης ἀπεδύσατο φηγοί
 Οφὺς ἀλεῖς, κοῖτοι δέ βαθαὶ γνέδιματο θάμνω.
 Αἰδαλόαις μηδὲν θάτα, οὔρη γε μηδὲ πεπεδέσαι τῶν
 Υδρῶν ασκόμενοι, τόδινος οὐδὲ λεόδηρος ἀκται,

οἰοῦ ὅτε πλασθῶνται ποθὲ σκύλαι, καὶ δέρηται πωμ
γναυπήγομενοι μυθῶσιν ὑπὸ αὐτῶν λάθαργος

Sed tibi iam dryine peste memorabo; Chelydrū,
Quem multi appellāt: qui querna latibula tēdēs;
 Fagina seu potius, per vallis semper oberrat.
Quin alij appellāt Hydrū, rursusq; Chelydrū.
 Hic linquens muscos, stagnantes atq; paludes,
 Dum rinas sequitur, vastās per prata locustas;
 Vrgetur grauiter seu o Crabrone petitus,
 Atq; cauas statim latebras descendere fagi
 Festinat fugiens, denso se in cespite condens.
 Huic dorsum nigricat: pandū caput esse videtur
 Atq; Hydro simile, horredum q̄ corpore fætēs:
 Utq; solet corium simile, taboqué cruentum
 Dum tractatur e qui tetrū spirare putorem.

Hic serpens non facile potest, imprudentum hominem in=
 uidere: fætore enim statim deprehenditur: unde si quis
 ipsam non videat, loci tamen teterrimū admirabitur odo=
 rem. Neq; potuit sanè commodius ipsius fætor explicari,
 quam fecit Nicander, qui ulceribus iumentorum sanic, ac
 vermicibus plenis, omniq; immunditia sordidioribus, eius odo=
 rem comparavit. Neq; simpliciter ulceribus his olidis, sed

F. cūm tra

NICANDRI

cùm tractantur à mulomedicis, ferrarentis ad id nego:
 accommodatis, quando ipsorum maximè sætor naribus.
 molestus est, ut nō possit aliquo tollerari pacto. Abund.
 tamen hi serpentes magis iuxta Hellestantum, latib:
 habent in roborum, aut fagorū caudicibus, obesi, ac fagorū
 mis per quam asperis muniti, cubitorum diuum longius
 ne. In his ipsis squamis muscae pennis æretis sua domi-
 habere dicuntur, quas fortasse Nicander μύωντος dixit,
 autem Crabrones transstulimus, à quibus non solum lac-
 suntur, sed tandem miserrimè ab his occiduntur. Hic
 secus atque Hydrus, muscosa loca paludesq; frequen-
 quo possit tum ranis, tum omni locustarum genere expi-
 ri, propterea & hunc aliqui cognomento Hydram voca-
 uere, alij vero χελωδεος de nomine marine testudinis. Si
 dum per loca illa paludosa, atq; prata expatiatur, tunc
 ximè lacesitus à Myope, se festinanter recipit in sua la-
 buli, que constructa, aut in queru, aut in fago habebat.
 Caput huius perinde atq; Hydri latum est, dorsumq;
 Cuc-
 gricat: & sane veneno Hydram maximè imitatur, est
 men illo multò truculentior, quem admodum audies.

Ήτοι οτ' γν̄ κώληθ, ή γν̄ ποδὸς ἔχνει τύψι,
 χρωτὸς ἀγρινιγόεσσα κεδάσαιμη φέρετ' οὐδὲ
 Τὸ δὲ οτοι ποδὶ τύμησ, μέλαν κορθύετε οἰδος,
 Εὺ δὲ νόομ τελέωσι, ἀλυθτένοντ θ αὐτία
 Εχθόμεναι. Χροικὴ δὲ μόγω αὐτένεται αὐθόος.
 Πινοι δὲ πλαστέωσι ἡδι χροι, θεάμιν ιος

ΟΕΥΣ ἀτὶνεμέθωψ ἄδιβόσκε^τ) ἀκμφίησὶν ἀχλὺς,
Οἳτε κατακρύπτοσι, κακοσαθέουται δ' ακμάζει.
Οἱ Ρέτε πε μυιάσιμοι, ποθιώνιγέες πε πέλον^τ).
Πυραδ' ἀπέσυπται, τοιδ' ἔμπαλιν αὖτις ὕπνοις,
Πέγκυσιν, λυγυσοῖσιν Βαριασομένοις Θαμέεσιν.
Η ἀπορσύγιμων ἔμελη χολοφίται σίτησι,
Αλλοτε δ' αἰματόγυται, κακὴν δ' ἄδητή^τ οὐτικ
Ἐχελῆ, νογέσσοι πρόμοι κατεχθύναται γύροις.

*Quod si vniq; talum, plantæ aut vestigia pungat,
Corpore funestum reddet percussus odorem,
Vndiq; per plagiū circum nigricante tumore.
Cui neq; mēs cōstat, grauiibus sed fracta ruinis
Fluetuat, ac omnis perijt flos ipse coloris.
Atq; cutis madida, ac fæda putredine sordens
Virulenta fluit, sanie consumpta, nec altis
Quicq; oculis cernunt, densa at caligine hebescūt:
Ac mugiūt tanquam stringantur colla rudente:
Supprimitur lotiū, pressiāq; sopore profundo
Stertunt: singultum magno comitante tumultu.
Fellea quin reuomūt interdum pōderat ventris,*

F 2 Atq;

Atq; cruenta aliâs, sitibundaq; corpus inurit
Noxa grauis, trepidantq; soluto robore mēbra.

Eadem pluie viderentur Hydri symptomata, ni essent
mitiora. At verò huius tanta est acrimonia, vt si quis cum
calcet modo, illius pedes excoriet, & tumorem circa cru-
ra ingentem inducat. Et quod mirum magis videri potest,
aiunt, medici curantis ægrotum manus excoriari. Primum
ergo ubi percussit extinelo partis affectæ naturali calo-
re, scuaq; inducta putredine, teterrimus inde exhalatur
odor, qualis ex cadaveribus putridis; sursumq; veneni te-
trica vis deuoluitur, animalcmq; opprimit facultatem, &
sensuum organa, præsertim oculos, totiusq; corporis flori-
dus color evanescit, superante putredine. Urina etiam sup-
primitur, strangulatioq; urget, quod ex naturali facultate
languescente contingit, que muscularis his non transmis-
tit idoneam satis spirituum copiam. Quare miramur, Scho-
lialem δέσμην ἀπόστολον interpretatum esse, ἀπότιτλων
ἀποσύφελων, οὐ τοι ὡχρὰ φαίνεται. id est, pallida urina
ditur. Bifarium enim lapsus est, tum quod canon sit auto-
ris mens, vt ex Actio alijsq; constat, tum quod verba illa
ἀπότιτλων καὶ ἀποσύφελων non significent pallidum esse,
quod tyrones Græcae linguae cognoscunt. Quare non tam
ipsum reprehendimus, quam miramur, unde possit lapsus
ille exemplaris duxisse originem. Ceterum, vt ad rem re-
deamus, singultus ob noxiam à cerebro in ventriculū de-
latam cōtinguit: vomitus etiam ob vim veneni pestiferam,
ac dissolutam naturalē facultatem, sitis etiam ob feruo-
rem patredinis. Tandem quod omnium corporis partium
facultas

facultas corruat, tremor ostendit, qui semper ob languor
scientem prouenit facultatem.

Φρέχεο γέλαστον ταῦτα δάκις, πνανόντες οὐακούστα,
Οὐ πωτὲ παίων λασίης γνέθρεντα φηγῶ,
Πηλίῳ γνήνιφόγνη, πελεθρόνιον πατὰ βῆσσαν.
Ἴως ὅγειραλός γε οὐδετέτα, γνέθρεντα
Τρίτοι εὐθερθε πολιτικόντα μοδίντα.
Πίονας δέ γνήσινοιστι ψώθματα, νέρθεδε πωγόνου
Ἐπλεθ' ἵππος αὐθερεῶν θροιβάφος, σκυψὸγειρατας
Ἐγχίτας ἥλυας, καὶ ἡμέρης ἐκπαγλαχαλεφθῆ.
Βλκχρόν γάρ μνὸς ὄιαν νυχιβόρος γνήσοις νύγμα
Εἰδετας, αἴμαχθεύτης πονηραπηρος ἀραιτ.

Tuq; virescētem/cognosce nigrumq; Draconē,
Quem quondam Pæan aluit sub tegmine fagi,
Pelion ad niueū, atq; Pelethoniā prope vallem.
Hic splendet forma, mētumq; armatus utrinq;
Surgentēs triplici discurrunt ordine dentes.
Pinguis sub cilijs sunt lumina: barbaq; subter
Mento strata graui, bilis suffusa colore:
Irrita sed plaga est, etiam si percitus ira

NICANDRI

*Mordeat ingenti, nec muris tetrior i^ctu,
Quem nocturna vorans, infixit dentibus atris.*

De Draconibus Historijs mandata quā plurima, tum
lectu ilicunda, tum miranda magis, apud classicos autores
comperimus. Nos autem relictis his, quae de pueris, & iu-
uenibus à Draconibus adamatis scripta sunt (est enim id
animal stimulis amoris maximè subiectum) huc transfe-
mus, quae ad notas quibus cognosci possint, si in conspectū
venerint, spēctare videbūtur. Vastum sicut hoc animal est,
interdum quinq;, quandoq; decem, aliquando triginta cu-
bitorum longitudine. Onesicritus autem Astipaleus duos
in India fuisse dracones scribit, alterum sex & quadragin-
ta, alterum octoginta cubitorum, quos & Alexander ar-
denter videre exspectuisset. Hoc animal eximia formæ pul-
chritudine pingitur, supra oculos excrescentias quasdam,
pellum superciliorum flexibilem instar, habens, in men-
to verò pingue quandam carnem prominentem, quæ bar-
bæ speciem præbet, oris rictu maximè biante, lingua ex-
serta, & dentibus magnis instar aprorum, triplici utrinq;
seric, quibus laniat & disrumpitq; quidquid iracundè mo-
morderit. Nullum huic venenum inest, vi tamen sua, ac ve-
hementi attractione necare potest. Abundant quidē Dra-
cones in Aethiopia, & Lycia colore satis distincti. Nican-
der quidem partim viridi, partim ceruleo distinctos esse
scripsit: alij tum rufos, tum cineros reperiiri affirmant.
Draconem poëtae scrunt Aesculapiio sacratum, quem ipse
educauerit, apud Pelium mōtem in Pelethronia valle: qua
sanctæ fabula innuitur, Aesculapiū medicinæ parentem Dra-
cone comitari, quod nimimum sit vigilantissimum animal,
quales

quales esse decet medicos. Draco enim bestia est, ex ad au-
gendum acerrima, et ad videndum acutissima. Propterea
spud Pelethroniam vallem educatum fingunt, quoniam ille
locus medicamentorum omni genere abundet, quod nomine
ne suo proficitur.

Λεβαγὴ τὸ ἔκταχυλεψ ποτέων Βασιλίος ὄρνις
Αἰεῖς δὲ αὐθεντικότερα, αὐτοὶ δὲ ἐκθελῶ
δικεψ ἄγα γραῦεσσιν, ὅταν Βλάσκουτα καθ' ὑλὰ
δερκηται, πάσας γαρ δὲ ἀρίμωσι καλιὰς.

Αὕτως ὄρνιθων τε σόκον κτίλατος ἀεὶ Βρύκων.

Αὐτὰρ ἥσθι, καὶ εἴλατο, οὐ λιπεμόντα λαγών,
πάντα δράκων ἄμερστε, νέον μαργαρίτας οὐνέτο
Θάμνος ἄποιξες, δέδοι ἀλσίτου, ἀκμήδε δακτός
καρφωθεῖ, οπῆλιμνον δὲ τέλειον ἀπέλεστα διώκει,
Σωματιθεῖσι, οὐ λεπτὸν ζωόδραξ ὄμμασι λαύσων.

Pronocat hūc verò fulius Iouis ales in Aethra
Plummea colla tumēs, si quādo in valle repertū
Pascitatem videat, namq; hic populatur ubique
Nidorum pullos, diffingens dentibus ora.

Ast aqlā, rapuit leporē, cū aut vnguibus hædū,
Furtè draco surgens densō de cespīte, preda
Nudat: et haec volitās dapib⁹ pro lirida pugnat

N I C A N D R I

Hic sequitur fruſtrà delusus præpete cursu,
Contorquens orbes, ac toruo lumine cernens.

Describit ꝑquila cum Phracone pugnam atroccissimam:
ximo n. inq; ꝑquila Phraconem odio semper prosequitur,
quod illi tum audiē vorat, & pullos, & oua, quae ꝑquila
fouet, tum frequenter cripiat prædan ex vnguibus ipsius
ex arbusto forte fortuna insiliens.

Εἴγε μὴν φάίσοιο χαλάτωσθε γένε πτυχένησα
Βήσααι, οὐ τέ σάμοι δυχάμεροι, αὖτ' γένε κόλωφ
Θρηικίω βέβλωτ), ἐκάς ῥησκώθιδας ὥρκε,
Ἐβροθίνα, γωναῖτερ' ὅρη κιόνεας φάληρα,
Καὶ θρύσσοντες οἰαζείμαστο, τόθι γηραιόθιον αὔθροι,
Δῆδε κευλρινασσούλιχὸν τορίας, οὗ τε λέοντα
Αἴολεν αὐτάξιον, πορίστικη φολίδεας.

Τὸ πάχειον μῆκος τε πολύτροφοι, αὖτε δειπνοί
Ποθεδίτες πετέχουε δυταλθέας, αἵδ' ἀδίγγοις
Ιοβόραι βόσκονται, αἷδ' ἡών νηδύσιμη ὄφεων
Ἄλγεσι εμβαρύθεα, ηετά μέγενον ὄμφαλον ἵζε.

Iamq; colenda tibi fuerit si aut insula claudi
Vulcani, ut inuisi Samus, quas undiq; gurges
Thraicius claudit, procul à Resynthide fano

Ιηνονις

Iunonis, qua Ebris, niuibus memorādaq; Zone
Oeagridæ & quercus, iuxta Zerynthiō antrū
Occurret punc̄tis immania Cenchrina membra
Commaculata gerens, varij q; idcirco leonis
Nomine donarunt, vastū reuolubile monstrum.
Protinus ergo putror carnes, virusq; vorando
Percussi tetricum vastant; quin pondere iniqua,
Atq; molesta Hydrops media firmatur in aluo.

Cenchrinam hunc, vastum esse serpentem ferūt fac tru-
culentum, quem ob indomitū furorem leonem etiam appell.
lāt, vel quia ciui squame varijs maculis distinctæ sunt, vel
propter ingenuum, nobilem q; ipsius animum, vel quia cre-
lla cauda veluti leones se ad pugnam excitat, vel quia san-
guinem exigit leonum in morem. Inuenitur autē frequen-
ter in Lemnoſ Samoq; insulis, quæ sitæ sunt in fini Thrai-
cio, πορφεασινῶς verò Lemnum, claudi Vulcani insulam,
nominavit. Scđ Samum, Samothraciam appellavit, de qua
non semel Homerus fecit mentionem. Porrò Rescynthida
Iunonem nuncupauit, à Rescynthio monte Thraciæ, qui
ipsi Iunoni sacer habetur: unde & cognomentum est ade-
pta. Proximè autem fluit Hebrus fluuius, non longe autem
à fluvio Zone ciuitas, post quam sunt Orphei quercus,
Nam Orpheum Oeagrida vocavit, nomine patronimico,
Oeagrus enim pater extitit illius, sub his verò quercubus,
antrā extat Zerinthium. Quanquam alijs idipsum in Samo-
thracce constituant.

N I C A N D R I

Ηέλοτ' ἀελότο θερδτάτη ἵσαται ἀκτίς
Οὐρανομακώσωμ ὄθινος τε⁷⁾, ὀκρυόγντα,
Αἴματ⁸⁾ ἰχαόωμ, καὶ ὅθι πτίλα μῆλα σθκόνωμ,
Ησάς, πὲ μοσύχλα, ὅτ' ἀκμφ' ἐλάτουσι μακέδνας
Ἄγρωλοι φύκωσι, λελοιπότσι ἔργα νομίον.

*Hic cùm feruet humus radianti lumine Solis
Vndiq; perlustrans montes disquirit eundo,
Insidians pecori, expleri nam sanguine gliscit,
Inq; Sao, & Mosychlo, si qñ sub abiete pastor
Inclinatus humili lentius discumbit in umbra.*

Tan audius est sanguinis hic serpens, ut iuxta meridiē quando maxime silet omne nemus, pastoresq; quieti discumbunt in umbra, ille soleat diligenter perlustrare montium recessus, in quibus pecora stabulantur, ut possit sanguine expleri. Meminit autem Sai, & Mosychli montium quoniā ille Sami sit insula, hic verò Lemni, in Lemno enim & Samothrace dicebat frequenter hunc peruagari serpentem. Audiuiimus autem nos à pastoribus in maximis squaloribus, ad meridiem etiam serpentes quos dān in montibus Morellae vicinis, visos aliquando fuisse, qui pecori admodū essent infesti, maculis quādī plurimis per corpus universum distincti, vasti etiam, ut metum intuentibus incuterent non exiguum. Hos autem, utpote quos momordisse quempian non sit compertum, vencenatos esse nō audeant

debant affirmare. Cæterū erant admodum truculenti, nec dubitamus quin ex genere Cenchrinarū essent, neq; enim tantum in illis insulis nasci hanc pestem credendum est.

Μὴ σύγε Θάρσαλέως πρὸ ἐώμ, θέλε Βίμλιναι αὐτούς
μανομένας, μὴ δέσποινας καταφλέξη, καὶ αὐτόγενη
πάντοθι ματίζωμα τρεῖς δέμας, γὰν δὲ καὶ αἴμα
λαεφάρη, κληδόνας αὐτορρήξας ἐκάτορθην.

Φεῦγε δέ τοι σκολιών καὶ μέσαν ἔβασομενοι, ^{σκολιώντ}
δοχμὸς αὐτορρήσωμενος θηρὸς φύσιον, οὐδὲ διεσμοῖς
βλάπτεται βίκναμπησι τολυτρεπτοῖσι μαίανθος,
ιθῖαν δέ ωκνος ἀδιφεομάδην τίσομενος.

Toīος θρηνοῖσιν οὐρανόν τελάρη.

Sed tibi ne fidas nimium, nec currere contra
Dum furijs agitur monco, ne forte reuinetus
Prælonga cauda feriare, ac ille cruorem
Exugat tandem iugulo præfixus utrinque.
Tramite sed curuo fugito, nec semita recta
Tentetur, monstri quo frangas robur cundo,
Nam nimium irgetur dum spinae vincula torqueat
Cùm celer in rectum possit traducere cursum
Talem, tanq; ferū fert anguem Thracia tellus.

Sæcum

N I C A N D R I

Sæcum hunc serpentem nō esse temerè adiungū monet:
solet enim sinuosis flexibus arctatos homines premere,
atq; utrinq; ad iugulū ore applicato, sanguinē omnem ex-
sorbere, scipsum ad pugnā multa caudæ flagellatione con-
citat, dumq; inuolutus hæret, cum quem opprimit, eadem
cauda misere verberat. Fugiendum igitur tibi erit, si quan-
do in hanc feram incideris, non quidem calle recto, quan-
doquidem in rectum currendo maximè valet, sed obliquo
semper tramite, ac curvo, cum ille intorquens it in crinis ob-
liquitate corpus vehementer angatur.

Ενθα οὐδὲ πόρπωτες Χθέα Βρύγματ' ἔστι
Ασκαλάβοι, τὸ μὲν τὸ ἐρέδ φάνης ὅνεκ' ἀχάίη
Δικήτηρ ἐβλαψάσην, οὐδὲ τε σίναρος ταῦτας
Καλλίχροοι ποθεὶ φρεσαρ, οὐτ' γὰρ Κελεοῖς θεράπυνας
Ἄρχαίν Μακάναρα θελὼ διδεκά πεζοφρεων.

Sunt vbi (pertenuis quanq; sit) vulnera seu
Ascalabi: quodam referunt quem maesta crearit,
Ex pueru alma Ceres, postq; mutasset Abatem:
Callichorum ad puteū, Celei per compita quādo
Ipsa vetusti deam Metanira excepta amice.

Ασκαλαβοι, καὶ ασκαλαβῶντις Græci dicunt, quem La-
tini Stellionem vocant, lacertæ pusilliæ genus quoddam, no-
stri Dragonem (ut arbitror) nominant, nascitur in horto-
rum muris, sepulchris, & fenestrarum rimis, tergora ma-
culis

culis quibusdam habet distincta: unde & Stellionis nomen accepit. Attici tamen hoc nomine γαλιώπῳ, id est, scilicet intelligunt. Stellio igitur, ut Nicander scribit, in Thracia inuisus est morsu, apud nos nondum est compertū, an mor- su venenum ei aculeetur, quanquam nulli dubium sit id ani- mal esse venenatum, constansq; est fons, si salinum attige rit, quod fortasse in salem virus funestum eruet, cum sa lem deleteri veneni naturam induere, gustatuq; esse pesti lentissimum. Amplificat autem stellionis historiam Nican- der fabulosa quadam fictione, ex qua et huius originē de- prompsit. Celeum olim Ceres ut filium educauit, quem cum vellet efficere immortalem, frequenter in ignem illum mittebat, qui tamen à quodam furtim sublatus, non potuit consequi id, quod Ceres cupiebat, eus sit tamen peritissimus in frugum satione, referebatq; perpetuò huius beneficij Cereri gratias, in locis maxime ad hospitalitatem accomo datis, quas Nicander θεάτροι vocavit: qui locus fortasse est, in Sabinia nomine nondum mutato. Nos compita ver- tere voluimus. In his igitur locis, aliquando Ceres filiorum suorum inquirēs, à vetus quādā Metanira nomine, cui Abas filius erat, hospitio exceptus est: cumq; sacra illi perage- ret, ferunt Abantem indignatum, quod Ceres esset à ma- tre intromissa, nō solum ludibrio habuisse sacra, sed etiam probra in deam, dieteriaq; iecisse. Quia de re indignatam deam, ipsum in Stellionem commutasse dicunt.

Αλαγρύ μὲν ἀβλαπή κινώπεται βόσκεται τάλω,
Δρυμὸς, ἐγ λαστῶνται, ἀμορθάνται τε χαρά. Βραχί,
Οὐς ἔλεωνται, λίθυονται τε, πολυτεφέονται μνάργος,
Λεγάτηνται.

NICANDRI

nata animalia habere, si eruantur ex loco, ubi frequentare solent, quoniam non sit credendum naturam dum venena profert, obliuisci contrarij medicamenti, quo illud superari queat. Ita frequenter videmus non extra ipsam etiam anima lia querenda esse antidota, sed aut partes aliquas priuatum aut tota, ipsi vulneri apposita medicamenti egregij vicem praestare. Rana rubeta in seipsa habet, quod veneno suo relictetur, habent et Cantharides, Viperae caput potatum, aut vulncri impositum, amuleti vires habet, quod et iecur praestare potest. Scorpius suæ pligæ impositus, dolorem omnem, et noxiam allevat. Sunt et innumera etiam huius rationis medicamenta, quæ Nicander in sequentibus describet.

Πρώτων μὲν χάρων Θεωλίας ἐλέσσαι,
Κρυπτάρρης κρονίδαι φερόνυμοι. Λίποτε χάρων
Πηλίων δὲ νιφάδην κιχῶν, εφράσας δέρει.
Τῆς μὲν ἀμφορακόεσσας χυτὴ ποθεὶς ἐδύομε χάρτη,
Ἄνθεα δὲ χρύσεις φαίνεται, ἂδην τὸν αἶνον
ἡγίας, οὐδὲ Βυθόντες πελεθρόνιον νάτω θεῖχον.
Ηὗ σὺ καὶ αὐτέλειν, οὐδὲ διέγχλοον, ὅλμω αράξεις,
Φυρσάμεν ηγοτύλης πιέσαι μνοσίκεος ὄντος.
Πάντες γάρ αράκιος δέι, τὸ μιαρόν τανάκαιον ἔπειτα.

Principio Cronidæ Chironis nomine dictam
Radicem medicam sumes, qua dicitur ipse
Pelion

Pelion ad niueum, collum cinxisse decorum.
 Frōde comosa nimis veluti hirtus amaracusexit
 Flos auro similis, radix tellure sub ima,
 Haud subit alta tñ, passim per amena vireta.
 Hanc tripode intritam seu siccā, sine virentem
 Infundens cotyl. in pot. in dam trade falerni.
 Omnia namq; potest, panacesq; idcirco vocarūt.

Panaces generibus continetur pluribus, summa autem eius, præcipuaq; fastigia triasunt: à Dioscoride descripta, de nomine inuentorum. Nam ex his est, quod Herculi referatur acceptum, Herculeumq; idcirco cognominetur, estq; in eo genere præcipuum, in Bœotia plurimum, Phocideq; Arcadiæ proueniens: ubi & diligenter compendij, questusq; gratia colitur. nam morborū omnium liberacionem suo nomine pollicetur. Audio etiā in Apulia, in Apennini iugis uberrimè prouenire, nullum tamen ibi ex radice eximi liquore. Aliud verò ad Aesculapiū inuentorem refertur, Asclepiumq; cognominatur. Tertiū (de quo Nicandro in præsentia est sermo) Chironi centauro tribuitur; deq; eius nomine, Chironiū nūcupatur. In eius tamē historiā præcipui rei herbariae scriptores variant. Nam Theophrastus, quem sequutus esse Plinius videtur, folium huic tribuit lapatho simile. Dioscorides verò Nicandrum imitatus, folium amaraco simile habere scribit, nilq; his quæ Nicander scripsit addidisse videtur aliud, quam radicem, huius gustu acrem deprehendi. In hac igitur tam insigni

G. controuer

NICANDRI

controversia, nos nihil possumus definire certi, præscriptum
cum nondum potuerimus ipsius plantæ consequi cognitio-
nem. Semper tamē putamus veraciorem multo esse Diose-
coridis delinationem.

Ἔτοι ἀεισολόχῳ ταλίσκιος γύμναστέοις,
Φύλαξτε κιασάγητα προτικλυμένοι φέρεται,
Ἄνθεα δ' ὑσγίναι γύνερενθετοῦ, οὐδὲ οὐδὲ μή (πὸ
σκίδνατο) εἰβαρύθεται, μέτε δ' ὡς ἀλλαδάκης
μυρτάθεις οὐδὲ ὄχυντις ἀδιόφεαται, οὐδὲ σύγεται.
Γίγαντοι, θηλυτρότης μηδὲ ἀδισποργύλετο γύναι,
Ἄρσενι δ' αὖ μηλιχήτε, Καὶ ἀμπύζουνος βάθος ἥχη,
Πύργος δὲ χροιὴ περιελίγκιος αἰεκίοιο.

Τέλος, οὐτοις ἔχιος τε, οὐδὲ αἰνοπλῆγος ἐχίδνης
Ἄγρονοτες ὄφελος περιώσου, γάνθην ἀπωρρέω
Δρακονιάς μίσγοις τωστῷ γύναι κιβράδδος οίνης.

Quin et Aristolochia umbrosis leta tereda est.
Huic referunt frōdes hederamq; periclymenūq;
Instar at Ygini flos est rubicundus, et icit
Fortis odor nares: fructus sed pensilis equat
Sylvestrē' ue pirū, vel mirtada, vel mage bacchē
Fæminei sexus radix glomeratur in orbem:
Sed maribus cubito non est contractior vno,

Parq; color buxis, quas educat Orica tellus.
 Hac seumordet echis; seu mordeat aspera echid
 Auxiliū referes magnū, si rumpere cures (na
 Par pondus drachme vino nigricanteq; iungas.

Aristolochia nomen inde accepisse videtur, quod egre
 gie puerperis credatur opitulari, tria eius genera tradun-
 tur, rotunda, que & fœmina dicitur, longa que mas, ter-
 tia clematitis, hoc est, sarmientitia. Nicander maris & fœ-
 minæ tantum fecit mentionem, quod h.e scilicet viribus
 sunt valentiores, Nam clematitis ruguentorū spissamentis
 maxime nascitur. Vtriusq; florem rubicundū descripsit Ni-
 can. Dioscorides fœminæ florem tradidit candidū, in quo
 non nihil purpureū insit, odoris tetri. Non admodum tamē
 moramur, quod pertinet ad colorem, vidimus enim nos
 insigniorcs plantas alijs sane florū coloribus, quam scri-
 buntur ab herbarijs, idq; frequenter. Apud nos Clematis
 daphnoides flore nascitur candido, Violas nigras in mul-
 tis montibus, candido flore nitētes cōperimus, Anagallida
 etiam floris candidi, monstrare possumus in loco quodā na-
 scentem, iuxta fontē, apud oppidū Beteram noīe. Staphisa
 griam floris candidissimi, his annis clapsis ex monte quem
 Penyān golosam nominant attulimus. Alia etiam plurima,
 que ad florū varietatē attinēt, que tamē nō sunt in prōptius
 multoties dū huic negocio incubuimus nobis occurrebāt.
 Nam si olidores artificio mutare florū colores nouerūt,
 quid mirū naturā ob variā cœli constitutionē id ipsum præ-
 stare. Maximi namq; momēti est genius loci. Tātisper ergo
 dū florū, aut foliorū figura nihil curiauerit, colorē ipsum

NICANDRI

non maximi faciemus. Quæ igitur nos longa in hac herba
riare experiēti, de aristolochia adnotare possumus, hæc
sunt Fœminam, quæ apud nos uberrimè prouenit, radice
constare crassa, in rapæ modum degeneratæ in longitudi-
nem, non usquequaque rotunda, qualem alibi frequenter
vidimus, flore pilei figura rubicundo, extremitatibus va-
trinq; candidantibus, colore herbaceo. Eam nostri phar-
macopolæ rotundan esse autumant, sed horum iudicium
in hac re, nullius est momenti, qui nec adultas lactucas co-
gnoscunt. Marcm vero, quem nunquam in Hispania vidis-
mus, in Gallia frequenter tractauimus: non ita tamen sur-
git in altitudinem ut fœmina, ijsdem propemodum solijs,
flore vero penitus luteo, non quemadmodum in fœmina in-
extra foliorum pedicula unico, sed multiplici, eiusdem plati-
nè figure, radice tenui cubitum alta, aut proceriori. Cle-
matitum nunquam videre licuit; sed nascitur apud nos Pi-
stolochia, que tanquam quartum genus additur à Theo-
phrasto, & Plinio, facie scabra, flore rubicundo, fœmi-
nae non dissimili, multis radiculis iuncti crassitudine firma-
ta, unde & polyrizos cognominatur. Harum omnium fru-
ctus in formam piri turbinatur. Sunt autem ἀχράδες, ὄχναι,
& μυελάδες, & βάχχαι pirorū, potissimumq; sylvestrium
genera, quibus Nicander fructū aristolochiae assimilauit.

Ναὶ μὲν οὐδὲ γίγνουσθοι ὁ πάρερεο πυωτίη αὔγυλώ,
ἡ τοῦτο γένετο χοντανός ταπείγω, οὐ δέ τοι σφάγεις Βάσι.
Τέλος μητραυθεσ, οὐδὲ τριτετταλον γύνασθ,
Χαίτη μηδὲ λωτῷ, ευτῆ γεννήτηελον οὐδὲ μὲν.

Ηχιστ' αὐθεὰ πάντα, οὐδὲ εἰκ πίλα ποικίλα τὸ χι,
οἱοντ' ἀσφάλτος ἀπόρθηγε). γῆθα κολύσας
σωέρμαθ' ὅτι κύμβοιο βασικαὶ γένεται οὐδέποτε.
Καρδίων δὲ γῆτρίτας περιέχει φύεσιν αἵωγκα.

Proderit et vulsum de saxo, valle've rupta;
Nomine quod dicunt Minyanthes, siue triphyllō
Quod folijs lotū, rutamq; imitatur odore,
Floreq; deciduo, antennaeq; simillima promens
Semina; iam spirat qualem ipsa bitumina odore.
Ergo capit quantū mensis nūc Cymbion aptum
Seminius, ipse terens, percussō trade bibendum.
Nam procul hoc pelles serpentum virus iniquū.

Trifolium apud Grecos plurima inuenit nomina. Nam
primum ξιφοῦ λοφοῦ à foliorū numero dicitur, ἀσφάλσιον ab
odore, ξυξιφοῦ λοφοῦ à foliorum figura, μινυάνθεις à foliorū
breuitate. Plinius tamen his nominibus, distincta huius tri-
folij genera significare voluit, Minyanthes, et Aſphal-
tion dici censens genus quoddam, quod veniat in Iſus co-
ronarum, maioreq; sit folio. Oxytriphylon, quod acuto
folio constet, tertium ex omnibus minutissimum eſſe. Sed
aperte in hoc trifolij genere confici potest hæc varie-
tas, neq; censemus nos distinguendas eſſe plantas, hac solū
ratione, quod minorā, breuiorā've paulò, aut longiorā in-

N I C A N D R I

varijs locis folia ostendant. Nam ita excresceret sancè plantarum historia in immensam molem: qui enim huic studio se dediderūt mira profectò ex locorum discriminibus comprehendunt in plantis, quæ optimo tantū iudicio sunt consideranda. Apud nos, & in montibus, & in campus uberrimus est huius herbae prouentus, quæ rotundiore surgat interdū folio, interdū longiori, aliquādo etiā satis minuto.

ΝΑῦ δ' ἄγε Ζεὺς πάτερ ταῦτα κλέψεια λέξω.
Θεονταῖσιν μηδὲν δίχαν ἔλθῃ γυαλθέεσσά τοι
μίξας, γὰν δὲ αὐτέρμα χυτὸν λόγιον θεος ἄγυν,
νήει, τηγάνιόν τε πτιβρένες, γὰν δέ τε θύμιβρέκες
Δρεψάμνος βλαστὸν χαμαξευάσθες, οὐ τε καθ' ὑλῶν
Οἴας θ' ἐργάζοι ποριρράκιδας καὶ εἴπει.

Ἄγρε δ' αὐτοφοδέλοιο σῆμανθέος, αὐλοτε δίχαν,
αὐλοτε καὶ καυλάσιον, ὑπέρτιμον αὐθερίκοιο,
πολλάκι δ' αὖ καὶ αὐτέρμα, ὅπα λεβός αὐμφίσ αἴξει
τὴν ιγέαντικα, τὰ τε κλύβακην τελίτσιν
γέδακε περτσομάνικα, καὶ τειθάλσταριν ιάμνοις.
Πίνε δέ γε φύτειτας κατυλέργυον δέξος αὐφύσασι,
ἵσσους, γέτε δ' αὐτεῖ καὶ οὐδὲν κῆρας αὐλύσας.

Sed cipe morborū medicamina mixta deinceps
Radicem I h. ipsi Siculae telluris alumnam

Vellito,

Vellito, carentis Viticis quoq; semina iunge,
 Insuper & Nerim, diffusaq; germina rutæ.
 Atq; humilis canlē thymbræ, q̄ brachia fundit,
 Qualia per sylvas fundunt serpilla comosæ.
 Assphodeli pariter radicem iunge, vel ipsum
 Quem gerit antherici donatū nomine Thyrsum
 Aut potius tenui circundata semina libro.
 Interim et Helxinam, Clybatim quā noīe dicūt:
 Quæ surgit riguis, viridantibus vndiq; pratis.
 Hęc q; terens fusa cotyla mordentis aceti,
 Aut vini bibito: quin lymphis hausta iuuabunt.

Hactenus medicamenta proposuit simplicia, ad ictus serpentium, nunc iam cōmiserit plurimas simpliciū facultates, in accruū vnum, quo parare possit auxilia, multarum ferarum venenis utilia. Primum ergo medicamentum hoc paratur, radice Thapsi, herbæ cuiusdam, quam nasci in Sicilia scribit: cuius succo pallidissimo, faciem fucant, qui volunt pallidi, decoloratique videri. Propterea Simetha apud Theocritum in pharmaceutria dicebat:

καὶ τὴν χεῶς ἀπὸ θυροῦ ἵγειρο πολλάκι θέτε.

Pallida iam corpus sum facta simillima thapso.

Hanc plantam Crateuas inuenisse perhibetur, in Thapsio insuli vna Sporadum, neq; de ipsa aliud quidpiā memorie proditum scimus, possumus tamen ab incolis Siciliæ huius herbe historiā consequi, aut ab his, qui illuc se cōtulerūt.

NICANDRI

Nos multoties suspicati sumus eam esse, qua vtuntur pi-
etores ad luteum colorem faciendum, quaq; nostrates mu-
lieres capillos solent flavo intingere colore, eam vero vr-
gillam vocant. Sed audio non ex Sicilia, sed ex Mauritia
potius asportari. Addit autem simul Viticis semina, et
Nerim, Vitex apud nos multis in locis in arbores proce-
ras exsurgit, Agnus castum officinæ vocant, Neris vero
est, quam Dioscorides νηρον, aut rhododaphne, aut rhodo-
dendro nominavit, cuius facultas cum sit iumentis exitialis,
hominibus tamen aduersus serpentium & omnium ferarum ve-
nena, ex vino salutaris est. Iam vero Ruta, & Saturegia,
quam Greco nomine nos Thymbrion appellauimus, quan-
tum venenis virulentarum ferarum aduersentur, nemo no-
nouit. Asphodeli præterea radices, thrysus etiam, & semi-
na pilulis inclusa, scolopœdræ, scorpionumq; venenis egre-
giè aduersantur, potissimum si vino mixta propincentur. Pli-
nius marem & fœminam Dionysii autoritate cognouisse
videtur: fœminam tamen non depingit. An tamen sit tenuis
hic asphodelus, qui passim apud nos ubiq; erumpit, quem
ubi vorauerint arictes tetrorimo carnes sapore inficiun-
tur, non constat. Asphodelum tamen & hunc esse, perinde
atq; magnum, non ambigimus; quem aspectu, & tota fa-
cie asphodelum emuletur, immò ipsius videatur veluti fœ-
tura, nostri porrini as vocant. Quem dixi ideo à poetis cre-
dimus fuisse dicatum, quod à carnibus, que ea herba pastæ
essent, mirum in modum abhorrent. Maiorem ruragamo-
nas vocant. Deniq; Helxine, quæ & Clybatis, & Perdi-
ciæ, & Parthenium, & Sideritis, & Heraclia, multisq;
autem nominibus dicta est, à Latinis muralis herba appella-
tur: est enim & alia Helxine, cognomento cissampelos,

longo

longo interuallo distans ab hac, de qua Nicander facit mentionem. Haec tamen non commendatur à Dioscoride aduersus venena, Nicandri tamen testimonio satis habet.

Εθλιώ Άλκιβίς ἔχει πολυφράγεο ρίζαν
τῆς οὐκ ακανθοβόλης μηδὲ ἀποτέλεσμα φέρει την,
λίγεις δὲ ὡς ἵα, χωρὶς πολυτρέψις, οὐδὲ βαθὺς,
καὶ γαστινήτανερθην αἰξεται στέγη ρίζα.

Τὸν μηδὲν ἔχεις βαρεῖν οὐτε ἀποτέλεσμα γαράξας
Αὐτῷ δὲ τὸν οὐτούτον, λυτῆς ποθεὶ τέλοντος αλωῆς,
Εἰθαρέ αὐτὸν συντεκμάτσι βίῃ, αὐτὰρ οὐ γάλην
ρίζαν ἐρυσαλέμην οὐ, τὸ μηδὲν εργεῖ θεράπευταν οὐδέντων
Θηλάρων, τὸ δὲ τεσκόστοις τάχα οὐδεβαλόντελκα.

*Vtilis Alcibij radix querenda i deinde,
Qua firmatur humi iub. i spinis horrida semper.
Haec subit alta solum tenuis, ramosa q; subter,
Sed flores violis similes per germina surgunt.*

*Huic cùm scena ignem rupisset vipersa morsu, in quen
Dum pressus somno medio dormiret in antro,
Cui prope caput erat, statim ex parte eius acerbo
Vulnere dissipata: planta ac tellure reuulsa
Ore bibens succum, vulnus massa inde fonebat.*

G S Alcibion

N I C A N D R I

Alcibion ab inuentore dicta est herba, quæ alio nomine
ob salutarem eius usum, quod viperarum veneno, non per-
cussis modo prospicit, sed præsumpta feriri non permittat,
Echis de viperæ noīc appellata est. Dioscorides ehiū vo-
cat, semina capitibus viperarū ipsam similia habere scri-
bens, quod illi cū anchusa cōmune est. Nicander eius hi-
storian amplificat hac narratione, Alcibiū quendam dor-
mītē in agro, cūm viperamorsu excitasset, ille saeuo con-
flictatus dolore, cōtinuò surrexit: auulsiq; plantam, cuius
succo se expleuit, tandemq; quam expresserat herbā mor-
sui applicauit; atq; ita sanitati pristinæ restitutus est. Vn-
de cœpit ad eundem usum Echis herba cōmendari, nomine
ex vipers mutuato. Huius apud nos ubiq; est ingēs copia,
eam herban Hircinon, aut linguam hircinam nominamus,
quod cōpertū sit hircos ea herba mirū in modū oblectari.

Η μὲν οὐ τρασίοιο χλωαθέντερη ερνεα πόντας,
Χρασμήσας ḥθεοι, τιὼν αργυρῆς σὺν ὄντω.
ἄπε καὶ ἀσόργοιο πατέρυτεν ὅστε μόχθ
Γρωτογόνα, τέργυδι ποδισφαραγεῦσε γάλακτι.
Γάλα, πέντε μελιφυλού ἀπικλεῖστο βοτηρός,
Οἱ δέ μελιπτανῶν, τῆς γέρη ποδὶ φύλα μέλισσας
Ολμῆθελγόμεναι μέλιτθος, φαιζηδόντες.

.Atq; virescentis prasij virgult. i terantur,
Quo prodesse queas, candenti inspersa lyæo.
Quod solet impletis vaccarum lacte papillis

Inflammata

Inflammare nouo crudelia viscera amore.
 Id tamen appellat meliphylon nomine pastor
 Atq; melittænam, quoniam suauissima circum
 Agmina apum volitent prædulci capti liquore.

Prasium Dioscorides appellavit herbā, quam Romani marrubium dicunt. Nicander aperte hoc nomine melisso= phylon intelligit: cū scipsum aperte exponat, vocari can inquietens Meliphylon, hoc est, melleū foliū, aut Melittæ= nam, id est, mellitan, quod nimurum apibus gratissimum sit pabulum, unde studiosè colitur prope alucaria. Huius, in multiplicando lacte dos nō infima, quam rem vaccæ quo= tidie faciūt certiorem. Nam illæ cùm inopia lacris premun tur, vitulos solent auersari, quo usq; huius herbæ pastu co piam Lactis rursus recuperēt: tunc enim lacte circum manū mas titillante audiē vitulos, qui exsugant querunt, ac u= luti nouo amore in eos afficiuntur.

Ηὲ σύγ' ἐγκεφάλοι τέ ει ἡ μέλιγγας αρδαὶς
 ὅρνιθ^Θ λαζοτοι κακισθεῖσ, ἀλλοτ' ὁμόρεξαις
 ψῆγμα πολύκυνημον, καὶ ὀράγων, οὐ δὲ κέπεται
 πταῖσ ακρότατον κέρας λοβὸν, οὐδὲ γατώ^Έχης
 ἐκφύεται, νύναι δὲ χολῆς χειδὸν, οὐδὲ πυλάων.
 Καὶ τὰ μὲν αὖ σύμμακτα πιᾶται οὐδὲ κόπας
 ὁ φε^Θ, οὐδὲν πλέον δὲ ἄκος ἐψεύσεται.
 Tuq; cohortalis gallinæ abradito pelle,

Quia

Quæ cerebrū cingit, pariterq; ramēta premātur
Mixta polycnemi, vel origana, vel quod ab apri
Hepate propendet frustum rescinde, trapezæ
Adnatū, incumbens felli, portisq; propinquum.
Hæc confusa tamen subiges vino, vel aceto
Scilicet alterutro, vini at præstantior usus.

Iccoris fibras Græci λοβᾶς nominant: & quicquid ex-
tremum rei alicuius fuerit, frequenter etiam hoc nomine
donatur, ita extremitas auriculæ λοβῶς ab eisdem dicitur.
Hæ iccoris fibræ varijs sunt à medicis nominibus insigni-
tæ, quæ cùm quatuor maxima ex parte sint præcipuæ, in
canibus, lupis, suibus & huiusmodi animalibus (nam homi-
ni iecur continuum semper est, neq; in fibras distributum,
nisi quatenus, qua umbilicaris vena fertur, in duas partes
secari videtur) quatuor etiam nomina ex officio inuenere
vt scribit Thcophilus. Prima enim focus, & sic dicitur: ma-
xime n. m. q; ad succi confectionem facit, quemadmodum fo-
cus ad coquenda cibaria. Secunda γάπιζα, id est, mensa
appellata est, quoniam mensæ vicem gerit: siquidem mem-
brorum alimenta in ea reponuntur. Tertia μαχαιρα, hoc
est, cultri nomen fortissimæ est: diuidit enim, segregatq; inter
se humores: aut si quid crassiùs distribuendum est, id se-
cat, atq; commutat. Quarta ινιοχός, id est, auriga nomi-
nata est, nam excoctos naturales humores dirigit, recteq;
distribuit. Scholiastes Græcus ὄνοχα, ινιοχαία, et οὐνεον,
nō secus atq; γάπιζαν iccoris partes esse dicit: tu autē ani-
maducere

maduerce, an nomina illa ὄνυξ, οὐ κάνεον corruptè legātur.
Iubet ergo Nicander ex apri iccore resecandam esse can
fibrām, quæ proxima trapezæ, mutat tum in bilis vesi-
cam, tum in portus nominatam venam, quæ in cauam icco-
ris partem inseritur.

Ἐρ δὲ φόβηστὴ γένεται αἰθαλέος κυπρίας,
Εἰ τοσὸν ἡ πάνακος, ἡ κάσσορος ἔλεον ὅρχιψ,
ἢ ἵππος, τὸν Νάλος ἀπέρ Σάτιψ αἰθαλόεσσα
βόσκει, αρρέγειοι δὲ κακῶν ἀθαλεταὶ αρρώσι.
Οὐ πεκτύει τοταμοῖο λιθῶν γάλεον εἶλυόντας,
Χθλεῖσθε χλωράς τοι, νέον δὲ αἴτε χούας τοῖσι,
Τόσον ἀθισάθων λίθαι βυθὸν, δασάπιον πῆ
Ἐκνέμεται γῆμένεσι ταλίσανθη ὅγμον εἰλαύνων.
Τὸ μὲν ἄστο πεταμών διαχυῆς βάρεθε φαρίζαν;
Ὕδατι δὲ αὖ γέρσασι πύται γένεται κόψας.

Qui coma vellatur pariter potanda cupressi
Perpetua frondis, panaces, genitale ue Fibri,
Aut quē Nilus equi pascēdo Sain per imustam
Educat, atroci populantem rura furore.

Qui linquens fluij lutulento in gurgite Cœnum
Cūm segetes flauent, culmusq; per arua fatiscit
Dum

N I C A N D R I

Dum graditur tantū post se vastauit in agris;
 Quantum dente truci potuit consumere sulci.
 Ergo feres huius par drachmæ pōdus, et ampla
 Cuncta terens pila lymphis sorbenda repone.

Hoc medicamentum cupressi frondibus, heraclcoq; pa-
 nace, & fibri testiculi drachma vna, aut eius bellue, quan-
 Hippopotamū dicunt, constat. Fibri autem testes ad hunc
 cōmendari vsum, qui Dioscoridem, Galenūq; legerit nō
 ignorabit. Animal id amphibium est, frequens in Perside,
 canis (vt ferunt) magnitudine, oblongum tamen, non ad-
 modum furum, nigro præditum pilo, haud tamen splendi-
 do, cauda prælonga, a medio deorsum caudæ piscium simili-
 lata, pedibus posterioribus anserinis, quibus maximè ad
 natandum vtitur. Fabulosum est id animal cùm venatione
vrgetur sibi amputare testiculos, quasi noscentem illorum
 gratia sc̄ peti. Nam instar suum, nō eminentes, sed profun-
 dōs habet testes. Cæterum Hippopotamus, quem equū filii
 uiatilem nos dicere possumus, vastum animal sanè est: ad
 quinq; cubitorum excelsitatem accedens, bellua quadru-
 pes, vtrinque ternos dentes maximè prominentes gerens,
 auribus, cauda, & voce quo simillima, bisulca vngula in-
 star taurorum, tergis habens robustissimum, in vtraq; se-
 de vt fiber viuit, interdiu quidem in Nilo, noctu vero in
 aridum egressus, segetes depascitur. Abundat hoc animal
 iuxta Sain Aegypti urbem.

Μὴ σύγ' ἀβροτόνοιο ἀδηλόθεο, μηδέτε δαφνης
 Καρποὺς ἀραεοτόφης, μάλα δ' αὐτὴν ἀμάργακος ἔνεστ:

κασσινίδη

χραισμάδες, πρασινὸς τε, οὐκ αὐθίροις χλωρίων.
Εὑρίσκεται τάχιστος σκίνακος νεαροῖς λαγών.
Ἴπερνός, οὐ νεβροῖς πάροις ἀρλύματα κόντας,
ηὲ λάφις υἱοῦ, τὰς δὲ καλέστους ἔχινοι
Ἄλλοι δὲ γυμνάσανται κεκρύφαλον, ὃ μὲν πρήγματας
Δραχμαὶ ωρῶν δασον τε δύω καταβάλλεο μοῖρας,
Τέτραστους δὲ κυάθους μέθυνθεν τολιθὸν μίξας.

Iam neq; te abrotont capiant obliuia, nec iam
Seminis ex lauro tenui, quod si adsit & ipse
Proderit eximiè viridans samplicus in hortis.
Quin leporis petulæ mixta adde coagula dictis,
Aut damæ, aut cerui, retrimētis inde reicitis.
Aut cerui vētrem, quem dicūt nonnūlē Echinū.
Ast alij extorū νοσημένοι Cecryphalon: ex his dixerat
Pondera drachmarū tibi sunt ressecanda duarū.
Quatuor in Cyathis veteris miscenda lycei.

Lauri duo genera constituant peritiores; alterum quidem à foliorum latitudine πλατύφυλλον dicentes, alterum verò à tenuitate λεπτόφυλλον. Antigonus dictam à Nicandro ἀξιωτίεαν laurum, λεπτόφυλλον intelligendam esse censet: quam priuatim commendauerit ad ictus virulentarum ferarum

NICANDRI

ferarum. Galenus autem, Dioscoridesq; discriminem nullum
 inter ipsas constituant, quod spectet ad usus medicos. Sed
 Iporinum coagulum iure optimo pre ceteris commendatur,
 nam primitus obtinet in rebus medicis, quamq; Nicander
 antiquissimus medicinae autor, primum, precipuumq; ho-
 norum hinnulo tribuerit. Attamen Galeni autoritas in hu-
 re maiorem longè facit fidem. Eandem plane obtinet facul-
 tatem ventrū cerui, quem, ut Nicander autor est, ixiv.
 Græci nominant. Ceterum ixv. propriè apud eos ven-
 ter bouis est, nec mirum si ad cerui ventrem etiam exten-
 datur hæc vox. Aduertendū tamen ventris partes esse pla-
 rim, præcipuis autē tres, quæ peculiaria nomina merue-
 rint. Suprema quidem omnium οὐρεῖφαλον vocatur, οὐρεῖ-
 φαλον τὴν διάφορην, id est, quod cludat cibū. Altera ixv.
 v., οὐρα οἰχεῖς ιατρὸν φαλον, id est, qui ibi cibus con-
 tineatur: quæ etiā alio nomine ωλόπτυχον ob rugarū, si-
 numq; multitudinē appellatur. Tertia ἀποκείμενη, id est,
 excretoria. Quas sicut nos arbitramur esse œsophagum,
 ventris cavitatem, & intestina. Sed in postrema, prioreq;
 nomenclatura, est inter Græcos controvèrsia non levis. Nam
 aliqui postremam partē ἀποκείμενη muncipatam, οὐρεῖ-
 φαλον etiam nominari contēdunt; quoniam nos intestinis re-
 spondere antea diximus, cui sententiae videtur Nicander
 astipulari, qui dixerit ἡγετόντες οὐρεῖφαλον, id est. Cecry-
 phalon intestinaceū. Primā vero peculiari nomine ἄνυσθον
 appellare consuerunt.

Μηδὲ σέγεια χρέουσιν ωλίδια λέθοι, οὐκέπειροι,
 Αρκούθοι, σφαίρητε θεραλεχέος πλαστόνοι,
 Σπίρμαχοι

Σωέρματα Βυζαντίου τε, οὐδὲ ιδιάκης κυπρίας.
Ηέτοι μὲν εἰλάφοιο τακμών ποιεῖνα θοράκιον.
Πάντα γόρδια λαθύσει, οὐδὲ σφαῖραν εἰκόναν ὄσει.
Νεκ λίτεατ πολιού, νεκ κεδρί μακίνιος υψηλός,
Ιουνίπερος κυρεί τοι διήσιται, πλατανίον; τροχίσι
Σεμίνατοι βυπλεύρι, δενεῖται κυπρεσσός αβ Ιδα.
Αερεσκάντειον πρετυργίδα ιονίγε νερεντοί,
Κυνέται δεναντοί; ναλέται κλιδέοντα δεπελλεται σεναν.

Cum dixerit Nicander in κατάλογοι, ἀργυροῦ, id est, aut cedri arceuthus, videtur Scholiastes Græcus intellexisse per ἀργυροῦ fructum cedri, quem antea αργίδα vocavit, quoniam τὸ cedrus arbor ἀργυρός nominetur. Ego autem apud idoneum auctore numquam legi, aut cedrum, aut eius fructum tali nomine donari. Quare satius multò erit ἀργυροῦ vertere iuniperū, cū id propriè vox illa significet, ut intelligamus ἀπὸ κοινῆς, αὐτὸν λέποι, id est, ne te lateat ρύσις πολιούτιοι cedri, ne te lateat iuniperus, οὐδὲ ερατούτη umbrosi πλατανοῦ: ne te lateat semina bupleuri, cypressei τούτη μότανα. Demetrius Chlorus bupleuro arborē esse dicit, cum tamen sit ex olerum genere, de quo Nicander mentionem fecit in hyacinto, τὸ Epenetus in libro de oleribus, quemadmodum Scholiastes testatur. Sed et Plinius Bupleuron ita delinuit: Olius est sponte nascens, caule cubitali, foliis multis, longisq; muscario anethi, laudatum in cibis, Hippocrati, Nicandroq; etiam in medicina. Semen contra serpentem valet. Folia ad secundas fæminarū, vel succum ex

NICANDRI

vino linunt, & strumis cū sale & vino. Hanc herbam no-
stri, Halochs nominant. Nascitur in pratis humicetis, folijs
crassis, lauro maioribus, lepidiū magnū emulantibus, cau-
le crasso, striato, bicubitali, aut interdum maiore, capite
auerhi, floribus luteis, semine pusillo. Bupleuron dictam a
Græcis crediderim, quoniam boves libenter admodū super
ea cubant, unde bouinū latus meritò dici possit. Herbarij solli-
 nostri ad eisdem usus cam commendant, potissimum ad ulce-
 ratibiarū antiqua, exsiccando enim maximè valet: nōnulli cori-
 costi speciem esse putant: sed radice firmatur tenui, in fi-
 bras degenerante multiplices. Porro genitale cerui maxi-
 mum aduersus venena habet momentū, ut Dioscorides, ac Ius,
 alij multi testantur. eo virtutur nostri ad retentam urinam, ne a
 doloresq; colicos, hausta cius lotione, quin & exsiccati aut
 probè pulueres commendantur ad dysenteriam.

Τλω̄ ἡ μετόπετορέως θανάτος φύξι τε, σὸν ἀλκηώ,
Φρέσεο, παλυβάτης δανέλωμ τροχαλῶ γὺν λίγδῳ
Σώχαιρ, γὺν δὲ τε ὁ: κοτύλης πτυσσένοιο χέαδαι.
Εψ δε θύω κυάθης παλαιστεγέως ὄινοιο,
Εψ δε καὶ αργέστεο λίπασις ἰσόμοιροι ἐλαῖς.
Φύγεσ δε, πληγῆσ χολειβόροι ἴὸν ἐρύξεις.

Sed cape nūc aliud quo mortem euadere possis.
Conclusam pila contundito Pulybatiam
Infundens cotylam ptisanæ caudentis ibidem,
Inde duos cyathos veteris coniunge falerni,
Tantundemq;

Tantundemq; addes pinguis, splendentis oliu:
Namq; subacta simul propulsant virus abiectu.

Maximam posuisse spem Nicander videtur in hoc medi
concento, quo θανάτος φύξιμος καὶ ἀληκός consecutus cum
collicetur, qui co fuerit virus. Sed nos non possumus diui-
nare quid sit Pulybatia, quā memorat, neq; enim aut Dios-
corides, aut Plinius, aut Theophrastus, aut alius quispiam
eorum, quos vidimus autorum, quidpiam de pulybatia me-
moriæ prodiderunt. Si tamen nominis etymon animaduer-
sus, nomen id ex multitudine ruborū consuetum est. Quan-
te aut herbam significabit quæ maximè in rubis nascatur,
aut potius eam quæ fuerit sc̄pimentis idonea.

Ἄγραδος δὲ στρατιώτου κοτύλης σύνωδες πίσταρ
καὶ χλευθῆ νάρθυκος ἀπαί μέσος ἡ τροφὴ δλόφας,
ἥτις ἵπποις μαράθοις τολυκαῖς ἔριζαι,
κεφαλίστης δὲ γέντας, ἐλεοθρέπτης τε σελίνος
Στέργματα, μεσωθῆν δὲ χάσθι. Βάθος ὁ βεβάφοιο.
Ἐνθάδε ἵπποις γε ταχὺ μετεργμῶν σελίνος,
Δραχμαῖς δὲ δίλυσ σκύρους ἐχεωδύκες ἀλθηκή.
Εψ δὲ ἀθερόγυνέος καρπὸν κέρσαιο κυμάντα
Στίσσας, ἥτε χίδνης τε, τοῦτο ὅστε τῷ ἀμφικυκνίστας
Πάντα δὲ μεγάλους κυάθω γῆς ἀφύξιμοι ὄντα.

Quin cotylæ sextam picis atræ congere partem,

NICANDRI

Et viridis ferulæ fungosam tunde medullam,
 Fastaq; tū radix iungēda est Hippomarathri
 Vnā trit. cedri cum fructibus, atq; palustris
 Adde apij granū, oxybaphū quod cōpleteat vñū.
 Semina quin capies dissecta ex Hipposelino,
 Drachmarūq; duū mirrhæ addes pōdus amara
 Detonsim et granū, quod munit arista cumini.
 Certa lege librās, vel echidnā, aut astata miscet
 Sunt forbenda tribus cyathis permixta lyæi.

ἦγον in hac parte Nicander pro medulla posuit: inter
 dum autem geniculum significat, aut umbilicum herbarū,
 qualis harundinum est, & harundinacorum omnium, id
 de μασχάλαι, id est, alce à Græcis nominatae pullulant. Se-
 in partibus corporis propriè ἦγον sedem sub umbilico si-
 gnificat: Latinū sumen, aut inum ventrem nominant. Ni-
 cander aliquando pro hepate posuit ἦγις ιππάς. Hippo-
 marathon fœniculum grande est, n. om Græci magna ha-
 vocibus Hippos, aut βασ significant, ut βαρεῖαι ingens
 fraxinus, Hippoclinum magnū apium, quod Latini ola-
 atrum, nostri alexandrum nominant. Est tamen Hippomar-
 athri genus aliud, humile, de quo mentionem facit Diophanes
 corides, apud nos frequentissimum, iuxta radicem como-
 sum, folijs hyssopi, aut roris marini coronarij, umbellace-
 muli, sed multo minore. ἄσατον porrò quid Nicander no-
 minet ingenuè fateor me ignorare, fortasse ea voce ro-
 lu.

uit aliud, quod quis animal venenatum, perinde ac viperas
injet in hoc medicamento, ut peculiariter i clibus illius ani-
malis pro sit. *ασαζεp* Gracci inconstans dicunt, nec male vi-
cetur aptari posse id nomen venenatis animalibus.

Νάργιλος τ' ζυσταθέντος μεταχυπίου ἄχθος ἐλέθης
εἰς τὸν δικταπόδην ποταμὸν ἀρσυληθεύτας
καρκίνου γένθενται νεοβδέλης γάλακτος.
Ιεροῦ δὲ οὐδὲ θεραπεύεται ναργενός ὁχθη.
Σιδονίς οὐδὲ μοιο θεμάλιον, ἀρμονίας τε.
Ενθα δέντω δαπλῆτε νομὸν σάβδοι δράκοντε

Præterea nardi validi fer pondera drachmæ,
Atq; pedes octo gestans querendus ab amne
Cancer, & emulæto nuper cum lacte terendus.
Atq; Iris Drilonis, vel littore Naronis acta,
Fundamenta soli, qua stant pinguissimi Cadmi
Cōiugis atq; suæ, quos Mars mutauit in angues

Irim præcipue commendauit Illiricam, Nam Illiorum flui-
mina sunt Naron & Drilon, qui sciungunt Illirios, à Libur-
ois, ibi Cadmus habitasse fertur, cum uxore sua Armonia,
qui Martis ira, quod Draconem fontis Castaliæ custodem
se interemissa, in dracones conuersi sunt.

Λάζεο δέ αὐθεμόεσσαν ἄφαρ ταῦφυλον ἔρειν,

N I C A N D R I

Μῆτε μελισσῶν ποθίσκεται ὀλαρμὸς ἔρωτος
 καὶ μυρίκης λάχοιο νέον τανακαρπάξθαλμον,
 μαίζει γὺνί γώνιον γεράσμιον, οὐδὲ Απόλωτος
 τανθρώπας κορυπᾶς ἐθήκει, οὐδὲ θέμει αὐδοῖον.
 Μήδε κονυγῆν φυτὸν ἔγχλεον, οὐδὲ οἰκτῆς
 καυλὸς ἀνεμόφυτας, οὐδὲ πτερός ωλάς, οὐδὲ αὐθική
 Σαμψύχα, κύνισσοντες, οὐδὲ δυγλαγέας θυμαλίδας.
 Πάντας ἡ λίγδω θρύπη, οὐδὲ σκαρίδεας δυχέας,
 Φαρμακῶν μέθυ καὶ οἶδος δεκάτη γὺνέμορφα.

*Floribus atq; etiam folijs insignis erica,
 Ceditur: hanc apium volitant examina circum.
 Seminibus vacuum ramum quoq; velle myricæ,
 Quem mortale genus νατον veneratur; Apollo
 Nam Coripæus ibi posuit fatalia iura.
 Quin viridans folijs simul est miscenda coniza,
 Sambuciq; leues caules, florumq; manipli
 Sapsuci, et citysus, thymalis quoq; turgida succo.
 Cuncta sed in patulo sunt vase terenda, meraci
 Parte ferens quantū decima dicit congius vna.*

Absolutius quod inchoauerat medicamentum, addit
 predictis Ericæ folijs, floribusq; decoram. Et sancè flore
 comatur

comatur decenti, spicaceo serè, ac veluti in scopæ odore
te morem congesito, folijs corij pusillis, cuius floris pastis
apes, ut Dioscorides scribit, mel reprobum efficiunt. Apud
nos nascitur copiosissima, reprobaturq; inter alia mellis
genera, quod ex huius flore lectū fuerit. Cepell hodie vo-
cant rura. Vnde Scholiastem Græcum hallucinari maximè
constat: qui dicat ericam folio hederæ præditam esse, lon-
giore, & asperiore. Addit prætercaramulū myricæ, quæ
τανακεπία dixit: quæ vox si ad verbū transferenda sit,
penitus infructiferū significat, id est, πάντα ἄκρεπον. qua
voce alterutrum significare voluit. Aut genus myricæ ste-
rile, infæcundumq; querendum esse, aut recentem ramu-
lum ipsius, priusquam fructū ederit, vellendū, quod magis
placet. Nam Dioscorides duo myricæ genera cōstituit; am-
bo verò fructifera, nec admodū reluctaremur si quispiam
seminibus plenū vertat in hac parte, illud τανακεπία, ac
cipiens ἀντιφεσικῶς, quæ figura Nicandro est maximè fa-
miliaris. Vocavit autē myricæ ramulū ράτη. i. ratē, quo
niam Apollo vaticinia reddi, gestato huius ramulo sanxe-
rit, atq; idco in ea posuisse vaticinia, & iuram mortaliū dici-
tur. Quod & scrūtūt magi, et Scythæ, qui myricino vatici-
natur ligno, mosq; hic vaticinādi ab alijs multis gētibus
obseruatus est. De quare Herodotus plura, tum in. 4. tum
alibi scribit, plurimos scilicet in Europa hac plāta vatici-
nia reddere solitos. Quin et in Lesbo Apollo virgā myri-
cæ gestat, vnde et myricus est cognominatus. Idipsum ve-
tustissimi scriptores multi retulerūt. Porro de sambuco ni-
hil dicendū aliud videtur q̄ caules eius, dictos esse ἀνέροις
&c. i. ventosos, propterea quod leuissimi sint, minimumq;
ponderis habeant, ob laxitatem. Conyza, & sampſucus,

N I C A N D R I

notissimæ sunt plantæ. *Cytisus* multis annis fuit ignorata, et nescio an adhuc in Gallia, Germania, et Italia cognoscatur. Ego multis regionibus peragratis non alibi profligantem sponte *Cytisum* vidi, quam in Hispania, in qua saginatur pecora huiusc herbæ pastu. *Arbustacea* facie surgit folijs incanis, dorso tumente, maxima ex parte terrinis, ut in loto, longioribus, crassis, flore luteo, pisi figura, à medio caule usq; ad cacumen coronatur, virgas edit ab una radice plures, Qui ex radice statim caudex erumpit lignea duritie riget, ut arborescere posse nō dubitem. Nostris bogas candidas vocant, quoniam ad usum sericorum vermiū maximè eliguntur, cum nō sit tam implexa, ac alicherba. Deniq; *thymalis*, à recentioribus *tithymalus* dicta est. Sunt autem huius genera multa, ut *Dioscorides* proprio recenset capite.

Αλλ' οὐτοι γραύωμενοι ποδὶ ἄλλα τοκῆσθαι
Βάτραχοι, γένος χύτρων καθεντυθέντων ἄεισοι
Βάκματι, πολλάκις δὲ οὐ ποτὲ γίγαντες θολόγην οἴνῳ
Η αὐτοις οἴνοις νέρην πακοῦ, ἄλλοτε νύμφαις,
Ευωιδέψι, ποτὲ δὲ οἴνοις γίγαντεσιν αρπάζουσαι.

Ramula quin etiam rauco clamore molesta
Longè alijs prestat, feruente liquamine cocta.
Vipereum'ne iecur potatum sepe meraco
Prefuit in Schedio, caput aut lugubris ecclidiae
Lymphis evitandum, stillis ni matris Iachi. — ne-

Ranæ si ex oleo, & sale decoctæ edantur, iusq; carunt
itidem sorbeatur, contra omnium venenatorum animalium
virus pellent: nero sumq; genus omne confirmant. Vipera=
rum porro iecur, contra viperarum morsus commendat=
ur: quod & Plinius confirmat. 29. naturalis histori.e ro=
bonne, eos qui viperæ iecur coctum aliquando hauserint,
perficit a serpentibus non feriri scribens. Nicander in Sche=
dio vino iecur viperæ laudavit: est autē Schedium vinū,
aut quodcumq; ad manum fuerit, aut Aegyptiū. Nam Sche=
dium Aegypti ciuitas est. Demetrius Schedium vinum pro=
cer cyreco accepit: est autem huiuscmodi compactū crassi=
tudine, ut Agathocles in libro de rictus ratione scribit.
Præterea viperarum capita idem omnino præstant: aut
aqua, aut vino potata. Plinius capita viperarū ielibus ca=
rundem utiliter imponi scripsit: ego in his veneni redun=
dantium semper timerem, magisq; mihi suspectum caput
esset, quam iecur, ob dentium malitiām.

Μὴ σύγελιχύσιο λιθαῖμ πολυδύνατος οὐθίσ
κόρκοροι ἡμέραντα, πανάκτιουτε πονιλίω,
ἥντε καὶ πράκτιδοι ὀρείγανοι ἀμφιψέωσι.
Συνδὲ τὸ ὄντες πετάλαιοι ὀρείγανοι, αὐτές θύμβης
σρομβίας τώχοιο πάκης ἐμφόρβιανάσσα.

I.m neq; flauescens elichrysi flosculus absit,
Corchorus aut flexus; medic.i aut virtute conila
Herculeū dicūt quam nomine origano ipsam

H s Atq;

NICANDRI

'Atq; onophylla simul cōiūgis origana, thymbræ
Grana terēs; cladē nanq; hæc populātur iniquā.

Elichryflos, aut ut Theophrastus Heliochryflos, à solis
& auri fulgore dicta plāta, à nostris herbarijs, quanquam
hoc nomine cognita non sit, circumfertur: ipsi mancancl-
lon nominant: officinæ stæchas citrinum. Corchorus inter
olera refertur, unde in adagiu venit: κορχορός εν λαχάνοις,
id est, corchorus inter olera: transfertur que ad frugales
quosdam, & indignos, qui sorte sua maiores honores aucti-
pentur, ac sc̄ comisceant optimatibus, cum herbula hæc vi-
lis, humiliusq; censeatur, ac gaudeat maximè inter gran-
dissima queq; olera nasci. Dioscorides, ac Plinius anagalli-
da corcorum dici memorie prodiderunt, quod si ea est (ut
credimus) nūnq; procul dubio ipsam appellauit Nicand-
er, quod semper humili procumbat, nec queat erecta assur-
gere, nos flexam eadem ratione diximus, quoniam vox illa
omnia hæc significare videatur. Porro conilit, si Dioscori-
di credimus, sylvestre origanum fuerit Nicandro, quod et
Heracleum panaces etiam vocauerit. At vero si verba Ni-
candri diligenter expendantur, Heracleum origanum (in-
quit) quod & cunilon vocant. Ut cunq; autem res accipia-
tur, neq; heracleoticum origanum, neq; onophyllum, quod
allo nomine onitis dicitur, (quod sciām) cognoscit nostra
et: neq; aliud origani genus unquam cōperire potuimus,
præter id, quod vulgo notum, circumfertur, quod sylve-
ſtre esse humidquam ambigamus.

Ἄγρα μὲν, ὀλίγας μηκωνίστι γέμυοντεῖσιν

Egypciis,

Εργείλειν, ἀργυρᾶς δὲ καὶ ποθετέροφεν αὐθα
τλῶ, ὃ τοι φιλέταιει επίκλησιν καλέσσιμ
ανέροις, οἵ τι μάλιστα πέδαι γύγαστε σῆμα
παρεθύνοις νέστι λέπας, τόθι κλέρχος ἀεργοῖ
ιπποις χιλοῦσι, καὶ αὐχλαῖστι καύσρος.

*Quin capies rhānū, quæ parua papauera fingit,
Rore madescētem, candenteq; flore venustam.
Hanc omnes dicūt Philetærīm nomine gentes
Quæ Tmolūm iuxta, ac Gygæ lugubre sepulcrū
Parthenios mōtes habitant: quo Clezica tellus
Segnes nutrit equos, vbi sunt primordia caustri.*

Rhamnus arbor est spinosa, cuius generatrica Dioscorides tradidit: ego (quod sciam) in Hispania aliud Rhamni genus quam primum non vidi, hoc verò multis in locis nascitur, quo sepes muniuntur. Nicander paruis papaveribus rhamnum similem dixit, aut quoniam folia tum in cana, tum crassa uti papaveris sint, aut quoniam sumend.e sint ex ipso viticulae non maiores ramis papaveris, quod Scholiastes intellexisse videtur. Topographica autē descriptione amplificat rhamni historiam: philetærīm ipsam, id est, socialem (ut ita dicam) à Mysis, & Lydis inquiens nominari. Nam Tmolus mōs est Lydiæ, in qua Gygas quondam rex extitit, cui sepulchrum honorificentissimum eretum est. Quin & Gygea palus Lydiæ, & Mysie cōtermina.

N I C A N D R I

mina. Porrò Parthenium, promontorium est Lydix, & Clezus mons eiusdem, ubi multi pascuntur equi, quos seques nominauit Nicander, quoniam curribus addicti non sint, nec domiti ab incolis.

Νικῶ δὲ ἔγε θεοῖς ἐρέω ὁ Θεός αὐτῷ αἴρων
 ἐνθεούσιος εχίας τιφάσκει. τῆς δὲ τὸ μέτωπον
 ἄγκεστον πεσόντην ἀπειθῆνται τετάλδοι,
 παρεργοῦται τυτθόντει τὴν χθονί πυθμένα τένει.
 Ήδη ἐπορθετάλδοι, καὶ γὰρ καλύκεσι θαλασσαῖς,
 ψήλη. ὀλίγῳ δὲ τέλειος πορφύρεται αὔθι.
 Βλάστη δὲ ἔχιος, σφεδανὸν δὲ φύπτει κάρπωσι.
 Τοῦτο μὲν, ἀπ' αὐτῷ αἰδησθετα τεταμώντες χασματεῖ,
 ή σφέλα, ἡ ὅλμω πεάσεις, ἡ ρωγάδη τέτρι.

*Nunc cape quae profundit radices anguibus atris.
 Ergo Echiaea duo prorupunt, fronde sed unum
 Anchusam referens, horrentius exit ab imo,
 Cuius parua tamen radix haud figitur altè.
 Ast aliud folijs, & toto germine lætum
 Surgit: purpureo vestitum flore pusillo.
 Vipereo semen capiti similatur acuto.
 Ex his, sume pares tundendas illico partes
 Aut pila, aut pelui, duræ vel frigmine petrae.*

Duo Echij genera Plinius facit; unū pulegio simile, coronatum folijs, neque de ipso scribit plura, alterum lanugine distingui spinosa, cui capitula sunt viperæ. Nullum Echium a Nicandro descriptorū, conuenit cum primo Plinij echo. Alterum Nicandri Echiū herba est hircina non cupata, primum verò credimus esse communē triuialemis; hanc anchusē speciem, quae temere ubiq; prouenit in campis, & iuxta semitas. Videlicet autem nos his annis elapsis in oppido Angresolanomic, anchusē genus quoddam tam venusta forma, ut credam formosiorē plantā reperiri non posse, huius caulis latus erat, instar quatuor digitorum, non admodum crassus sed membrane in modum tenuis, ab imo, sursum tanta florū purpurorum copia insignis, ut nō cederet pulchritudine pennis struthio canicularum, quae galeis imponuntur.

Ηὲ σύγ' ἀρύγχοιο ιφὲ ἀλθήγνῃ θάκενθα
ρίγαν λαΐναιο, φέροις δ' ἴσρρετες ἄχθος
Ἀμφοῖν, ιφὲ κλώθοντες γν̄ αρ̄τέρασιν ἐρίν.
Λάχεο δ' δυκνήμοιο πόμης Βρίθας ορέας,
Καὶ απέραθες νεμεαῖο ἀειφύλοιο σελῖν,
Σινδεις ιφὲ αννήσιο τὸ θηπλῶμα ἄχθῃ θάκενθα
ρίγαντος ὅλκίνεσταν τῶο πλαστῆρα τεσσαρα.
Καὶ τὰ μὲν, οργανέρωιο, οὐτὶς γν̄ τούχει μίξας,
Αλοτε μηντ' ἐχίωμα ολεὸν σίνῃ, ἀλοτε τύμβα
Σκορπιόντατε, δηγματ' ἐπαλθήσαο φάλαγγος.
Τεπλόοι

N I C A N D R I

τερπλόορ γνθρύπτωμ ὁδελῶς Βάργος γνθηθεν δινε.
 Nec secus Eryngi, pariterq; salubris acanthi
 Radix, trita pari miscenda est pondere dietis.
 Addenda et tenuis quavallibus hæret erinnus.
 Atq; coma eucnemi mōtanæ germine prægnās.
Quin Apij semen nemeæi fronde perennis,
Hisq; duplū pondus iungendum fortis anesi
Quo lanx pressa ruat ceu præceps pōdere graui.
Cuncta subacta tamen, patulo promiscua vase,
Vipereum morsum vincunt, ac vulnera curant
Dira nepæ, superantq; phalangis virus iniquū,
Vino trita ferens obolorum pondere ternum.

Non tantum de radicibus, quæ venenatis aduersantur
 edisserit, sed intermiscet etiā frondes & semina. Eryngiū
 igitur, & acanthus notissimæ sunt plantæ, aduersusq; ve-
 nena expeditæ, primam nostri panical vocat, alteram verd
 carneram, sephasiæ brançam vrsinam. Erinus apud fontes
 & fluviorum ripas in vallibus maximè nascitur, folijs oci-
 mi, herbarij lactarian vocant; quoniam caules & folia la-
 eteo succo madent. De Eucnemo herba nihil (quod sciam)
 Scriptum cōperi apud probatum aliquem autorem, fortè
 eo nomine πολύκυροψ voluit significare, quæ herbula fre-
 quēs est, in multis locis pulegio simillima, unde regale pu-
 legiū cognominatur. Nec ignoramus Scholiastē τυναχορ
 tanquam

tumquam epitetum ὄρεις etiam accepisse, perinde ac si
ινκλαδος dixisset. i. surculoson, lētcq; surgentem. Sed neq;
īpāis herbae nomen nobis nūquā notum fuit. Porro apū
vocavit nemēum, quoniam in nemesiatis ludis vīctores
eo coronabātur. Autū, quod Gr̄eci anēsum vocant, notū
satis est: quare in pr̄esentia de eo plura dicenda nō sunt.

Φράγεο δ' αὔγλυχτα χαμάλεον, καὶ σὲ ὄραιόν
Δοιοῖ δ' ἀσμφίς ἔπειτι, διηρή, χοφοίδελος ὠτῶν
ἥκται σκολύμω, προχέλειο δ' ἀπεχθύνα χάττω,
ρίζας δὲ Βειαρῆς τε, οὐδὲ θάλαττα, καὶ τὸ κυνοῖς
Σκαροῖς γύπτελέθη φυξήλιος γύνεμέτα.

Τὸν δ' ἐπόρον θήνεις αἰδεῖ πεπάλειστη ἀγαρόν,
πέσσι δ' γύνεφαλῆ φύεται πεδίεσσα μολεβροῖ,
ρίζαθ' ὑπέγκεισα, μελίζωρος δὲ πάσαδε.

Τῷ μὲν κυάνεον μέν τε νάνεο. τῆς δὲ φάρεος
Δραχμαῖον ποταμοῖο πιᾶται ὑδάτεσσι ταράξεσ.

Nunc agè fulgentem perpēde Chamaeleon altis
Collibus herētem: gemina tamen indole crescit.

Nam niger ut scolimus diffusa fronde comatur:
Dura sed est radix, nigricansq; per auiam motis,
Umbrosumq; nemus, solem auersata tuentem.
Candidus, at rigidis occurrit frondibus usque

Quiq;

NICANDRI

pis ubiq; nascuntur, illud quidem lasciuū, quod buglossam
sylvestrem nōnulli appellant, hoc verò exile, quod milium
solis adulterinū quidam dicunt. At verò secundum genus,
de quo in hac parte Nicandrum agere credimus, in sabulo
sis maximè nascitur apud nos, tam maritimis locis, tam
montibus ipsis, fœminæ columbinū pedem solent appellare.
Crymne, & Græsus, campi sunt, & plantæ Troiane;
equi autem prata nominavit, in quibus lignus equis fabri-
catus sicut in Troianorum perniciem: nam nomen postmo-
dum loco inditum ex equo est.

Λάργεο δ' ἔγχλωα φλετὸν ἐλαῖνη τα κρότων.
Συμίδης τετέλειστ μελισσοβόύιο δασέις.
Ηὲ κρήνη πελίοιο προπούσιστονυμον ἔρνες,
Ηθ' ἄπερονίδας ταλισρέπτοιο κελεύθες
Τεκμαίρει, γλαυκοῖσιν Ἄρη πετάλεισιν ἐλαῖς.

Præterea viride, pinguemq; crotonis amictum
Cum folijs densis apicis liri misce resectum.

emper Aut plantam ingiter solem que aduersa tuctur
Vnde trahit nomē, monstris iter usq; coruscum
Solis, & hinc glaucis oleæ par frondibus exit.

Croton, plantæ notissimæ est; Ricinus à Latinis dicitur,
nomenq; inde mucuisse videtur, quod semē eius, insectum
cum, & boum auribus adhaerens pulchrè emuletur no-
stri mugerae vocant, officine Keruan, aut palmam Chri-
sti. Apud

sti. Apud nos multis in locis arborescit, sed tanquam iniuti
lis frequenter præscinditur. Scholiastes crotoni folium pi-
ce habere scripsit, id tamen docti tanquam ridiculum reij-
cunt. neq; nos multum moratur, quidquid ille in planta-
ram censura dixerit. Ceterum heliotropium plantat, quam
diopasim̄s poëtico more pinxit Nicander, et est, quam
nostri caudā scorpionis vocant, nonnulli herba cancri, duo
rū sanè generū, non rūa folio assurgit longiori, satis ad
olea frondes accedens, quia inquit Diſcorides ocymo cō-
parauerit, flos in caudā scorpionis effigiem intorquetur,
nde nomen traxisse videtur, caudā scorpionis. Altera
vindiorē est folio, fructus verrucarū instar pensili, no-
striq; ideo verrucariam nominavit; cuius verrucæ si lineo
penno perfricentur, aut papyro, statim quidem colore vi-
ndi ipsum maculat, sed sensim color ille in cyanum abit.
Verrucis, & myrene eis utilissimus est ipsius fructus con-
ritus. Scholiastes etiam in hac plantā suo more aberrat: &
rescio quæ de scorpione inepta sancè profert.

Αὐτῶς δὲ ἡ γένεσις καταλαύδη: Θεραπεία
πυρυνυλάχωμ ἀλφυγδὰς στίφυσε ποστός λίμετλα.
Διπότε δέ τοι βλωθεσθε πυρίτιδης ἔγκλωπος φύλα,
κατολεωθεσθε φέρεις ἀπὸ καυλὸς ἀκινήσεις.
Ἴγραις γένεσις παύκης φλεγυνίου, ὅργάτε πρώτης,
πακίωρ μέλανος ποταμὸς πῆλος καλεσθεσθε,
Ἄμφεβυωνιάδης θέρων Ιωνίας ἔρυσις,
Εὔπεσαις ἱράκλης πακίων επιστάκτειν ἴδειν.

NICANDRI

Haud aliter radix prodest Cotyledonis, vſus
 Non parui, pedibus tumidis algore chimethlis.
 Atq; virens folijs miscenda tenella pyritis,
 Aut scolo pendra recēs, exempto caule, ferēda.
Quin panaces capies phlegyeiō; amne quod olim
Ex Melane auulſit primus per littorā Pæan,
Quādo Iphicli prolē mulſit genus Amphitryonis
Hercule cū forti nanq; ille cremauerat hydā.

Cotyledona, Latini scriptores umbilicum Veneris nominant, herbarij, auriculam sacerdotis: nascitur in rectis muris, & locis humectis, cuius facultatem commendavit ad perniones, non quidem ut reserunt scholia, si deuoretur herba, sed potius si illinatur, nam & sacro igni, inflammationibus, & strumis facit, ut Dioscorides testatur. Sunt autem chimethla (quos Latini perniones vocant) frigoris iniurianascentes in digitis tumores, ob sanguinem inibi concrecentem, qui frequenter rumpuntur in ulcerā. Pyritis ab igneo, ferueteq; gusto dicta est, neq; alia sanè ceci seta à pyrethro. Ceterum, quod de scolopendra, aut scolopendrio dixit, mirum nō animaduertisse scholia. ait enim exempto caule, iniiciendam hanc herbam, quæ ne per somnium quidem caulem gerat. Quod sanè à poëta veluti pocium, & ἄρνικῶς, aut per ἀντίρρασιν dictum esse arbitramur. Scolopendron verò nostri auratam herbam (quod dorsum eius veluti aureis lituris fulgeat) nominat, seplas sic ceterach. Porro Pæan Aesculapius est: Apollinis fīlius, &

lius, & Coronidis nymphæ, quæ nata est ex Phlegyo, unde
de & Asclepium panaces Phlegyum à Nicandro cognos-
tum est. Aut quod in Phocide maximè nascatur. nam
phlegya gens Phocidis est. Hac autem planta avulsa ex lit-
tore Melanis fluuij Beotici, dicitur Aesculapius curasse
Iolium Iphicli filii, quando Herculi cum Hydra pugnanti
opem tulit, unde & nomen herbae adepta est.

Εἰ δὲ σύγε σκύλακες γαλέης, ἢ μητρός αλαζόνιοί
Αγρόσεις τρέόστασοι, ἐπειδή σκύλαιοι δὲ λάχναι,
Καρφαλέοις οὐθύπτει τυρὸς σελάκων ἀστυκῆς,
Τῆς δὲ ἔγκαττα πάντα βαλῶν, οὐδὲ φόρεσθα γαστρός,
Φύροις ἄλλος θεῖοι, οὐδὲ πελίς δίχα πέροι,
Μήπι γύνισκύλαι νεαρόμενοι σκινάρε, ὡκὺς ἀσίξας.
Ἄλλ' ὅπόταν χειώ σε παπιπάζῃ μογέοντα,
Σειχείσκυνητι σκελετοῦ μάκριθ, οὐατ' ἀφαυρόν
Σίλφαιοι. οὐδὲ φάλιγγα ποθεξηροῦ γαλακτόθ,
Οἶνω ἀθηνύθωρ. τὸ δέποι πεφερέσταχον ἄλλων
Ἐνσάται, πάσας γάρ δικῶς ἐπειδήσας ἀλύξες.

Huc catuli facient mustellæ, argutæ ne mater,
Capta recens, iugulum trâsfixa, pilisq; reuulsis;
Accensa validâ subter, fulgenteq; flamma.
Imq; proculi iactis retrimētis ventris, & extis

NICANDRI

*Condiri salibus debet siccanda seorsum
 Aradijs solis, ne exuēto humor tabescat.
 Sed cūm poscit opē miseranda aerumna doloris
 Ancipi resecans prædurum corpus, & addens
 Silphion & laxum, duri'ue resegnina laetis
 Trita mero sumēs præstans medicamē habebis.
 Nāq; potest omni in summa succurrere pēsti.*

*Mustellæ nōmē apud Latinos accps est, perinde atq;
 γάλλος & in iis & apud Græcos. γάλη domesticam mustellæ
 lón videtur significare Nicādro, cūm ipse sylvestrem ma-
 stellam, qua auicula venatur in iis & potius vocauerit in
 Assidis historia. Sed & Dioscorides hoc ipsum medica-
 mentum recensens, aperte vulgaris mustellæ fecit mentio-
 nem, libro secundo, cap. 23. inquietus, γάλη uaremidios, id
 est, mustella que in domib; nostris oberrat. Et autē hęc
 vulgaris mustella, quam frumenti nostri vocant, aliqui verò
 ginct. Ceterum sylvestres sunt iuridic; tum quas pro-
 prio nomine mustellas vulgo nominant, tum quas vocant
 surones, Latini verò viueras. Sunt & alia mustellarum
 genera, quae non est præsentis negotijs explicare. Laxum
 silphianum Nicander dixit ἀφανεστὸν σίλφιον, est autem cy-
 renicus succus, quem nostri Beni Iudaicū vocant; laxum
 guidē diellū, quem admodū Scholiastes annotauit, τοξεῖον
 κακόν, ἐπὶ τοιούτῳ σίλφιον, id est, quia laxum, ne-
 quaque uitē compactum, aut adstringens est silphiū: at
 verò ἀφανεστὸν propriè frugale quidpiam, ac vile, nulliusq;
 rationis*

rationis significat. Duri resegmina lactis, periphrasticos
pro casei fragmentis ponuntur, Græcè dixit ἡ σεράνδα
πρόξενο γάλακτος, At σεράνδα, inquit Scholastes, ἦν
καὶ τὸ σεραφαλίδα λ' γονεύρα dixit, id est, quæ nos casei orbem
dicimus. Interim tamen illud non est dissimulandum, dictū
esse à Nicandro: Σῶχτος δέ τοι εὐλιπτός Λάκων, οἵτε καὶ
φαυρόρεψιν φέρει, id est, scalpro rade arcuū ferre corpus,
perinde ac molle silphium: que oratio anceps nobis esse
videtur. nam hæc, simplex cōparatio esse potest, ut dicat
perinde esse secundum duram carnem, ac solet silphium,
aut caseus scalpo radi. Potest etiam his verbis præcipere
re, non solum carnes arcuū mustellæ esse secandas, sed
et silphium, non secus, aut casei orbis, quam nos seruauis-
mus mentem in versione, quoniam ad antidoti efficaciam
illa non parum facere videantur, quanquam Dioscorides
nihil tale addiderit. Liberum tamen erit tibi quod magis
ariserit eligere.

Πεύθεο δέ πινακίης χέλυος κρατήσασθε αρώγιλον,
Δίγματες ἀλαρέψαντες δελιχῶν, οἵτε φῶτας αὐγεῖσι
Ἐρωτασίνονται. Τὸ δέ πινακίης αλέξιμον ἔη.
Ηγιαλῶν ἐρύσωσαν διερέψαντες πόντον χελώναν
Αἰγιαλῶν ἐρύσωσαν διερέψαντες, κεφαλῆς ἐπειρυμόν αράβες
Μαχλίδις χαλκάνη, Βλεσυρόν δέ τοι αἴμα χέαδος
Επειράμπον νεοκρηνούντας. Εν διπλωτεύσοντος.

N I C A N D R I

Οὐρόν ἀπαθῆσαι πλαδίοντ' θυργέῃ μάκρῃ.
 Ήστιν εἰσὶ δὲ τέρσαεο, οὐδεῖν φέσαι αἴμα κεκάσε,
 Δραχμάων πισύρων μίσγων Βάρεος, ἐκ δὲ κυμίνων
 Δοιάς ἀγροτέροιο, καὶ εἰκ ταμίοιο λαζανῶν
 Τετράκιον δραχμῶν δύο καταβάλλεο Βρῆθος.
 Εὐθὺν ἀπτήμινγων, πιέσαι δραχμάνοις γὰρ ὄινη.
 Καὶ τάξις μὲν τὸ θερίσαται αλσύλθηται δύο.

*Noſſeq; prætantem par est teſtudinis uſum
 Āequoreæ, longis hanc parui pōderis uinquam
 Reptilibus, solitis homines abſumere morsū.
 Hanc igitur quando conclusam fortè ſagena,
 Litoris ad tenuem traxit pifcator arenam,
 Hunc mora, per ualido reſupinū vulnere collū
 Cufpide ferrata ſcindes, fundesq; cruorem,
 Fiētile quē capiat, nuper formacis ab ore:
 Atq; ſerū fluitans purgandū ex ſanguine colo,
 Ut ſiccata queat diſfringier oſſa cruoris.
 Vnde quater drachme pondus reſcinde, cumini
 Sylueſtrisq; duis, leporisq; coagula iūge, ſtem
 Quæ gemī e drachme quartā equet pōdere par
 Hæc*

Hec miscenda tñ, vino sed drachma bibēda est.
Atq; haec sunt o tibi serpentū amuleta venenis.

Vastum animal testudo marina est: tantaq; crescit proceritate, vt apud Trapobanum insulam (nam mare illud testudinibus abundat) testa domorum, non ex lignis trahibus concinnantur, sed ex tegumentis maximarum testudinum. Vniuersusq; autē superficies integrū testum præstare potest; cùm ad quindecim cubitorum magnitudinem r̄sq; procedunt. Sed mirum profecto illud est, neq; silentio dignū, quod de his marinis testudinibus naturales scriptores memori.e prodiderunt. Caput scilicet harum absissum, non statim commori, sed diu viuere, vt si manus, aut stipulam oculis admoucas, sponte claudantur, et interim quod obuergetur ori mortuū conteratur. Quin horum oculi fulgentissimi sunt, quorum pupillæ candidissimæ, ac splendidissimæ cùm sint, cruentur, et anulis clauduntur, et imponuntur monilibus. Longè tamen maiorē r̄sum sanguis ipsarum præstat, qui venenis aduersatur serpentium, ex quo medicamentum paratur maximi momenti, quemadmodum Nicander scribit. Expurgata primum serosa sanguinis parte, coloq; transfusa, vt in offam sensim concrescat sanguis, indeq; quatuor drachmarū pondus sumendum est, addendæq; sylvestris cumini duæ, et leporini coaguli drachmæ semissis. Mox omnia simul subigenda, ex vinoq; huius medicamenti drachma una bibenda.

Ἐργασίαι τοι σύνταξο πολυφρεγάζοι φωλαγγός,
Σήματά τ' γνέει χρυσοῖσι, ἐπειδὴ δὲ μέγιστος αὐθαλόδες γένεται

N I C A N D R I

Nunc age iam virus perpēde Phalāgis iniquū,
Signaq; mordētis, siquidē quē Rhoga vocarūt,
Est niger, atq; pedū magno cumulatur aceruo,
Dentibus & frendet, medio de vētre profectis.
Dum ferit haud remanēt vestigia vulneris vlla
Lumina sed subter rutilant, ac vndiq; corpus
Occupat algor iners, fundūtur mēbra deorsim.
Semine qui madidū membrū genitale tumescit.
Flaccescens nunquam, frigus coxendicis ossa
Inuidens subitō genuum ligamenta resoluit. ^{mox}

Postquam de serpentium varijs generibus, & medicamen-
tis ipsorum venenis aduersantibus, hactenus egit Nicander,
iam nunc ad phalangiorum genera transfert tractationem,
quorum

quorū notas accuratissimè omniū trādidit. Sūt igitur pha-
langia in genere arancorū, à longitudine internodiorum
in cruribus ita nūcupata, quoniam Gr̄ecos olim digitorum
internodia φάλαρας vocasse Galenus est auctor. Gr̄eci er-
go id arancorum genus, nūc phalangion neutro genere,
nūc verò φάλαρα masculino dixerint, quanquam Latini
scriptores magis priorem usurparint nomenclaturam, inte-
rim tamen nobis non placuit, in hac parte Gr̄eci sermonis
libertatem spernere. Multa phalangiorum genera receper-
sent naturales scriptores, sed omnes inter se non conue-
niunt; nam aliter Plinius, aliter Actius, aliter Nicander ge-
nera ipsorum communerat. Primumq; vocavit Rhoga, quo-
niā acino rūe, qui ἔως nominatur, corpore sit similis: Pli-
nius Rhagion vocat, colore nigrum, cuius os in medio ven-
tris hæret minimum, pedibus breuissimis tanquam imper-
fectis, id ipsum Gillius in eo, quem ex Aeliano, alijsq; auto-
ribus suffarcinavit commentario, in Lybia nasci refert, pe-
dibus longissimis, quod tamē ex quo sit de promptum auto-
re non explicavit. Constat tamen non ex Plinijs solum, sed
Actij autoritate id genus hancquam longis, ceterum
breuissimis pedibus constare. Horum venenum acerbum
est, & quæ percussos sequuntur symptomata communia
sunt, iuxta magnitudinem, ac paruitatem inuidem discreta. In
universum autē frigoris guidā sensus percussis inuehitur,
quod venenū naturae aduersum cū sit nostræ, citissimam na-
tui caloris faciat extincionē, inde saucijs locus luescit,
frigiditas adest, circa lumbos, genita & scapulas: inde fla-
tuum copia excitatur, quæ rigore iugiter distendat genita-
lia; inde ueruosi generis contentio, quæ σταχυδος Gr̄ecis
nominatur

N I C A N D R I

*nominatur maxime, circa inguina, & poplites nascitur,
quemadmodum qui de hoc veneni genere scriptores scri-
pserunt recensent. Et quanquam inter ipsa symptomata
nonnulla, que calori referenda accepta videantur dinume-
rentur, non est mirum in primo humorū tumultu sanguini-
mem interdum, & bilem proprias notas efferre, veluti cir-
ca caput pruritum, & suras, percussi etiam loci simul cum
dolore ruborem, antequam ictus sedis natius calor veneni
atrocitate extingui penitus possit.*

Ασέκορ δέ φησι ἄλλο τι φάσκει, τὸ δὲ αὖτις
λιγνωτὰ σίλβας, σταυρέσν γένειον βόδια.
Βρύξαντος δὲ αἰδηλος ἐπέδραμεν αὐτοῖς φρίκη.
Ἐντὸς δὲ κέφαλος, γόνοι δέ τοι πάντας μάστιχος

*Exinde Asterion dorsum cui pingue relucet,
Fulgentesq; viæ discurrunt corpus in omne,
Si feriat titubant percussi membra rigore,
Et sopor altus habet, genuū ligamēnāq; flaccēt.*

Asterion id genus dictum est, quoniam micantes stellarum instar in corpore suo virgulas habeat, nec possumus ad genus aliquod id reducere eorum de quibus, aut Plinius, aut Aetius cogerunt.

Κυανεού δέ τοι ἀλλο τελέσθω αὐτῷ τοιούτοις εἰσαγ
λαχνῆσν. Διδυόμενος δέ φέρεται οὐκέτι καὶ σύγκατος,

Οὐτινα γεγόσει. κραδίη δὲ οἱ γὰρ θάρσοις
Νῦξ δέ ποθεὶ κροτάφοις, ἔμεχοι δὲ στρέψεις
Λοιγὸι αράχνηγοις, νέμει δὲ οἱ εγγύες δλέθροις.

*Cyanemq; aliud vastum lanugine septum;
Vulnera dira mouēs, labefactat corpora morsu:
Corq; graui languet confractū pondere, et atra
Tempora nox ambit: venitus quin pestifer ore;
Fata vocās fluitat, ceu stamīa texta ab arachne*

Tertium Phalangij genus, Cyanum nuncupatur, id est
cæruleum, aut nigrum, nomenq; a colore inditum reor. Hu-
ius morsus atrocissimus est, nam venenum citissimam in to-
tum corpus facit transitionem, corq; ac cerebrum, rura cum
ventriculo ob sidet, excremēta mouens similia aranearum
telis, quæ non solum per vomitum reddantur, quemadmo-
dum Nicander scribit, sed & per urinam, & alium. Hu-
iusmodi autem excrementsa araneosa (ut Scholia fest
nominantur, aut quoniam stamina referant araneas
rum, aut quoniam tenuia, similiq; ipsarum telis) Est autem
tale excrementum tangentem tenax, & succosum, quod ob-
tenacitatem hæret in faucibus. Id genus phalangij Plinius
cæruleum nominavit peculiari nomine, sed constituit or-
dine sextū, lanuginosumq; esse refert, lanugine nigra se-
ptum, caliginem concitans, & vomitus araneosos. Actius
(ut credo) huius non meminit, quamquam aliorum memine-
rit, de quibus Nicander non fecit mentionem.

Aγρώσης

N I C A N D R I

Ἄγρωστος γέ μνη ἄλως, ὅδη λύκος ἔστε μορφή
Μυάλωμ ὀλεπῆθ, ὀπισθίου δὲ μελίσσας,
Ψῆνας, μύωνας τε, οὐδὲ ὅστ' ἀδι μεσμόν ἵκηται,
Ἄκμηζη δ' αὖτις τύμπα φέρει μεταμόντοις αὐδοῖ.

*Agrostesq; lupi specie consurgit edacis
Muscariū, parat hic apibus retinacula, & ipsis
Crabrones, Culices, atq; id genus omnia captat.
Attamen est huius cùm mordet futilis iētus.*

Agrostes ab industria venandi nomine accepit hoc pha-
langium, quod lupo simile facit Nicander. Est autem lupus
etiam ex arancorum genere quorū Plinius duo genera con-
stituit, minoresq; haudquaque texere credidit, maiores
sub terra caucrum exigua vestibula prepandere. Sed
inter phalangiorum genera nullum priuatum Agrostem co-
gnominavit: quemadmodum neq; Actius: sed ita scripsit.
Acque Phalangion Græci vocat inter genera arancorum,
sed distinguunt lupi nomine. Actius vero h.ee refert: Alte-
rum vero lupus appellatum muscas perdit, eisq; pascitur,
ac corpus quidem habet latum ac volubile: partes vero cir-
ca collum ipsius incise sunt: amplius autem os ciuius emi-
nentias tres habet: cui sanè delineationi aranei genus illud
maxime conuenit, quod per vehementes solis ardores, in
fencistris, et parietibus oberrans muscas insidiatur, quodq;
assultum ingreditur, oris eminentias iugiter motitas, colo-
re cinereo, punctis quibusdam migris distinctum. Scholia-

stes in

stes in hac parte, nō est audiendus, qui lupū ex muscarum genere esse dicit, colore nigrum, cruribus geminis, longissimi musq; præeditū, quod volitat lente, crura in caudæ modum extensa gestas. Id muscae genus apud nos est frequentissimum, estate, sed nescio an muscas vorat, & an aranei genus aliquod huic simile reperiri possit.

Ἄλλο γε μὲν οὐστόνει, τὸ δὲ σφικάρυ ἔπειτα
πυρσόυ ἄλις σφικτὸν αλίκιον ὀκορόπη.
Οὐδὲ θαρραλέων γενεῶν εἰμάσται ἔπειτα.
Ἴπποι γέ σφικάρυ γένεσις, ταῦροι δὲ μελισμῆ
εἰλέσι πυθομένοισι λυκοστάξθεν ἐγγύοντο.
Τῷ δὲ οὐρὰ τήνταντο, ἀθηρατορὸν θέδοισθε.
Νὴ Γειτ' ὅπερα μετὰ γένεσιν ἄλλοτε παλμός
Ἄλλοτε δέ αἴθωσιν, μινύθοις δέ τόνδε μακάρες
ἔχαλκου πακοεργόν, ἕρη παντίνειαν ὑπανού.

Inde aliud *Dysleri*, vocant *Sphæcæon* & ipsum
Carninoræ habet dispar vespæ, fulgensq; colore,
Acris equi sobolē, quam magna audacia monstrat.
Nam genus extat equi vespis, apibusq; boniū.
Corpore nam putrido insectū confurgit utrumq;
Sed pungente fera, sedes ingente timore. (brò
Turget: & excruciat genuū dolor, & modo cre
Cor qua

*Cor quatitur motu, modo languet membra dolentis
Atq; domat somnus moribundū segnis inertem.*

Quintum genus Phalangij dicuntur nuncupatur, quod
sit atrocissimum, & expugnatu difficile, à similitudine ta-
men σφικτός, id est, vespicum dicitur, quoniam colore &
alii habitu, simile sit vespis. Has autē scilicet vespas argu-
tas, audacesq; dixit, quoniam eorum naturam, ex quibus
duxerūt originem referant. Nam perinde ut apes ex cor-
poribus boum putrefactis nascuntur, ita & vespae ex equis.
quomodo autem ea bugone, id est, apium generatio ex bo-
uinis carnibus peragenda sit, docet Florentinus. Ceterum
Nicander λυκοσπάδας nominavit, tam apes, quam vespas
cōmuni nomine: quoniam hæc animalia tunc maxime gene-
rantur, quando coriū tum boū, tum eorum lupinis dentibus
erosa fuerint. Nam lupi huiusmodi armata nudantes in cau-
sa sunt quod hæc animalia nascantur. Nō ignoramus tamen
λυκοσπάδας ἵππος, id est, equos lycospadis Græcos nomi-
nare, animosos quosdam equos, ac rebelles, à freni quodā
generi nominatos, quod λύκος vocant. Plinius, neq; alius
huius phalangij videntur meminisse, apud nos tamen fre-
quentissimum est, potissimum in riuulis aquarum, ubi luxu-
riantes herbæ longè, lateq; opacant. Nam ab una riuuli par-
te ad alteram stamina ducens, satis affabre orbem texit, in
cuius medio semper heret, quousq; prædā consequatur. est
autem vespæ crassius, sed eiusdem coloris, alternantibus vir-
gulis cinctum luteis, ac nigris.

Eid' ἄγε μύρμηκαος, οὐδὲν μύρμηξις εἴκεται,

Δέσμη

Δέρη μεγάν πυρόγν, ἔτι γέ μεγάν εἴσαζε μορφήν.
πάντοθεν ἀσερόγνη πολύτιμες δύρει νάτω
Αἰθαλέη δ' αὖτις τυτθόμ αἱρετοὶ αὐχείας κόροι.
ἄλγεα δὲ πετόροισιν ἔτεικνώτεος τελάτη.

Nunc age formicis par Myrmecæon habēdum
Flamea collagerēs, squalēteq; corpore fōrdens;
Vndiq; stellatim maculatum tergora lata,
Cuiq; caput surgit modicum, fuligine tetrum.
Hic similes dictis solet, iētu inferre dolores.

Plinius duo phalangij genera formicis fecit similia, pri-
mum et septimum: Primum quidem ita descripsit. Vnum
simile formicæ, sed multò maius, rufo capite, reliqua par-
te corporis nigra, albis intercursantibus respersum gut-
tis. A cerbior huius quam vespa iētus. Vixit maximè circa
furnos et molas. Septimum autē his verbis: Myrmecion
formicæ simile capite, alio nigra, guttis albis distinguen-
tibus, vesparum dolore torquet. Ex his autē, postremum
hoc genus, cōuenit cum Nicandri myrmecio, sed quemad-
modum in primo sunt aliquæ, quæ Nicander nō adiecit, ita
in hoc postrēmō de sunt nonnulla ex his, quæ à Nicandro
tradita sunt, veluti δέρη πυρόγν, hoc est, collo igno. Ac-
tius tamen ad verbum videtur huius delineationē ex Nican-
dro mutuatus esse. Id tamen sumus admonēdi, vocari hoc
phalangion interdum quidem μυρμίκεψ, interdum μυρ-

K. M. A. S.

NICANDRI

μηνοδίς, aliquando μύρινα ἡρακλεόπορ, quo nomine
vocatur à Sostrato.

Χρεοδρόπος δ' ἵνα φέτος ἔτερος πάπαντος λέγουν
Οὐατεῖα, χέρδροπτός τοι μεταχλός γύρος αρρένες,
Ἐθάδη επασύτερα φλεγεὶς οὐλημένα χωνή
Ἴκελα καυθαρίδεστι, φαλάγγια τυτθὰ δίγνται.
Τὸ μὲν, σμένεις ἐμμοχθοῦ ἀπὸ ποδὸς οὐρῆμα λέοντοι.
Φλύκταναι, κραδίκη σὲ προπλάγασσα μέμηνε,
Γλωσσα δ' ἄτακτα λέλακε πρέσπαντας δε νοὺς ὅσε.
Ast ubiq; viri manibus sine falce reuellunt
Sparsa per immensos natura legumina campos
Agmina aceruatim rutilo distincta colore,
Æmula cætharidū loca, parua phalangia pascunt
Tali si feriant, funestum vulnus in omne
Phlyctenæ surgunt, errant quoq; corda furore,
Ligia loquax crepidat; distortaq; lumina sūt his

Huius phalangij mentionē neq; Plinius, neq; Actius se-
cisse videntur, nisi dicas scoleciū, id est, vermicariū ab Ae-
tio nuncupatū, ad id genus referri, sed nos in re ambigua
nihil certi audemus decernere: satis est tamen adnotasse in
hac parte horum phalangiorū venenum aliquāto esse atro-
cius, quoniā et ad caput noxam trāmittit, distortquens oculos
obseßis neruis, qui horū motionis opifices habentur.

Φράγμος δ' αὐγύπτοιο, τάτε πρέφε τόλος αὖτε
 Κνώδαλα, φιλάνην γναλίγκια, τὰς ποθὲ λύχνας
 Αιρόνυχος διατυπωτὸς ἐπιλάσε ταφάλος τάχα.
 Σεγνὰς δὲ οἱ πήροι, οὐδὲ διεγέλεα τονίλης,
 Ηγουάνης αἰλούτιο φαίνεται, ὃς οὐδὲ πολύρη.
 Τοῖς ἔπειλος περσῶν τοσοῦτος ταπέλοιστ
 Τοι οὐδὲ σκερδαλέοις νόναι κάρη αὖτις οὐδεμίας
 Εσκληπίος, νηδὺς δὲ Βαριώτης, αὐτὰρ οὐ κάτιτο
 Αὐχύνιτος ἀπροτάτῳ κεφαλῆτος φίει μέχε φωτὸς.
 Ράται δὲ καὶ θαυματοιο, οὐδὲ αὐτίκα μοῖραν εφάνη.

Iam cape bestiolis Aegyptus quas alit ingens,
 Phalæne similes, si repitu quam lampada circū
 Aera tranantem cœnandi tempus abegit.
 Cui rigidæ pennæ squalent, siccata comæ
 Ut folia, τοι cineres referunt si tingere cures.
 Non dispar igitur monstrū fert Persea fronde,
 Cui caput immenso toruum pœ pondere nutat,
 Prædurum, venterq; granatur mole, sed østro
 Aut ceruice viri, capite aut ingente petitis,
 Inferet hic cladem miserandam morte cruentā.

NICANDRI

κρανοκολάπτη, οὐ κεφαλοκέσκυ, id genus phalangij non
 minari scholia referunt, cuius sicut sententiae Dioscorides
 est, qui capite de Persca scripsit, in huius arboris folijs
 phalangia reperiri, quæ ἡγεννωδέστε muncupantur, pos-
 tissimumq; in Thebaide. Est autem Persca, seu Persca
 (utroque enim modo apud Grecos nomen hoc inuenitur)
 arbor sui generis, Celebrata Straboni, nascitur in Aegy-
 ptō altitudinis eximie, aspectu iucunda, materiæ ut celis
 alta pyro per omnia similis, frondis perpetuae, fructū ge-
 rit pyri magnitudine, longiusculum, amygdalæ modo puta
 mīc inclusum herbidi coloris. Nucem intus quemadmo-
 dum prunum continet, verū longè minorē, mollioremq;
 gustu suā, concoquitur non agric, & quamvis immodec-
 sumatur innocuis est. Hec est vera persca arboris deli-
 neatio, cui nulla sanc nostratium arborū congruit vel mi-
 nimū. Adiecta tamen ad nos est, peregrina quædam ar-
 bos, heretq; viuax in cœnobio mendicantū fratum sub
 invocatione nominis Iesu, que nulla fortasse reclamante
 nota cum persca Aegyptia congruit, nisi quod solium iu-
 glandis sit non pyri figura. Deiecta est ex India occiden-
 tali rbi patrō nomine vocatur mamey, fructu iucundissi-
 mo. An tamen sit persca, aut ex genere ipsius non audemus
 affirmare. In folijs ergo persca hoc phalangium reperiri
 autores satentior, quod simile pingit Nicander phalangē,
 quæ est ex genere cicindularum, quas vocant λέπτας, ins-
 terdum τύχας, aliquando τυχαίς, nonnumquam ταύτας
 λέπτας, animalcula scilicet, quæ noctu lucernis aduolat.
 Τοις δὲ φῶς αλλαζ, id est, quod insiliant in lucernas.

Eidē ἔχει τὸ κράνος κερογυθμόν τε ἀλυτόντε

Σιγμπι

Σκορπίου αὐδήσω. καὶ ἀδικέα τῷ γενέθλῳ.
Τότε, ὥστε λαυκὸς μηδὲ ἀκήει, δέ τοι ἀδιλωβής.

*Inde ne pam referam munitum cuspide dira
Et genus inuisum, quorum qui candidus exit
Sonticus haud vngū fertur, vel lethifer iētu.*

Genera scorpionum nunc recenset: quorum venenum,
haud omnino dissimile est veneno phalangiorum, sed cum
sunt Scorpionum genera varia, non sunt eadem symptoma
ta, quae iētum ipsorum sequi solent. Nam ex his sunt can-
didi scorpij, quorum apud nos est ingens numerus, morsu
non admodum infesti, sunt τοι alij quibus generuilo mi-
cant colore, de quibus iam aget.

Πυρσὸς δὲ γῆ γενέσαι, θοὸμ πεσεμάξεῖ καῦσε
κύσσοάσιμο αἰθαλόγντα. ποθιστάρχας τοι λόβη
οἰατογίλκπτοι, πρατόρομ δὲ τοι δέ τοι ὄρωρον.

*At rutilus genas incendia feruida miscit,
Instabilesq; ruunt percussi, hinc inde dolore
Cen febre correpti, quin hos sitis vrit ambela.*

Id genus Scorpij cum precedente nonnulli vixit idemq;
esse arbitratitur, dictumq; esse à Nicandro λαύδη, id est,
candidum: cuius illus haudquam sit lethalis, n. bilomi-
nus tamen moueat ingentem astum, percussiq; consti-ten-
tur, perinde ac illi, qui seuisimis febribus continentur,

NICANDRI

quos ἀλύνας, aut λυσφορεῦταις Græci nominant, morosos, inquam, & haudquam hilariter affectas. Huius genus dicunt colore rutilo suffusas, quod non admodum à veritate decuiare arbitramur, quoniam qui ab scorpio huiusmodi apud nos percussi sunt, viginti quatuor horarū spatio fortissimos sentiunt, minimeq; placabiles dolores. Sed non sum plane memor an nostratum scorpionum genere rutilo colore nitescant.

Αυτὰς οὐρανοφόρους αρραβόνυψούς τάσσεται τύφας
ἀνθεῖ, παπληγές δὲ καὶ ἄφεσι γελωσι.

At niger inducit tremulū per membra rigorem
Attonitiq; paucent cæsi, fatuiq; videntur.

Multò vehementius est huius, quam predicti venenum, quoniam ille dunt axat inflammare poterat sanguinem, & spiritus, hic vero subito propter atrocitatē, pestilentemq; veneni facultatē, recedente calore, frigoris quendam sensum evidentem inuehit, concusſisq; nervis tremunt omnes animalis partes, innadenteq; veneno supremam arcem, delirant sauci, rigetibusq; nervis qui ad musculos labra motantes disseminantur, risus quedam falsa species consurgit, perinde ut in his, qui sardoniam herbam vorarūt: horū copia apud montem Pessulanū in domibus paſsim occurrit.

Αλλοδε λυραίων, καὶ ὅποτε γῆρας αρρέψῃ
Φρίγες θιτρεῖσται, κάκη δὲ ἀντίτοιχοι λέγεται
Εἰδεται μετάγεσσαι, καὶ μέγα σέει Θεράδι.

τοις ε-

Τοίν δι κρύπτροιο κόπεις, χωρὶς δὲ τὸν κρύπτρα.

Σφόρουλαι γένεσθαι σμοις παρεγράφοις περάντας.

Ast aliis viridans, qui quando membra cecidit
Haud aliter frigent, gelidaque grandine corpus
Horreficit perfusum, etiam si Sirius vrat.
Talia nāq; huius sunt spicula, cuspide tali
Nexa nouē pungit nodis tetterima cauda.

Huius venenum vehementia non est dissimile prædicto,
in siliquarum tamen arboribus, apud nos viridantes hos
scorpiones reperiri audeo. Ceterum quod dixit, horū cum
dam nouem nodis constare, id est, πολύδεσμος esse, ita sa-
nè intelligendum est, ut πολύδεσμος significet. neq; enim
plures quam septem iuncturas gerit in cauda scorpius. At
qui εὐνία, id est, nouem aliquando pro multitudine accipi-
tur apud Gr̄ecos, Nam & Nicander aliubi duplicitate
armatum, dixit ἐντάκτος.

Αλλοι δὲ οὐκωέλι, φορέαι δέ τε Βοσκέδανθια
Εὐραιαν, δὲ γάρ τε τονφάγος αἰχνὴ αἴκης
γρυοφάγος, Βρβδος τυπάνης ἀλίασον ιάπτει,
Τοίν δι βρβδωσις γένεσι λαπει γρύνεσθαι.

Quin aliis linet, vasta præturgidus alio,
Nāq; vorax nunquam satiari gramine quiuit

N I C A N D R I

*Consumitq; artus crudo iuxta inguina morsu,
Virus enim fortè est, quod mēto gestat adactū.*

Hic scorpius cùm ferit, inguina tumore infestat; quo-
niā virus iecur primum impetat, ipsumq; conetur ad in-
guina depellere venenum. Alij credunt id scorpij genus
per insidias clam sub vestimentis irrepercere, quoisq; ingui-
nibus iectum inferre possit. Sed in hac parte magis est ad-
uertendum, quod dixit Nicander *τὸν βάβλων εἰσαγέ-
γενέατι. Υἱοὶ βάβλων γενενός, virusq;* significet, ut vo-
luit Scholiastes, profectò non cauda ferit, ut alijs scorpij,
sed mento potius, aut forcipibus dentatis, quod alicui scor-
pionum generi, de quibus mox dicturus est contingere po-
test. Nos autem ut in Græco sensus habetur, ita voluimus
eç in carmine scrupuli, quoad fieri potuit.

*Τὸν δὲ τοῦρον δίαις γναλίγκιον αἴγιαλην
Καρπίνῳ, ὃς μνία λσνη, γόθον τὸν ἀδιβόσκετον αἴλμης.
Inuenies alium cancro nil corpore diffar
Æquoreo, littus qui habitat, saturatur et alga.*

Si in totū similis est hic scorpius cancro, qui in maris lit-
toribus reperitur, haudquaquam sānè caudatus erit, quo-
niā nec ille cauda præditus est. Quod si ita est, nō potest
profectò cauda ferire, sed aut forcipibus, aut ore, ut antea
diximus, sed hæc coniectura tenuis à nobis dicta sunt, quo-
niā de his que non vidimus, male iudicare possumus.

*Ἄλλος δὲ αὖτε βαῖσι τούτος αὐτακώγοις
τύχα βα*

τῆς Βαριώνται, Βορεὰ δὲ δύκλίνασι χηλαῖ.
Οἰάτε τε πεπράσσοισιν ἐπ' ὄκειόωσι παγύροις.
Τῶι δὲ τῷ γένει μέμοροι, εὗται λίθωσι
πέζαις, τῷ δὲ Βρύα λεπτάς, πολυρροίζοις θαλάσσαις.
Τοῖς, ἀλλὸς διεργύσασι δελαστρέσιν ἵχθυσοις.
Αὐτοῖς δὲ αὔρασθαι τότεν, γνήγεωνται εὖλοι
μυοδύκαις, ἵνα τέκνα πακόφθορα θῆται εἰς θανόντας
Σκορπίοις διεγένονται, καθ' ἑρκεα λωβητῆσιν.

*Jamq; alij similes in curuis inde paguris
Occurrunt grandes muniti forcipe dura,
Non secus actimidi querentes saxa paguri,
Traxere unde genus, nā cū muscosa relinquunt
Littora, & præduros scopulos, maris altaq; sa-
Extracti valido pescantū robore ab undis, (xa;
Protinus (vt licuit) se condunt fragmine petræ
Quale solēt mures habitare, ac mox putrefactis
Id genus exurgit, per saxa fragmina vindex.*

Sunt quidem paguri à genere cancrorum, leni dorso, in
utraq; sede viuentes, & in aridum sæpe procedunt, quic-
quid comprehendunt, arctè constringunt, oculosq; modo
recondunt modo proferunt exertos cornuum instar. Hi

K S cūmpī

N I C A N D R I

cum pescantium fraudes evadere possunt, se abdunt in cavernas petrarum: ibiq; diutinam facientes moram, tandem putrescunt, ex ipsisq; id cancrorum genus procreatur, de quo Nicander in praesentia facit mentionem.

Totus dicitur meli xanthopodus, τοῦ γαρ πεμπταύνεται ἄκρη
Σφόνδυλος, αὐτοῦ δὲ νέκας τολυκάσιον ἄπτω.
Ἐχθισας δὲ οὐρανοβὰ φέρει φλογίηνελαγῆ
Ἄρδαστον. νηκτιάχοις δὲ πρερχεδόν γύαγρον αἰτεῖται.
Οἱ δὲ μὲν νώραι τοι πάθει πίερας ταυκὺν κέονται,
Μάσακι σφράγειον γναλίγκια, οἵτινας ἄκρων
Ιππάμενοι αὐθέρων, λεωνρόν ταύχων ἐπιβόσκονται,
Γίνδαστε, τούτοις κιασοῦτο, κατὰ πέντε καὶ επιβατέουσιν.

Ast aliis mellis similis, cui vertebra caudae,
Ultima nigrescit, feriens qui vincitur agrè.
Inuisus namq; hic hominū comburere corpus
Affolet, & miseram pueris inferre ruinam.
Huic igitur densis armantur tergora pennis
In morem Cereris vastantis doni, locustæ:
Quæ super excelsas volitans absunt aristas,
Quæq; colit motes, hederæ per germinat saltans.

Sunt ex scorpijs nonnulli etiam volucres, locustis non
dissimiles

dissimiles, quos legi in India mira magnitudine procreari.
De his autem nihil oculata fide compertum referre possumus. sed tantum ea, quae passim apud naturales scriptores de his differentes scripta inueniuntur.

Οἰδα γε μὲν φράσαθαι ἀλέξια τοῖσι Βολάων
Οἰαπόρ ἐκ Βέμβην θρεπτέρος, οὐ μελίσνη,
Ἔπειγεν καὶ πρὸς θάνατος πέλε, εὗτε χαράξι
Ἄνθρακας πέριξ σύμβλεσοι τῶν δύμενοι, οὐκέτι ἀγροῖς.
Καὶ πρού γένος πληγῆ ποθικάλι προέμματας.
Καὶ πρού μὴν γωνία περίεργη, θανατόν τε μελίσνη.

Nouimus inde etiam conferre amuleta probata
Bembicibus tetris, apibusq; minacibus æstro,
Quo sibi concidunt morte, dum vulnera corpus,
Agricolæ cedunt, apibus cum incubit in agris.
Mordentes siquidem linquunt proboscida fixam
Quæ vita & mortis causa est, mirabile dictu.

Bembicas putamus esse, nigra quædā animalecula respis
sumillima, scilicet corpore aliquāto maiora, quæ per æstatiē vo
litare solent circa loca irrigua, horum copia infesta admo
dum est ruis, que in hortis ex arbustiis vitibus propen
dent, nostri solent bernadinos appellare. Quod de apibus
scriptum est, nullam sanè habet admirationem, ob ipsarum
frequentiam, & quoniam in indies experimur ipsas in locis
percussis

NICANDRI

percussis aculeū relinquere viuacissimū, quod multo post
tempre cum ex ape auulsum est, moueatur hinc inde. Cæ-
terū dicitur huicmodi aculeus mortis, ac vita esse causa,
quoniam quæ ferit apis, ipsa quidem moritur, interim ta-
men arcet hominē, dolore scilicet pressum, ne aluearibus
iniuriam faciat.

Ωιδάς γε μὲν καὶ ἵπλος ἀκόλευται, ἡδὲ ὀλεὸς σφίξ,
Πεμφρηδὼρ ὀλίγητε, καὶ ἀμφιπάρης σκολεπώδης,
Ἔτε καὶ ἀμφοτέρωθεν ὀπάρχεται αὐδῆσι κῆρα.
Νῦν δὲ οὐδὲ πέριχονται τῶο περὶ θηλὶ κισσοῦ

*Noūimus haud aliter quæ patrat iulus; et atrox
Vespa et Pēphredō tenuis; Scolopēdraq; bifrōs;
Quæ vomit exitium miserandæ mortis vtriq;:
Cuiq; alæ vt remi festinant nauis euntis.*

*Iulus vermis est, quem nominant millepedam, alijs centi-
pedam, nōnulli τολύποδα, id est, multipedē. De eo Lyco-
phronis interpres Tzetzah ec scripsit: Ιὔλος σκώληξ μικρὸς,
τόλυπος, πᾶν τάχος ἀνιεχόμεν@, id est, Iulus vermis est
multorum pedum, parvus, qui parietes conscēdit. Plinius
autem vigesimo naturalis historiæ volumine, hoc refert:
Millepeda, ab alijs centipeda, aut multipeda dicta, animal
est ē vermibus terræ, pilosum, multis pedibus arcuatim re-
pens, tactuq; contrahens se, Oniscon Græci vocant, alijs Ti-
ton; Deinde paulò post: Illam autem quæ non arcuatir, se-
pa Græci vocant, alijs siolopendram minorēm, pernitio-
samq;*

sanguis. Quia in parte (si satis mens constat mea) venenatum hoc animal, Iulum nomine, cum cubariibus, quos Latinis asellos aut millepedes nominant, quae sub aquariis rassis stabulantur, confundit. Hi namque vermiculi haudquamquam pilosi sunt, sed planè glabri. Nam verò vigesimo naturalis historie volumine, Millepedem amissorum Græci vocant, oblongam, pilosis pedibus, præcipue nocturnam pecori, dixit: cuius mortuum tumor sequatur, cum loci putredine. Sed multis in locis huiusmodi Iuli occurunt sub lapidibus scopendris planè similes, digitum longi, aut amplius exiles, & tenui, quos omnes ut maximè venenatos timent fac viuant. Ceterū Pemphredon in seclis etiam genus est, simile apii, neque nos de eo plura scripta cōperimus, quo possemus ex delineatione in ipsius cognitionem venire. Scolopendra tamē apud nos frequentissima est, & ut summatim dicam, tanquam similis est folio Aſpleni, quem Cererach officinæ vocant, ut non possit cum latere qui plantam noverit, non illa de ferre nomine scolopendron etiam dicta est. Non est tamē verū bicipitem esse Scolopendram, perinde atque amphibianam, sed quod talis esse videatur, propterea ipsam bicipitem dixit Nicander. Nam ut Aristoteles testatur, & experimēto quotidie deprehēdi potest, ex utraq; parte graditur, tanquam utrinq; caput habeat unum: sed dum graditur remorum instar, latos mouet pedes, quos alatum in modum gestat.

Τυφλῶ περιεργάτη, Βροτῆς ἀδελφὸν τέγμα
Μυγχαλέω τροχοῖσι γένεται σκόλης.
Σίτως γεράτης πεδανοῖσι δημήτης σάρποισι φέλεις.
Αρχ;

N I C A N D R I

Atq; oculis captus q̄ sc̄uam immittere pestem
 Mus valeat plaustrī contritus āraneus orbe.
 Sepsq; etiam paruis similis cui forma lacertis.

Mus araneus, nomen apud nos Latinum retinet, non nihil tamē corruptum, nec usque adh̄c ut veterem originem nō suboleat. Nam mus farany nuncupatur: colore est mustellina, magnitudine muris, duos dentium ordines altrinsecus habet, os etiam acutū perinde ut talpa, c. u. d. m. aliquanto, quam muris breuiorem. Hoc animal qm̄ parū sicut nihil videat, facile ubiq; in semitis oberrans orbibus plaustrorum conteritur, quod & Nicāder voluit significare. Porrò se palacertis paruis similem facit, veneni ferè iniicti. Hanc aliqui lacertam Chalcidicam nuncupant: non tam quod in Chalcide Euboea nascatur, q̄ quod vias quasdam coloris ærei in dorso gestet. In montibus Morellæ vicinis lacertæ quoddā genus nascitur iners, & semper sub lapidibus absconsim, magnitudine & forma lacertulas referens, quas nominamus perganturis, cuius venenum, illorū locoru incolæ, atrocissimum esse dicunt, & nullis domitum medicamentis, nominavit autē ipsum vibriam. Nos aliquando repertum hoc animal maximè expuumus, quoniam, que de ipsis veneno referrebantur, erant sane mirabilē qm̄ multoties stipitem ori applicassimus, vt dentes intueri possemus, & nunq̄ iracundiā motū vidissimus, sensim metū omnem depositimus, & ipsum manibus tractabamus, nihilq; unquam mali ex ipso sensimus. Tandē qm̄ mortuum esset dissectū in partes cani cum pane vorandum dedimus, erat enim canis ille, psorafficabieq; sedissimus, quem post paucos dies

cos dies purgata omni cutis scabie sanitati pristinæ restitutū, mirati supra modū fuimus. An tamē sit ex sepiis gene re affirmare nō possumus, potissimū quām virgulis arcis distinctum nō sit, sed minutissimis cōpactum squamis, coriū gestet. Legi tamen in Italia, Romæq; potissimum, lacertæ genus quoddam nasci sub terra, quod qui a nunquam, aut raro admodum in lucem prodeat, terrantulam vocant indigen.e. Huius venenum pestilentissimum esse perhibetur non secus ac sepiis.

καὶ Κελαμανὸς δορύθεον θάλιον θάνθ, αὐγὴν ἀπωλεχθὲς
ἵτε καὶ σβέσαιο δτ' ἐκ τυρὸς οἴμου ἔκυρα,
Ἔοινος ἄκαμπος καὶ αὐώδημος, ψεύτην φλόγη.
Σίνετος ἀσβέσι φαγόντων δέργος, ἄνγαρε γυψα.

*Et salamandra dolis acriis, et fraude perosif.
Quae solet immunitis trahare flagrantia busta
Nec patitur quicquam, nec flama deurit euntis
Vel corium rugis plenum, vel pascitur artus.*

Vulgata est hæc historia de salamandra, lippisq; ac tonsoribus nota. Nemo tamen (quod sciām) id animal novavit; neque de ipso aliud dicere possumus, quam id, quod apud Plinium, aliosq; naturales scriptores memoria manuatum reperitur. Naturæ est erodentis, et putrefactioris; sed cum nescatur in maximis imbribus, non modicam accruat, ex statu humiditate per viuernum corpus glacialis humoris copiam, quam seruat sub cute, deinde cùm iss

NICANDRI

cum in ignem mittitur cruentus humiditatem illam per pores cutis, circumstantem ignem extinguit: tantisperque; potest in igne durare dum humor ille sufficit; postea vero non secus ignis iniuriam patitur, quam alia omnia, quae iacta in ignem cremantur.

Ναε μὲν ἡδὸνα πόντοντος ἀλός γοθίστηκε λίστα.
Μυράενος δὲ ἐκταχυλεψ, ἐπει μογερὸς ἀλιῆσα,
Πολάκης ἐμβρύξαται, κατεπεργάσθησεν ἐπάκρων
Εἰς ἀλαφυργύτας, ἐκετλίσθη αὐαδήνα.
Εἰδος ἐπυκού, κάνει το σωματόλοις ἔχεσσι
Θόρυνθαι, πελιτῶνται ἀλός νόμοι τοπείροισι.

Quaeque; maris nando vasto se gurgite condunt.
Sed murena patrat quiddam mirabile dictu:
Nam salit in media cymba viuaria linquens,
Quam fugiens præceps fertur pescator in undas.
Quum referunt ponti postquam de gurgite cessit,
Vipereæ pesti coitu coniungier vdo.

Non solum de terrestribus venenatis agit Nicander,
sed etiam de aquatilibus, inter quæ Murenam primò com
memorat, cuius morsus infestissimus est, dentes hæc gestat
vipernis haudquam dissimiles: totoque; corporis habitu
serpentes imitatur. Cum illam pescatores retibus, aut hæ
mis comprehendunt, statim conficiunt, nam si extricare se
potest, non secus in eos scutit, ac efferratum animal, s.e=

utq; concitum rabie. quapropter tunc precipites ex nauigij se dant in mare, ne sauis lacebiti morsibus, periculum subeant. Apud nos proprium retinet nomine, vnicat. nuntium litera mutata, Mor. en. om. enim omnes nominant. Ceterum quod coeat cum vpera non est usquequaq; compertum, et quamq; Opianus id affirmit, et alij, non desunt tamē gravissimi autores qui id figmentum esse dicant. Qui enim sic ri possit, ut vpera ad coitū murense se accingens, eruet et omne venenū, non vident, neq; est rationi consentaneum.

Τευγόνα μὲν ὄλοεργὸν, ἀλιρράκεστω τε δράκοντας
οὐδέ, ἀπαλέξαθαι, φορέαι γε μὴν ἀλγεα βουγῶν
ἥμος γν̄ ὄλικάσιστ λίνοις μεμογηπότα καγύτρω
εργοπόνορ τύψησ', οὐ γν̄ πρέμνοισι παγύικ
Δγνδράσ, τόγε πολλὸν ἀφαρότορον τελέθησι.

Τὸ μεν, τὸ πληγῆσιν ἀτ' οὐλίοιο δακτύλιος
ρίζαι, σώις ἡ τε φυλάκις ἀρφθίνει, αὐδεὶ δεσμέρκεια
πυθόμεναι μινύθσσι, λόγος γε μεν ὡς ποτ' ὀδυσσεύς
Ἐφθιζ, λαγυαλέοιο τυπαῖς ἀλίσ τὸ πλήτρον.

Trygona quinetia, clademq; draconis iniquam
Qui vitare queas noui, sed vulnera trygon
Cùm trahitur reti pescantem lredit acerbo,
Robore iam fractum, quod si de candice pēdens
Arboris affigat lethalia spicula candæ

NICANDRI

cipiasq; plantas anchusam commumerat, de qua saepius nos diximus. Deinde pentapetrum à numero foliorum nunc patum, quod alij pentaphylon, Latini quinq; folium dicunt. Preterea rubus notissimus est. Arction quo nomine à rusticis vocetur, non potui fieri certior: vidi tamen herbam frequenter in montibus Gallie, quos vocant Speroni, iuxta recessum quendam, quem ob herbarū miram suæ uitatem ac copiam, hortum Dei appellant, ubi cœnobium est fratum Banauënsium, quæ nulla reclamate nota cum arctio Dioscoridis conueniebat. Oxalis porrò ea est lapathi species, quæ vulgo acetosa nomine nota omnibus est. Cæterum lycapsus, nisi ea sit, quam lycopsm vocat Dioscorides, ingenuè fateor me illam ignorare, quemadmodum cicama, & ordilon, quarum herbarum ne nomina quidem inquam (quod meminerim) legi nisi apud Nicandru. Iam verò chamepityn appellavit humillimam pinum, nominis scilicet etymon amplificans. Cæterum caucalis olus sylvestre est, apio simillimum, sed hirsutius, proptereaq; petroselinum sylvestre, aut pinpinellam hirsutam vocant officine. Sed Staphylinon Latini pastinacam vocant, cuius semen ad venenatorum morsus efficacissimum est. Trinitu præterea terebinthum vocat, cuius rei nos Scholiastes fecit certiores, nullibi enim id nomen apud probatum aliquem autorem comperimus. Adianum nomen inde invenisse videtur quod non madescat, nostri capillum Veneris nominant.

Eid^o ἔγειρε τὸν συνεργὸν καθέργετος, οὐ τὸν τῶν
ανθράκων, ἀρύγγατε τὰ μοις καθεράδας γίγαντος,
αἴματι γα

Αμμιγα καχεροφόρω λιβανώπιδι, μηδ' ἀπαντά.
 Μηδέτι τσλυβάται, πούλεριθα τε μήκων
 Θυλακίς ἡ ἀδιτηλίς ἀδιχαίσμησιν ἀτάν.
 Σιών ἥ πράδης κυέσσαν ἀρτιμένεος κορώνη,
 Η αὐτὸς κόκκυγας ἐειναδός, οἵτε πέλλης
 Γόγγυλοι ἐκφαίνονται ανοιδάντοις ὀπώρης.

Iamq; age smyrnion, quod surgit fronde perenni
 Leucada, & eryngi radicem scinde calentem
 Cachrya quin promens libanotis iungitur vni.
 Pulybatia nec est, surgens' ne papaver in agris
 Thylacis, aut epitelis, ab usu tunc renocanda.
 Iunge sed his ficus prægnante germine clauam
 Seu potius grossos, lectos ex arbore agresti
 Præcoces surgunt, qui fructus ante fugaces.

Non est tanta Smyrnij copia apud nos in Hispaniā,
 quemadmodum in Gallia, nam ibi & temerè multis in lo-
 cis crumpit, & frequenter in hortis seritur, olitoresq; le-
 uechiam vocant. Autem sit perpetuae frondis, non me-
 mini considerasse vnuquam, Nicander ἀσθεῖς esse dicit,
 que vox significare potest, nūc γραν̄ solia deponere smyr-
 nium, & semper ab uiradice pullulare. quod multis alijs
 herbis commune est. Porro leucada nonnulli inter ignoras
 nostro aeo plantas commiserant. Et fecit sibi autorū in-
 curia,

N I C A N D R I

curia, ut non solum hæc, sed aliæ plurimæ ignorentur, cùm
 de his agant obiter, & veluti per transennam. Nonnulli
 eam esse putant quam herbarij, atriplicem sylvestrem nun-
 cupant, a candore scilicet foliorum leucada nuncupatam.
 Sed Plinius per mediū eius soliū albam transcurrere linea
 dixit: non tamen λευκαδα sed λευκη describit. Nostras au-
 tem hæc, tota est candida, argenteoq; interdū micat splen-
 dore. Forstian tamen λευκη ea fucrit, quæ leucographis
 nuncupatur, alia scilicet à leucade. De Eryngio iam alibi
 nostram sententiam protulimus. Libanotis verò cachryo-
 phora, særniculo simillima est, solijs tantum crassioribus.
 In Gallia herbam hanc vidimus aliquando, nec licuit pa-
 trium nomen indagare, cùm multa cursim percurrere con-
 tingat, præsertim in hoc herbario negotio, tantis labori-
 bus implicito, interim enim corporis labor, ob longum
 iter, non sinit omnia quæ occurruunt diligenter seruare.
 Pulybatia ignota nobis planta est, præterquam nomine.
 Papaver duorum generum esse perhibent scholia, alterū
 capitibus maioribus, quod nominavit Nicander θάτηλα,
 alterum multò minoribus, quod vocavit θυλάκιδα. Gros-
 sos præterea vocavit Latini quos Græci δάνθης nuncup-
 pant, aut κέκυρας quod maturescant scilicet veris ini-
 tio, quando cuculus apparere incipit, præueniuntq; alios
 omnes fructus fugaces, nostri Figues de flor nominare
 solent.

Αἰρέοις τὸν πυράκανθαν, ἵδε φλόμος ἔργην Θαύθιω,
 Αἴμιτρα δ' αἰγιλυπόστε, χελιδονίσ τε πέτηλα,
 Δάκητοι, γῆρας τε Βευώνιδος, ή καὶ ἐφηλιμ

ΘΗΛΥΤΕ

Θηλυτόρις ἐχθρεὺς χροῖνς ἀπειμόρφεῖ λαθύνει.

Ἐν δὲ πολυτερρόγντα κατασκίψαι τέτηλα.

Ἡ γὰρ ἀλσῆιάρης πτόρθυς ἀπαμέργυος ὁμώνυμος,
Μάνη γάρ νήσδρα βροτῶν ἀπὸ κῆρας ερύκη.

Ναὶ μὲν προθητίον νεοδρέπτυς ὄροδάκυντος

Κόρκορον, ἢ ωταλίτην, ἀμέργυος τολλάκι μίλτου
Λημνίδης, ἢ πάσην τέλαι θελυτήνειον ἄτην.

*Quī piracātha phlomi maris est cū flore ferēda;
Fronde quoq; Ἀgilypisq; chelidonijq; virētis,
Et dauco, & radice bryonidis, hæc ad ephelin
Utilis, & leucen, quas odit fæmina valde.*

*Inde simul frondes Verbenæ, & vellito rhamni
Frondentes ramos validos præstigia contra.*

Sola potest etenim funesta repellere fati.

*Parthenijq; recens caules ab stirpe refectiones,
Corcoron, aut petalitin, ad omne' ueleñida terrā
Morborumq; genus validum, virtutis & altæ.*

*Quæ à Dioscoride, alijsq; Græcis σκάλυψο dicta est
herba, hanc Nicander Pyracantham nominat, nostri car-
duos: in ciborum usum gratissimi veniunt, tam crudi, quam
elixi. Neque hanc palati lasciviam bibaces homines nostri
ignorant: quoniam vinū vehementer commendat. Quod ex
Columella*

N I C A N D R I

Columella significauit hoc carmine. Ponatur Cinara, quæ dulcis lacho: potanti veniat nec Phœbo grata canenti. Quanquam Cinara carduus potius hortensis censetur, quem vocamus carchofam, congenerem planè cardujs nominatis. Phlomi, seu ut Latini vocant, verbasci multa sunt genera, quæ poteris videre apud Dioscoridem: præcipua rami sunt maris, & feminæ sexibus distinæta, quæ nostri vocant Trepones. Scholiastes nescio quid, in huius herbæ censurâ absurdî protulit, quod sanè dignum non est ut recessellatur. Cæterum de Aegilype, an eadem sit cum Aegilo pœ, quam vocant aiken. om sterilem, nostri verò cugulan, nō possum affirmare, neq; de ea quidquam scholia protulerunt. Chelidonium verò, notissima est planta, tota madens crocco succo. Daucus præterea Creticus, uberrimè prouenit in montibus, qui sunt prope cœnobium fratrū dñi Hieronymi, sub invocatione virginis Mirtæ. Alia verò daucorum generæ non ibi solum, sed alijs multis in locis frequenter occurruunt. Bryoniam porrò, quam Bryonida diminutio nomine dixit, nostri tucam vocant: quæ cum sit absterfacie facultates expurget. De verbena, aut verbena ca., & rhambion alibi à nobis est dictū. Partheniū Scholastis peraicion, & helxinem esse satetur, nos non videantur hoc sit æstimanda parthenion herba, quam matrem vocari officina, cum hoc nomen illi privatim donatum sit. Tamen vero petitatis ea est, quam phyltin vocat Discurvus, ejus in Linguam Cœrinam.

ANNECTE SYNTHESIS THERAPEUTICÆ
AEGILOPHLOMI SINGULÆRIBVS CAPITIUS

Ημισε παρεπός ναὶ μὲν ἀρρένες ταλαιόρες,
 Σὺντονὶ αὐτοῦ Βόλος χάτην εαλεῖς τὸ ὄροβαγχος.
 Σίδης δὲ ὑσγινόγντας ἐπιμύοντας ὀλόχος
 Αὐχενίς, ἵνα λασικὰ τέλειος γέρος θεται αἴθη.
 Ἀλοτε δὲ ὕασωπός περ, οὐδὲν τὸ πολύγωνον οὔνωσις,
 Φύλακε τηλεφύλιο, νέοντας δὲ Βότρυνος κλῆμα,
 Αγλίθης, οὐδὲ παρεπός ὄρδυνέ οἱος,
 Ηδὲ λεπτοθρίον πολύθρονα φύλακονίζεις.

Iam radice potest prodeſſe reſectus amara
 Agrestis cucumis: quin ventris noxa moleſta
 Deiicitur fructu paliuri ſepibus apti,
 Atq; iuba rigida, necnon teneris orobanchis.
 Iamq; tenella ſolent decerpi germina Sides
 Æmula quæ hyſgini ſurgunt decorata rubore.
 Cæditur hyſſopus, multiq; mucronis onofis,
 Thelephij frondes, tener ac in palmito botrus,
 Aglithes, corij quin fructus montis alumini,
 Ac tenuis frondis valida ac virtute coniata.

Cucumis ſylvestris potenter diſcutit, nulla tamē aduer
 uerſus venenata vi pollere à Dioscoride dicitur, neq; item
 Galeno. Sed cùm ſit robustæ ad purgandion facultatis, qua-

L S non fer

NICANDRI

non per aluum solū, sed vomitu etiam humores educit, poterit sane per vim pestilentem veneni noxiam excludere. Nec est tam exigui momenti Nicandri autoritas, ut ipsi soli non possit commode fides haberi, quanquam aliorum nullus de ea cucumeris sylvestris facultate quicquam dixerit. Apud nos frequenter nascitur in fabuletis, & ruderibus, officinæ anguinū cucumerem nominant. Porro in Paliuri historia discrepant autores, præterea, ut Theophrastus refert, sentit nationū nonnulla discrimina, nam in Africa nascitur sine siliquis, cum alibi siliquatam nasci tradat. Dioscorides tanquam vulgo nectam non depinxit. Theophrastus ei folium tribuit sinuosum. Agathocles rotundū, & molle, Plutarchus de folio nihil dixit, sed tantum hanc arborem in coccygio monte nasci, cui si autem quæpiam insidet veluti inuisita cohæredit. Nos in tam varijs autorum sententijs nihil certi audemus proferre: credimus tamen cum doctis viris, Paliuri nomen vagum esse, & omnibus propemodum spinosis arboribus, quæ sepes hortorum claudunt, cōuenire. Interim tamē parū aut nihil distare patamus Dioscoridis præsertim Paliurū, quæ non siliquatur, ab ea arbore, aut arbusto potius, quam officinæ Ribes nominat, cuius est uberrima copia in recessu quodā montium, qui sunt iuxta oppidū Angressolam nomine. Cuius patriū nomen nō venit in mente. Cæterū Agathoclis Paliurus maxime cōuenit cum ea arbore, quæ habet iam lōgo t̄. pore viuax, in hortu lo furni, è regiōc respōdentis hospitalibus eadi bus sacerdotū, sub inuocatiōc beatę Marię, quā vulgo Cedrū nominat. Cæterū iubam rigidā spinae dixit, spine genus aliquod indicare volēs, quod credimus esse spinā albām, quoniam haec venenatorū morsibus utilis censetur, nascitur

nascitur hæc in montibus, herbarijq; peritiores chameleonti vocant. Sed Orobanchos an sit herbula, quam Dioscorides feminco sexu orobancheu nominat, non ausim affirmare, cùm ei non tradatur aduersum venenæ facultas. Scholiastes ἐροβάρχες puniceæ flores, quos cytinos Dioscorides appellat, significare testatur, cui forsitan in hac re credendum erit. Side Græco nomine malus Punica dicta est.

De Onosi nihil habeo certi, cùm nomen hoc sit admodum peregrinum, facitq; eius ignoratio, ut nō commode verti possit hic locus, οὐδὲ πολύγωνος οὐσια. nam illa dictio πολύγωνος si ex ethymo iudicetur, angularē significat, propter eaq; nos multi mucronis vertimus, quoniam anguli omnes in mucrones abeant, veluti in bechio, seu tussilagine.

Quod si per etiam dictum sit πολύγωνος pro πολύγονος geniculatum potius significabit. Non sum necius tamen Hesichium οὐσια leguminis genus quoddam nominasse, sed non per ω mega scripsit quemadmodum Nicander. Telephiū ea est, quam vulgo inuersum sub amnem nuncupant, folio crassissimo, radicibus tuberosis. Αγνής Doricensium lingua, capita alliorū dicuntur. Corium herbula sacerulo- sa est, apud nos in montibus frequentissima, folijs ericæ similima, floribus hyperici, quo nomine autem nuncupetur vulgo non disquisiri. Conizam nostri oliuardam vocant.

Πολάκε δέ οὐ πόθεν κόψας νέου, οὐ δὲ μήση
Κάρεδαμον ἀμπτίσαιο. σε δέ αὐτὸν πολυαυθῆς γλάχων
σπύχνοι τ', οὐδὲ σίνησι, κακηνωτελέοντα στεώσαι.
ἄγρα καὶ σπασίς χλειδόης πρόσθη, ἔλλοτε δέ αὐτοῖς
Στεργμ

N I C A N D R I

Σωερμ' ὀλεὸν κνίδης, ἥθ' ἐψίκη ἐπλέοντοις.
Σιν καὶ τὸν νιφόντην σκύλης κέρα, αἷς τε Βολβῶν
Σωερεα, καὶ καυλῶν ὁμοκλήσιον δράκοντος,
Ράμνον τὸν ἀσπρόπαγον θαμιώντος, ἥδ' ὅπερ τὸν
Αγρότορα, σφόμυζοισι τὸν θερέτρουν ναυακοῖς.

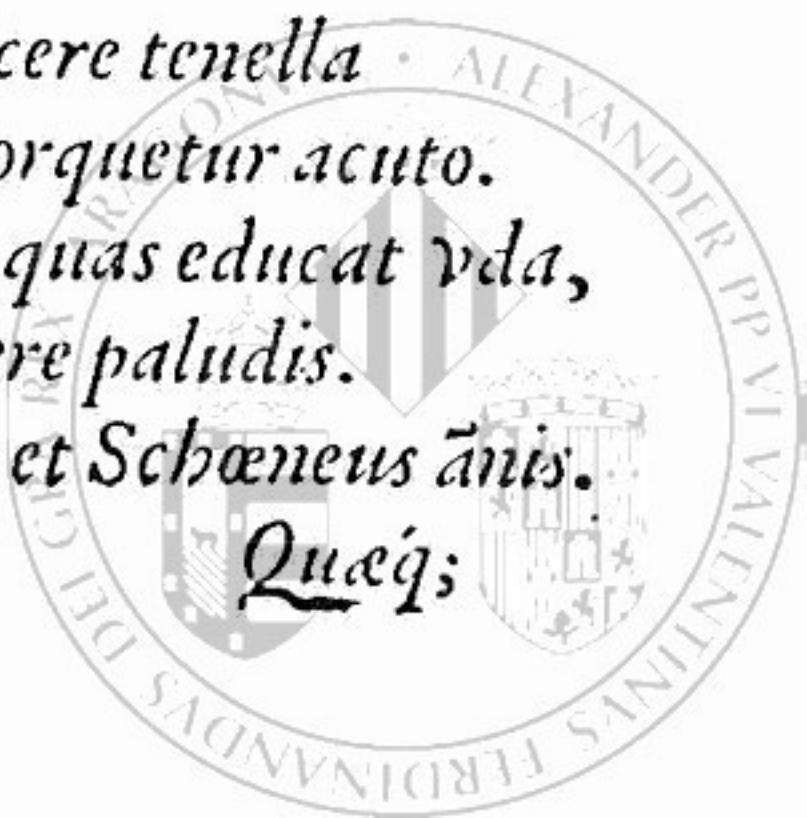
Sæpe recēs tundes piper, & quæ media profert
Cardama sorbebis: sed flos glechonis odori,
Strychnaq; te possunt seruare immixta sinapi.
Quin porrū capies viridans, & sepibus altum,
Semen & vrticæ, ludit qua insana iuuentus.
Atq; niuale caput Scyllæ, quin arida bulbi
Semina, caulinumq; draconis nomine dictum.
Ac teneros rhamni thamintidis addito ramos
Et que monte gerit pinaster condita conis.

Nasturtium Græci νάργαρος dicunt, laudatur autē Ba-
bylonicum autore Dioscoride, nunc autem Medicum & aut
Persicum commendat Nicander. γλάχωρ Græcè, pulegium
est Latinè, quod mutata prima litera ab aliquibus βλάχωρ
nuncupatur, quoniam q̄um floret, ubi primum pccudes her-
bām gustarint, balatum edunt: βλάχωρ enim balare signifi-
cat. σεύχνος à Latinis solanum nuncupatur, cuius quatuor
constituit Dioscorides genera, nunc verò hortense intelli-
gendum est, Nostri florellam veram nuncupant. Porro
Scyllam

Scyllam vocavit ν. φ. ινζ., id est, nivalēm, aut quod candi-
da sit eius radix, instar cyprii, aut quod sit mortiferæ fac-
cultatis, cuius non radicem tantum commendauit, sed et
arida ipsius semina. Preterea caulis draconis nomine dia-
lus, Pracunculus est, officiniis serpentaria maior.

Εἰδὲ σύ γ' εκποίης ἀβληχέοι πεγχλαρίζω
Θηρος ἴαζομείω τυπέδειστος εἴτε καγάρω
Σκορπίου, οὐ σίδας φαμαθνίδας, ἀς πρέφει αἷα
Κωποῦντε λιμναῖοι πατεθρέται περὶ ὕδωρ
ἡπόροις χοινῆοι τε φόροι πνώσοιο τε βάλλει.
Οὐασαθ' οὐδὲν δὲ χεῦμα πολυφλοισθοιο χράστα
πιστοκι' ἀκρεμόνεατι μάκυρδαλόσητα πέφανται.
Κακιστειδας, σὺν δ' αὐτὸς βάλλεις φειδεία μύρτα.
Κάρφεας θ' ὁρμίνοιο, οὐδὲν εἰκ μαράθα βρυόσηται
Ιάσιμόντε, οὐδὲν ἀγροτέρας απερμήνηρε βίνθα,
Σὺν χλεοροῖς θάκυνοισι βάλλεις βαρυάδεα ποίεις.

Iamq; potest radix iētus mulcere tenella
Que similata nep̄e stimulo torquetur acuto.
Atq; si das sumes Psamathe quas educat vda,
Et Copæ iuxta lymphas aluere paludis.
Qua fundūt Cnopusq; vndas et Schæneus ānis.
Quaeq;

N I C A N D R I

Quæq; per vndosum fluvium nutrita Choaspi
 Pistacia exurgunt nucibus similata pellagis.
 Caucalidasq; itidē nigra et adstringēta myrtar.
 Ormini stipulas, fænuclaq; fronde comosa,
 Iasmon adnectes, ciceris quoq; semina agrestis;
 Germine cū viridi iungens baryodea plantam.

In hac parte Nicander περὶ φαρμακῶν Scorpium herbam significare voluit, nō illam quidē, quæ inter heliotropij generare cēsetur, cuius semen scorpionis caudam emulatur, non radix. neq; item illam, quæ spinosa est sine folijs, spicula tantum in summo caule simili scorponum caudis. Sed plantam potius, quæ cognomento vocatur scorpius, quæ graminis modo nascitur, cauliculis geniculatis, cyclamini folio, radice leniter hirsuta, scorpionis effigie, quæ arida paululum incurvatur, scorponum modo, quare scorpīū ali qui vocauere. Hæc tamen in ex aconiti generibus sit, non facile affirmare ausim, quiaq; non desint conjecture, quod si est, aconitum fuerit pardalianches cognominatum, quoniam pantheras enecet, Herbarij ruam versam nominant, frequens est in mōtosis sylvis algentibus. Huius mentione fecisse videtur Nicander, in Alexipharmacis, ubi accuratè totum huius herbæ faciem depingit, in hunc modum:

Ηὶ μελισσῶν καράτω ἡνὶ παῦρες μορύξεις,
 Σκερπίνεις ζευκόρθαρης ἐκ ἔισια ράιν,
 Λιρκανδρίνεις, πόα γε μῆνον τίθεται
 Οἴη πρεμολόθρε, οὐσχνα δὲ κέυλεα βάλλει.

Quæcā

*Quis carmina nos ita vertimus quoniam doctus alioqui,
et nobis semper summa reverentia colendus Ioannes
Gorreus, cum plantam de qua Nicander ageret se ignoran-
te fatur, non potuit fidcliter reverti.)*

Aut apium flavo præbenda subiecta labore,

Nomine dicta Nepæ radix in frustare secta,

Spicula que in fabulo sicut, sed surgit in altum

Stirps Molothurus uti, semperque gracillima caule.

*Nam quod Nicander καὶ οὐδὲ dixit, ipse aculeatum in-
tellexit: ac propterea dixit,*

Asperaque et semper spinis horrentia duris

Infunde in flavo radicis frustula melle.

Cum tamen ea plata supramodum leuis sit, que nec personum
nium quidem spinis sic praedita Nicander igitur Scorpio-
nis spiculo similem esse reliquit, quem admodum ex præsen-
ti loco deprehenditur, id enim καὶ τοῦ impræsentia nomi-
nauit. Et sane que pardalanches appellatur caule surgit
gracillimo, satisque procera. Sidam hactenus Nicander pro-
patica malo usurpauit, nunc vero plantam intelligit in Or-
chomeno lacu nascentem in Bæotia. nam Psamathæ locus
est in Bæotia, aut fons, et Copæ ciuitas eiusdem. quin
Cnopus, quem Ismenum aliter nuncupavit, et Schœneus
annæ sunt Bæotiae, qui fundunt aquam in lacum Orchomenum. Pistacia nucibus Græcis similia fecit, que forsi
tan multò inclusus strobilis, id est pincarū nuclei absimila-
rentur. Officinæ fisticos vocat. Orminū generibus duobus
distinguitur, alterū enim hortense est, vocaturque Gallitricū
maiis, ab aliquibus salvia transmarina, alterū sylvestre, vo-
caturque gallitricū minus. I. simū plata, nomine inde accepisse
rectetur, quod ad sanuidū vi pollet efficaci, quemam tamē
caſit,

N I C A N D R I

εasit, non constat, quemadmodum neq; ea, quam βαρύωδε
nuncupavit, quae σ βαρύωδη Scholiastē testē ap-
pellatur.

Καὶ μὲν καὶ σίσυμβρα πέλαι μελίγματα νόσων
Σικελία, μελιλώτιο νέον τέφος, ἀλλ' οὐχ χάνης
Οἰναύθης Βρύα λσηκὲ καταψύχοντο νομῆς.

Οὐαστελυχνίς γνερήγην, ἐρουθίδες τε θρυαλλίς,
Καὶ ρόδοι, ἀλλ' ἵα, λεπίδοι ἀλλ' αἴρεμάντοις ἀείξει.

Η τοὺς παχλύγονοι λασίων ὑπάκμη Κύπριαν ων,
Ψίλωθροι, παρέποντες πολυθρεῖς ὑπάκινθοι

Οὐ φοῖβος θρεύκοτεν, ἐπειδὸν ἀκόσιος ἔκτας
Παῦδα, λαβὼν πεπάργοιθην ἀμυκλαῖς πόταμοῖς
Πρωθίβης ὑπάκινθοι, ἐπειδὸν ἔμπειτε πόρση
Πέπρος ἀφαλόμενος, νέαζε δὲ ἕραξε κάλυμμα.

Iamq; si symbra solent fortes mulcere dolores,

Atq; corona recens meliloti, quaeq; reuelliit

Oenanthes laxae carentia germina pastor.

Et q̄ lychnis habet, simul ac rubicunda thryallis

Atq; rosa, & violæ, sub thecis semina parua.

Sed mete pulagonō per densa, et amœna vireta,

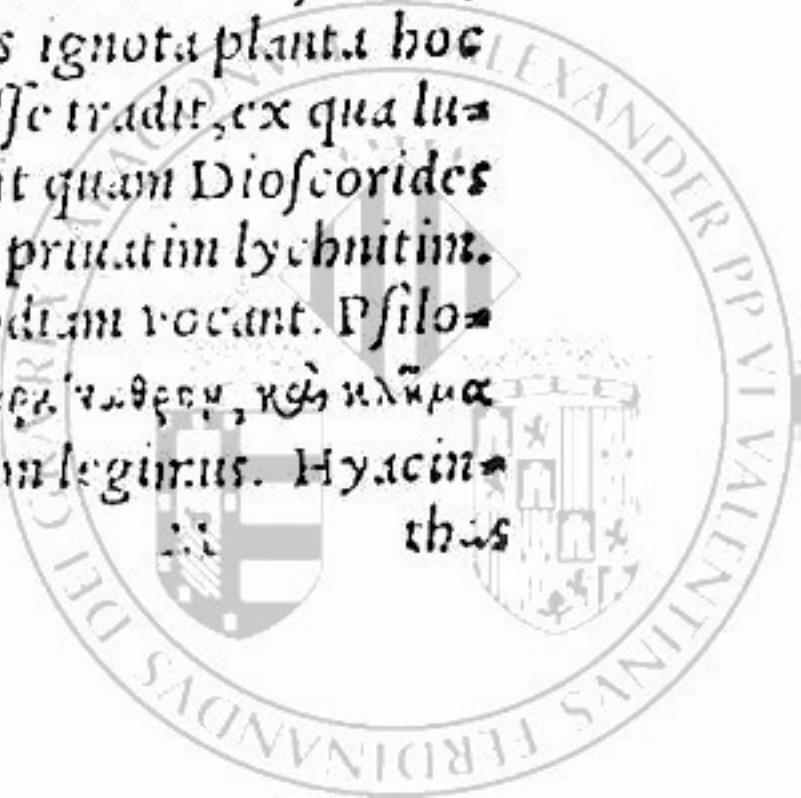
Psilotrū validū, & semen lugubre Hyacinthi

Quem

*Quem Phœbus luxit, postq; non vltro peremptū
Vidit Amyclæi morientem littus ad annis,
Eximum forma puerum, nam tempora discus
Insiliens rupit: caluaria fractaq; tota est.*

Sisymbrium officinæ balsamit. om nominavit, vulgo alfa-
begam pastoralem, quoniam odoris suavitate ocyimum aut
rquet, aut vincat. Melilotum herb. om officinæ perperam
noverunt, neq; enim est, quam Coronam regiam vocant,
mirum in modum adstringentem, nulloq; præeditam calo-
re, sed potius Meliloti delineatio cum ea herba conuenit,
quæ vulgo Treuol nuncupat. Oenanthæ propriè flos est la-
bruscæ, sed in hac parte pro Librusca desumitur, est et Oe-
nanthe herbula, quæ nō nostri filipendulam vocant, sui gene-
ris, alia longè ab ea, de qua in præsentia agit Nicander.
Lychnidis duo genera constituit Dioscorides, urbicum et
sylvestre, sed haec tam succinctè percurrit, vt non sit mi-
ram hactenus hanc plantam suisse ignoratam, nōnulli can-
esse putant, quæ Candelariam herbarij vocant, frutico-
san herbā, lanuginosis flagellis, folijs angustis & incanis,
flore purpureo, inodoro, violæ matronali simili, flammco
colore. Hæc parvū distat ab ea quæ Plinius Ionis florem,
& alibi flammeam appellat. Thryallis ignota planta hoc
nomine nobis est. Hejichius herbam esse tradit, ex qua lu-
cernarum elichnia sunt, forteq; fuerit quæniam Dioscorides
verbasci genus constituit: nominatq; priuatim lychnitum.
Polygonum sanguinariæ, aut centimodum vocant. Psilo-
thrum herb. om Scholiastes vocari uocet, uagay, κρινα
tegitur nos autē haec uermina nūq; an legimus. Hyacin-

thus

NICANDRI

thus herbula est bulbacea, folio croci, flore spicaceo, fulvo
pureo, frequentissima in pratis, Hanc dicunt Hyacintho
Amyclaei & Diomedis filio cognominem, natamq; esse ex
ipsius cruro, quando colludente illū cū Apolline discutit
piti insiliens interemit, iuxta Amiclae amnis fluentia. Era
enim puer hic Apollini valde dilectus, quem post mortem
amarè luxerit, cum illum inuitus interemisset.

Tu d'ē te καὶ τριπέτηλον, δόποιο τε δάκρυνα Βάλλοις
ζεοστὶς ὀλκήνεος τριγρυγέων διδελιστον,
ἥσυγ' ἐρωτλού περοδόμ' αὐτολάκην κρῆθμον,
ἥ πόλιν κυπάρισον ἀκμέργων, σανὸν δὲ ιψὲν αὐτοῖς
Ἄννην, λεβυνέσ τε ποτῷ γίνεται θεοὶ φίλας.

Ωρ σὺ πότε ἀκμίγθω, πότε δὲ αἴσθηται πίνεο θεύτας
τέρπητελέβη, περάσαι δὲ σανὸν ὅξει, ποτλάκη δὲ ὅτινη
ἥδητη, λαυσμάτην γίθευ φθεγύται γάλακτη.

Tuq; triphyllon item sumes, succumq; Cyrenes
Parq; obolis dimidū tribus aequo pondere libras.

Aut serpilla teris, praedura ut cornuta, crethmū
Nec minus aut plantā cyparissū, utingeq; dictis
Fernida anesū simul Libycar adice resecta.

Cuncti sed haec subigens, ilia nonnulla scorsum
In poculo forbe, vel acetomixta, vel acri
Vino, vel lymphis, intritāq; liqueat inuabunt.

Triphyllon

Triphyllor ea est, quam minyanthem antecarocavit, de qua abunde dictum iam est. Serpilla præterea dixit nequoddia, id est, cornu instar prædura, hyperbole tonen est, tamen cumq; foliorum rigorem, & duritiam indicare voluit. Cretmū, officinæ Cretan marinam appellant, folio crassissimis fraga haud dissimili. Libycam radicem dixit silphij, ex qua cyrenaicus liquor profluit.

Ἵπτε σ' ὁδοις πλανάοντα, τὰν γὺνι νεμέεσθαι αὐνόδροις
Νύγκα πεταστέρχη Βεβαρκυλίου, αὐτίκε χίλας
ἀπόστασ, ἢ απέρμα πέντε ἀπρασιῶν χλωάζοι,
Μασάξιν γενέεσθαι, ἀκελγόμενος δέ απὸ χολὴν
Τύμπασιν οὐδὲ βροτὸν εὐβαλλοις ἀπλύκατα δακτὸς
Οφρεσθεὶς ὅλες, τὰν πότικον θηρὸς ἀλύξεις.

Quod si dēsa nimis nemorū loca, et arida lustrās
Pestifero virgeris morsu, tunc ocyus omnes
Radices, plantas, aut semina, quæ via mōstrat
Dentibus infringens, succum fuge protinus ore tibe
Ac retrimenti dapis plague contrita fouende,
Ex usu fuerint, saeva liberantia morte.

Non quicunque temere herbam vellendam censet, tamen
quam usui futuram ei, quem venenatum animal invaserit,
sed quæ ex supradictis fuerit. Non si harū quæpiam ibi re-
pertæ sint, proculdubio nō leui aduersum id veneni genus
M 2 pollebit

N I C A N D R I

pollebit facultate, cum antea dixerit vellendas potissimum
esse herbas ex loco, in quo venenata versantur, cum non
sit consentaneum naturam reliquise pestem sine remedio,
aut antipathia. Ergo ubi primū quis ielum feræ persense-
rit, obuius quascunq; herbas, aut radices, vellere debet, sic
cumq; exugere, ipsis, dentibus diligenter contritis: demū
que relinquitur massa vulneri aptanda est, atq; ita mor-
tem evadet securius.

Ναὶ μὲν εἰ σικύων χαλκίρεα λειγέει τύπῳ
Προσματίζεις, οὐ τε ιγή ἀθρόου αἴμα κηρώσεις.
Αὐτὸν κράδης γλαυχόντας χέας ὅποι. Αὐτὸν σίδηρος
Καυσυρῆς θαλφθεῖσεν οὐδὲν οιστι καμίνος.

Atq; potes sedem ferro resēcare, sed ad sit
Sanguineū succū; virusq; cucurbita sorbens.
Sæpe liquor fucus infunditur, icta' ne sedes
Vritur ardenti ferro, quod candeat omne.

Quòd si forsitan non sint ad manum medicamenta, qui-
bus venenis ferarū reluctari possis, proderit non parū cu-
cubitulon affigere saucio loco: hæc enim & sanguinem,
& virus simul exigit, sed quo facilius, celeriusq; id si a
scarificandus locus ipse prius est. Si vero neq; cucurbitula
in promptu sit, liquor fucus infundi potest, qui velenen-
ter discutit veneni ferociam, & exsiccat potenter, quod sa-
nè multò commodius, efficaciusq; prestabitur candenti
ferro cremata parte.

Ἄλλοτε φορβάχδος αὐγὸς γνίπλιδος δέρθεισθαι
χραυσμήσει τηνύπτη, ἐπειδὴ σφυρόμηνται κέρατα πόντη
Ἄσκησώ βαρύθοντα μέτρον δέρθεισθαι σφύρεις,
ἡ σφυρόμηνται σπόδεις ἢ τείχεις βαβαλνας ἐλιξίδεις,
εἰσόκετοι μὲν οὐνας ἀπὸ χροὸς αλγος σφύρεις.

Quandoq; εὶς pellis capre tunc facta merito
Instaur utris prodest, si fortè talum' ue, manū' ue
Percutiare, tenuis cubito nam stringere pellēm
Si manus iēt. i fuit, si pes iuxta iugina prodest:
Donec vīna malam noxiam de corpore pellant.

Inter alia medicamenta, quæ percussis à venenatis opit
taluntur, εὶς hoc est maximè commendandum. Nam vīnum
suo calore, perinde ac cucurbitula, ad se veneni pestilenta
tem vim allicit, neq; sinit venenū ad internas partes face
re transitionē. Si igitur mētus iētum venenat e bestiæ sen
serit, totum brachium in vīrem vīno diffusum immergen
dum est, si pes tota tibia, cruxq; ipsam inquiline tenuis, ibi q;
fortiter pellis alliganda, quo usq; vīni facultas totum vīne
ni vīm absorberit.

Διάποτε καὶ βαθέλας κορώστεις ἀπὸ τύμpanos βόσκωμ
ἡ ἀπὸ κρομμυός της αἴγιου ὄποι, αἱλοτε δέρθεισθαι
μηδὲ μηδὲ τυράντοις κέρας τρύγανται τεθειας,
ἡ ὄφεις, νεκλαιδε πάτηται τύπαι ελιξίδεις.

N I C A N D R I

*Quin et birudo manes suetu trahit omne venenum
Proderit et succus cepae, caprina vel ipsa
Stercora, vel vini, vel aceti fece subiecta,
Sordet; dira recens commixta vulnera inunge.*

Communi ratione haec omnia mortibus venenatorum vi
lia sunt. Nam sanguisuga fortiter atrahit impactum in aisse
Et a parte virus Ceparum succus, et caprarum stercore di
scissoria sunt, proindeque cum rini fece, vel aceti commi
ssentur.

*O φραδεὶς οὐ πάσησιν ἀλλήτης εορτάσαι,
Τὸν ξέκυλον Θεοπίθοιο, τὸν χριμέγα κρήνυνος ἔσαι.
Ηὐ οὐτε θρόνα ταῦτα μιᾶς ὑπὸ κεῖται ταράξεις.
Εψιγνή αριστολόχει, οὐκέτε εισθε, γένετε νάρθη
Πίγα, λαλβανισθε τέ, σὺν αὐτέσσι τωρεύθεοις
Εἰγη, διάκινεοντε, ταναλθέοις γὰρ θε βρυώντες,
Σὺν δέτε φίγια καῦτα νεωρυκέτε γλυκυσίδης,
Κάρφεα τ' ἐλεβορά μελανόχροος, ἄκμηγα δέ αφρός
Νίπρα, σὺν δέ κένταρα κέας, Βλασόντε κονιζης,
Ἄκμηγα δέ αγροτέρης τάχριδος ολέως, οὐδὲ δέ φυτης
Στεργιτία, κυπρίσσυτε, ηπτακυνίης τε κακηλία
Ἴππαιον λαχίσα, οὐδὲ γένεται λακαλινος ἀγείρας,
Εψιγνή μίκων θεαρησ οπάρη, ακμήτησι οὐδὲ σύνθετης.*

Σπεριάτης,

Σωέρμα, Βάλσαμόν τε, οὐδὲ γὰρ κινάμοιο Βαλσαμα
Σιώντε σφρανδύλαιον, ἀλός τ' ἐμπληθέσκυμβια.

Ἄμμιγας ίγε πάχιον, οὐδὲ ιαρκίνον, ἀλλ' οὐ μηδὲ αἱ
Γτωκός, ὅδ' γὰρ ποταμοῖσι πολυσίσιον νομάζον.

Καὶ τὰ μὲν γὰρ σύπει περιβαλῶν πολυχανδίος ὅλιον,
Καλέχε λαίνεοισι ψιθιπλίασων πάρεροισι,
Ἄνταξις εἰς τὸν αὐχλέοισι λέας ἀπαρινέα λυλόν
Ἀμμιγα συμφύρσασι, καταρρίζοντες δὲ κυκλᾶς
Λεραχμαίσι, πλάκτιγι σάκεισι δὲ καθθέρνεταις
Οὐνης δέ γὰρ διοιῆσι λαθαῖς ποτυλιστι παράξεις.

Iam commune potest cunctis medicamen haberi
Ictibus inuisis, momenti valdeq; magni,
His pariter tunsis herbis, minibusq; subiectis.
Numq; & Aristolochiae, ac Iris, ipsaq; nardi
Radix, chalbanides, cum siccis mixta pyrethris
Induntur: dulcis, patiterq; bromona salubris,
Laxa q; tum radix glycyfides cruta nuper,
Helebori q; fibræ nigricantis, summiq; nitri
Atq; cuminateres, viridis germenq; conizæ,
Sylvestrisq; vnde dissecta putumina eadem

N I C A N D R I

Seminis ex lauro mole, cytisum atq; chamelem
 Et lachenias equi, cyclaminumq; insuper addes
 Atq; recens opium, viticis queq; semia iungens:
 Balsamaq; haud aliter cinamo cōmista suui,
 Sphondylion item, salis nidens cymbion vnum.
 Et leporis petulæ iungenda coagula dictis,
 Cancer & in fluijs habitas & pascua querēs.
 Cumēta sed in patula includēs mortaria, tundes
 Pistillis silice ex dura, contussi q; succo
 Conspergenda recens aparines plāta quod edit,
 Ac subigens vniq; globulos fac inde rotundos
Qui pēsi drachmæ trutina equent pōlius in ipsa
Quos binis cotylis soluens sorbebis lachis.

Hoc ultimum antidotum descripsit catholicum, quod
 generatim valeat venenis omnibus depeccatis. Et sane que
 recensentur simplicia, ex quibus miscella componitur, non
 exigua pollent aduersum venena facultate. Nam Aristote=
 lochia & Iris, de quibus nos ante a secundis mentionem, ma=
 xime ad id negotium cōmendantur, tam cardo radix, Chal=
 banū, Pyrethrū & Daucus; Quin & Vitis alba & Poco=
 nia, quam Glycydium nominavit: & aliarum singulæ sua
 peculiari dote prædictæ sunt, qua aut alexitheriæ facultate,
 aut cathartica venena expellunt. Bonum autem harum her=
 barum pars haec tamen à nobis est explicata, taurum sive apibus
 agria

*agri*i*, quam sylvestrem vitam etymo amplificato vocavit,
cum chamele*je* & sphondylio & aparine reliquæ sunt. Est
autem staphis agri*i* pedicularis herba vocata, quam co=
dem nomine noverunt officinæ. Chamelem autem putamus
esse cum chamele*e* eandem, nostri Canomillam vocant.
Sphondylion, quo nomine à rusticis vocetur, nondum no=
ni, uberrimè tamen prouenit in monte Palomita nuncras=
to, iuxta oppidum Cantauellæ, solo ferè siccus, bicubi=
tali altitudine, muscario anethi, flore candido. Aparine
deniq; rubiæ simillima est, asperitate vestibus adhærens,
nascitur ubiq; iuxta semitas & in campis.*

Καὶ καὶ ὁμηρίοιο καὶ. οὐσέληνικένδροιο
Λινῆστρος ἔχοις, τὸ μὲν θρεψτε κλάρες νιφόεσσα πολίχνη.

*Hec tibi qui scripsit, Nicandru*m*ente repones,
Quem Clarius eduxit, nūiū quæ candet amictu.*

Claudit iam hæc theriaca roto, quem admodum & Ale=
xipharmacæ, non parui faciens Ermisianætis consanguini=
nei, quæm de ipso habiturus erat memoriæ, eius nomine stu=
diosos omnes cōmonefaciens ne sui obliuiscantur. Id enim
omniumq; maximè peculiariter ambit excelsum ingenuū,
quod ornari cupiat, doctorum virorum commendati=
tione, quā ad indoctorum hominum iudi=
cia nihilo redditatur alacrius.

F I N I S.

Errata sic corrigito.

Fol. 5.b.lin. 10. Asplalti, lege Asphalti. Fo. 5.a.lin. 11.
λονύχις, lege κονύχις. Fo. 9.b.lin. 15. fructius, lege fructia-
bus. Fo. 10.a.lin. 21. ἀμύγλη, lege ἀμύγλη. Fo. 29.a.
lin. 17. videntur, lege videtur. Fo. 45.a.lin. 2. Zerinthiū
antrum, lege Zerinthion antrum. Fo. 46.a.lin. 5. εὐλίνα
lege σαλινή, & lin. 17. semina, lege semita. Fo. 53.a.
lin. 17 ignem, lege inguen. Fo. 70.b.lin. 5. tumulum, lege
tumultu. Fo. 73.b.lin. 5. χεοῦ, lege χεοῦ.

Fo. 42.b.lin. 14. naturali. lege animali. Fo. 50.b.li. 18.
rotundan. lege, longam. Fo. 56.lin. 14. vocare. lege,
dixere. Fo. 60.b.lin. 25. crit, lege est. eadem linea illa
uis. lege. neclis. Fo. 65.b.lin. 18. iugiter. leg. semper.
Fo. 69.b.lin. 18. ligamēta. leg. mox fulera. Fo. 70.b.lin.
17 genuū ligamētaq; leg. genuumq; ligamina. Fo. 77.
a.lin. 17. Saxa. leg. saxea. Fo. 90.a. 17. suge. leg. bibe.

